

177-2/2024

JÁRMI-PAPOS-ŐR ÁLTALÁNOS ISKOLA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

(Hatályos: 2024. szeptember 5. napjától)

Készítette:

Jármí, 2024. 09.05.

Kövendy Zsolt

igazgató

Ellenőrizte:

Mátészalka, 2024.

Jóváhagyta:

Mátészalka, 2024.

Vilmosné Horváth Ildikó

szakmai vezető

Törös Katalin

tankerületi igazgató

Az intézmény neve: Mátészalkai Tankerületi Központ
Jármi – Papos-Őr Általános Iskola

Az intézmény székhelye: 4337 Jármi Petőfi utca 18.

Tagintézménye: Jármi-Papos-Őr Általános Iskola Őri Bibó István Tagintézménye
4336 Őr, Arany János u. 2.

Az intézmény tevékenysége: általános iskolai nevelés-oktatás

Az iskolában a nevelő-oktató munka a pedagógiai program alapján folyik.

A program az iskola pedagógiai stratégiai terve, amely hosszú, - illetve középtávra meghatározza – az intézményben működő évfolyamok számához igazodva – az iskolában folyó nevelés-oktatás rendszerét: céljait, feladatait, eszközeit, eljárásait és tevékenységeit.

A pedagógiai program így az iskola szakmai önmeghatározásának a legfőbb dokumentuma, s egyben szakmai autonómiájának a biztosítója is.

A pedagógiai program tartalmazza:

- a nevelési programot,
- a helyi tantervet.

A NAT 2020-ban megfogalmazódó fejlesztési feladatok és közműveltségi tartalmak az egyes nevelési-oktatási szakaszokhoz kapcsolódnak.

Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza első évfolyamon kezdődik és a nyolcadik évfolyam végéig tart.

Két részre tagolódik:

- az első évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó alsó tagozat,
- az ötödik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó felső tagozat.

A pedagógiai programban foglaltak akkor valósulnak meg, ha hozzákapcsolódva évente megtörténik az aktuális célok meghatározása s az ezekhez kapcsolódó feladatok teljesülnek.

A pedagógiai program megvalósításának ezért alapvető feltétele az iskola éves-rövidtávú pedagógiai céljait és feladatait tartalmazó-munkatervének az elkészítése és végrehajtása.

A pedagógiai program tartalmát a következő jogszabályok és dokumentumok határozzák meg:

Törvények:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról (a továbbiakban: Púétv.)
- 2011.évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információ-szabadságról
- 1999. évi XLII. törvény a nemdohányzók védelméről

Kormányrendeletek:

- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 245/2024. (VIII. 8.) Korm. rendelet a nevelési-oktatási intézményekben a tiltott és a használatában korlátozott tárgyak köréről, valamint a tárgyakra vonatkozó eljárásrend részletes szabályairól
- 1431/2019. (VII. 26.) Korm. határozat a tankönyvellátás finanszírozásának és az állami tankönyvfejlesztés folyamatának hosszú távú biztosításával kapcsolatos kormányzati állásfoglalásról

Rendeletek:

- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 23/2004.(VIII.27.) OM-rendelet a tanulói tankönyvtámogatás és az iskolai tankönyvellátás rendjéről
- 26/1997. (IX.3.) NM- rendelet iskola-egészségügyi ellátásról
- /PP16/2013. (II.28.) EMMI rendelet a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről
- 18/2024. (IV. 4.) BM rendelet a pedagógusok teljesítményértékeléséről
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ szabályzatai

I. HELYZETÉRTÉKELÉS

1.1. Iskolánkról

A székhelyintézmény: Székhelyiskolánk a Jármí községben működött református, illetve a Paposon működött katolikus és református egyházi népiskolák utódja. 1870-től 1910-ig egy tanító volt Jármí községben. 1916-ban két tanerő, 1952-ben négy, melyet 1957-ben öt tanerőre emeltek. Az említett népiskolákat a II. világháború után államosították. 1959-ben adták át a két község határán megépült emeletes, öt tantermes iskolát, amelyet a két falu felső tagozatos gyerekei vehettek birtokba. Ma már 1-8. évfolyamig járnak ide tanulóink. A Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola Jármí-Papos nevét, 2004. decemberi ülésen hagyta jóvá a két önkormányzat testülete.

A tagintézmény: Az Őrben folyó oktatásra utaló nyomokkal az 1737-es év óta találkozunk. A későbbi írásos dokumentumok szerint az iskolai oktatást az egyház felügyeli. Volt olyan időszak - az 1940-es években -, amikor 267 tanuló koptatta az iskola padjait nap mint nap, beleértve a szombati és vasárnapi napokat is.

Az államosítás után újabb épületben kapott helyet az oktatás. Ebben az időben alakult ki a tantárgyak szakos nevelők által történő oktatás - ennek következtében nőtt a nevelők száma is. Ezekben a tanévekben 17 nevelő oktatta, nevelte az őri gyerekeket.

Az iskola több évszázados fennállása alatt kiemelkedő egyéniségeket adott az országnak.

Volt közöttük országgyűlési képviselő, egyházi főméltóság, orvosok, jogászok, mérnökök, tanárok, tanítók.

2012 májusában az őri önkormányzat úgy döntött, hogy csatlakozik a Jármí és Papos községek önkormányzatai által fenntartott intézményfenntartó társuláshoz.

Iskolánk fenntartója ettől kezdve Jármí Község Önkormányzata, Papos Község Önkormányzata és Őr Község Önkormányzata lett.

A fenntartó által kiadott alapító okirat szerint alapfeladatunk a beiskolázási körzetünkbe tartozó tanköteles korú gyermekek általános műveltségének megalapozása, nevelése, a feladat elvégzésére engedélyezett alkalmazotti létszámmal.

E feladat megvalósítása érdekében intézményünkben két nyolc évfolyamos általános iskola működik. A Jármí székhely 1-8. évfolyama a Petőfi utca 18. szám alatt, a tagintézmény 1-8. évfolyama Őrben az Arany János utca 2. szám alatt van elhelyezve.

Délutánonként az alsó és felső tagozatban másnapi felkészülés foglalkozás keretében, az igényeknek megfelelően készülhetnek fel gyermekeink a következő tanítási napra.

Mindkét intézményben rendelkezünk tornateremmel, számítástechnikai teremmel, nagy kiterjedésű udvarral, sportudvarral és gyakorlókerttel.

Szakköreink az igényeknek megfelelően szerveződnek a tanév elején. Sport, énekkar, háztartástan, angol szakkör működik az alsó és felső tagozatos tanulók részére. Intézményünkben a mátészalkai Szatmár Alapfokú Művészeti Iskola gondozásában elindult a művészeti képzés: néptánc, grafika-festészet, kerámia, furulya, szaxofon, klarinét és zongora tanszakon.

A beiskolázási körzetünkben élő családok szociális és kulturális helyzete változatos, ezért nevelő és oktató munkánk ehhez a helyzethez igazodik: tanórán és tanórán kívül is megpróbáljuk segíteni a nehéz körülmények között élő, hátránnyal induló tanulók felzárkóztatását, ugyanakkor kiemelt fontosságú feladatnak tekintjük a tehetséges, jó képességű gyermekek fejlesztését is.

1.2. Tárgyi feltételek a székhelyintézményben

A székhelyen nyolc hagyományos tanterem, továbbá számítástechnika, fejlesztő szaktanterem, tornaterem, az udvaron sportpálya, konyha és ebédlő helyiség van.

A számítástechnika szaktanteremben 17 tanulói gép, egy tanári gép található Internet-hozzáféréssel. Az épület központi szárnyában lévő hat tanterem 2011-ben felújításra került, így ez az intézmény rész és a tornaterem - energetikai szempont kivételével - megfelel az elvárásoknak.

Tárgyi feltételek a tagintézményben:

A tagintézményben nyolc hagyományos tanterem, továbbá számítástechnika, technika szaktanterem, tankonyha, fejlesztő szaktanterem, tornaterem, az udvaron többfunkciós bitumenes sportpálya, konyha, ebédlő helyiség, tankonyha és szabadtéri tanterem.

A számítástechnika szaktanteremben 22 tanulói gép, egy tanári gép található Internet-hozzáféréssel.

Az épület felújítása 2020-ban fejeződött be, így az intézmény minden vonatkozásban megfelel az elvárásoknak.

1.3. Feltételrendszer fejlesztése

Az iskolai nevelő-oktató munkát segítő szemléltető eszközök és a tanulók tevékenységet szolgáló eszközök beszerzése folyamatosan történik a törvényekben előírtaknak megfelelően. A rendszeres testmozgáshoz szükséges tárgyi feltételek biztosítottak iskoláinkban, hiszen mindkettőben rendelkezünk tornateremmel, és folyamatosan pótoljuk az elhasznált eszközöket.

Az iskola vezetőségének időnként komoly szervezési problémát jelent, hogy a tanulók és a nevelőtestület tagjai két épületben vannak, ami nehezíti a mindennapi problémák megbeszélését, illetve a helyettesítések megszervezését.

Az állami átvételt követően az 1-2. osztály főépületi elhelyezése érdekében megtörtént két szertár átalakítása, de az elhelyezési problémánk végleges megoldását a székhely iskola 2 tanteremmel történő bővítése jelentené. Mivel tanulóink sikeres továbbtanulása, középfokú oktatási intézményekbe való bekerülése és ottani sikeres helytállása kiemelt célunk, a bővítés nagyban hozzájárulna az egyéni foglalkozások feltételeinek megteremtéséhez és a hátránykompenzáláshoz is.

1.4. Gazdálkodás

Iskolánk gazdálkodási tevékenységet nem folytat. Az alkalmazotti létszám és a költségvetés feletti rendelkezést, gazdálkodást a fenntartó, a Mátészalkai Tankerületi Központ igazgatója gyakorolja.

1.5. Földrajzi környezet

Beiskolázási településeink Jármí, Őr és Papos Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében helyezkednek el a 49-es fő közlekedési út mellett. Mind a három település Mátészalka város vonzáskörzetéhez, kistérségéhez tartozik. Szintén szomszédos települések Vaja és Kántorjánosi község.

Településeink sajnos mind társadalmi, mind gazdasági szempontból elmaradott településeknek minősülnek, ahol a munkanélküliség jellemzően az országos átlagot meghaladó.

Iskolánk tanulói a községek lakóinak gyerekei közül kerülnek ki, de jelenleg van néhány Vajáról és Kántorjánosiból átjáró, illetve Mátészalkáról kijáró diákunk is.

A községben élő emberek nagy része gazdálkodással foglalkozik ezen belül is a növénytermesztés a jellemző. Idénymunkára nyílik lehetőség a nyári hónapokban. Az állattartás már a múlté.

II. Intézményünk nevelési programja: az iskolában folyó nevelő – oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eljárásai és eszközei

Meg kell ismerniük a pedagógusoknak a kompetencia-területek kiműveléséhez szükséges - nevelő-oktató munkát segítő- eszközök és felszerelések jegyzékét, továbbá a képességfejlesztő programot segítő tankönyv, munkafüzet, bútorzat, interaktív technikákkal kapcsolatos kívánalmakat. Az iskola Pedagógiai Programjába be kell építeni a kompetencia alapú oktatás bevezetésével kapcsolatos módszereket, úgymint drámapedagógia, kooperatív oktatási módszerek, a differenciált oktatási gyakorlat.

A modern, tudás alapú, erős gazdasági versenyre, politikai demokráciára, az emberi kapcsolatok humanitására épülő társadalom az iskolázás során kialakítandó, megerősítendő és fejlesztendő kompetenciák, ismeretek, képességek, attitűdök rendszerének leglényegesebb, alapvető elemei. A Nemzeti alaptanterv ezekre tételesen épít.

Köznevelési törekvések hazánkban

Várt eredmények:

- az integrációs folyamatok erősödése,
- pedagógusok felkészítése a kulcskompetenciák fejlesztésére,
- az ismeretközpontú oktatás előtérbe helyezése a képességfejlesztő oktatással szemben, új pedagógiai kultúra megismertetése,
- a tanulási – tanítási kultúra megújítása,
- korszerű tanulási környezet megteremtése: infrastrukturális fejlesztés, intézmények felújítása, új hálózatok kiépítése
- a lemorzsolódás csökkentése

A köznevelés tartalmi megújítása:

- az iskolának, mint a nevelés másodlagos színterének erősítése
- pályaaorientációs tanácsadás
- átfogó mérési, értékelési, minőségirányítási rendszer fejlesztése
- tanulási lehetőségek bővítése, új tanulási formák
- oktatási dolgozók át- és továbbképzése, alkalmazkodóképesség
- kulturális tőke fejlesztése a társadalmi kohézió és a kreativitás érdekében
- új módszerek elsajátítása a lemorzsolódás csökkentése érdekében

Az oktatási egyenlőtlenségek csökkentésére irányuló fejlesztések

- hátrányos vagy roma tanulók szegregációja elleni küzdelem,
- integrációs nevelés és integrált oktatás
- sajátos nevelési igényű tanulók oktatása
- nemzetiségi oktatás, migrációs tanulók integrált oktatása

Intézményi modernizációs feladatok

- a köznevelési törvény módosításainak végrehajtása
- intézményintegrációs törekvések erősítése
- a köznevelés hatékonyságát elősegítő területi együttműködések támogatása-
modellhálózatok létrejötte, hálózati együttműködés, hálózati tanulás támogatása

A tanítók és tanárok feladatai és változó szerepük

- az óvoda – iskola átmenet segítése
- az ismeretközpontúság a képességfejlesztés helyett
- befogadó szemlélet, integrációs gyakorlat
- új pedagógiai „szerepértelmezés”
- új pedagógiai kultúra alkalmazása
- értékelés osztályszinten, egyénileg, önértékelés
- a fejlesztő hatások szakaszainak egymásra építése
- az átmenetek elősegítése

Az iskola pedagógiai programja a NAT2020– ban leírt és képviselt értékekre, valamint a kulcskompetenciák fejlesztésére és a tanulói szükségletekre épül. Pedagógiai feladataink a NAT 2020-ban rögzített egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása, valamint a tanulási esélyegyenlőséget javító, egyénre szabott differenciált pedagógiai bánásmód alkalmazása. Azt a célt szolgálja, hogy tanulóink: a különböző szintű adottságaikkal, az eltérő mértékű fejlődésükkel, az iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal, egyéb (érdeklődési körüket érintő) tevékenységükkel, szervezett ismeretközvetítéssel, spontán tapasztalataikkal összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

A pedagógiai program és a helyi tanterv **szoros egységet alkot**. A pedagógiai programban meghatározott nevelési alapelveket, a kitűzött célokat és feladatokat elsősorban a tanítás – tanulás folyamatában a helyi tanterv megvalósításával és a tanórán kívüli tevékenységgel éri el az iskola. Ha ezek a tevékenységformák átgondolt rendszert alkotnak, akkor van esély arra, hogy egymás hatásait erősítsék, és hatékonyabbá tegyék.

A tanulói aktivitásra épített pedagógiai gyakorlat során arra törekszünk, hogy minél hatékonyabb legyen az **ismeretek** több szintű elsajátítása (ismeret, megértés, alkalmazás, komplex műveleti szintű alkalmazás), ezáltal a tanulói **képességeket** magas szintre fejlesztjük, s a tágra értelmezett tudáson (készség) túl a megtanultakhoz való **viszonyt (attitűd)** is formáljuk.

Másképp fogalmazva: a **tanulók értelmi – érzelmi – akarati tulajdonságait, az önálló ismeretszerzési, kommunikációs, egészséges és kulturált életmód iránti cselekvési motívumaikat és képességeiket** fejlesztjük.

Segítjük a tanulókat a saját önfejlesztő stratégiájuk felépítésében és megvalósításában (életpálya-építés).

Képzésünk tartalma az emberre, társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó kultúra alapvető eredményeit foglalja magában, a tanulók életkori fejlettségi szintjéhez méretezett tananyag-kiválasztással, elrendezéssel. **A kompetencia tehát az ismeretek alkalmazóképes elsajátításából, a tanultakhoz való viszony (attitűd) formálásából és a lehetséges mértékig kimunkált képességekből építkezik.**

A tananyag cselekvő feldolgozása, összefüggéseinek feltárása megalapozza a tanulók: műveltségét, világszemléletük, világképük formálódását, társas kapcsolataik alakulását,

eligazodásukat saját testükön, lelki világukban, tájékozódásukat szűkebb és tágabb környezetükben. Végső célunk, hogy bátorító – megengedő tanári attitűddel megalapozzuk a jó kompetenciaérzésüket, pozitív énképüket és aktív cselekvési szándékukat. Mindez hozzájárul a boldogságélmény megéléséhez, amely a kiegyensúlyozott személyiségfejlődésük szempontjából elengedhetetlen.

II.1 AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI

Pedagógiai alapelveink

Iskolánk nevelőtestületének pedagógiai hitvallása:

Gyermekszereteten alapuló és gyermeki jogokat tiszteletben tartó gyermekközpontú pedagógia, melyet az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő bánásmód és felelősség jellemez. Oldott, humánus hangulat megteremtése, melyben diák, szülő, pedagógus együtt, egymással, alkotó módon tud együttműködni.

1. Az intézményünkben olyan légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat.

Ennek érdekében:

- minden tanulót egységesen jogait tiszteletben tartva kezelünk, kerüljük a hátrányos megkülönböztetést,
- a gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe,
- a tanulók egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük,
- diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük,
- minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban,
- a tanulók személyiségét tiszteletben tartjuk,
- biztosítjuk és működtetjük a demokratikus fórumokat, melyen a tanuló szabadon nyilváníthat véleményt,
- minden tanuló számára-aki kéri-biztosítjuk a szabad vallásgyakorlást, a hitoktatáson való részvételét,
- az iskola életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk:
 - a tanuló és tanuló
 - a tanuló és nevelő
 - a szülő és nevelő
 - a nevelő és nevelők között.

2. Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat. Nevelőink szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a rájuk bízott gyermekekből.

Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka a tanulók alapkészségeit fejleszti és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, továbbbépíthető alapműveltséget nyújt,
- iskolánk olyan, az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó ismereteket közöl, melyek megalapozzák a tanulók műveltségét, világszemléletét, világképük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben,
- az iskola oktató tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében látjuk,
- fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit,
- szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen,
- törekszünk a humánusra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre,
- segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót – megelőzni, felismerni a rosszat,
- törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására,
- szeretnénk tanulóinkat megismertetni nemzeti kultúránk és történelmünk eseményeivel, kiemelkedő személyiségeivel és hagyományaival, hogy mindezek megbecsülése révén tápláljuk a gyermekekben a haza, a szülőföld iránti szeretetet.

3. Iskolánk – elsősorban a szülőkkel ápoltságok révén – folyamatosan részt kíván venni lakóhelyünk életében.

Ennek érdekében:

- rendszeres kapcsolatot tartunk a tanulók szüleivel, a családokkal,
- igyekszünk lehetőséget teremteni arra, hogy iskolánk életéről, tevékenységéről, eredményeiről minél többet megismerhessenek a szülők, valamint közösségeink érdeklődő polgárai,
- ápoljuk és bővítjük kapcsolatainkat a közösségeinkben található oktatási és közművelődési intézményekkel
- nevelőink fontos feladatnak tartják, hogy iskolánk – eddigi hagyományaihoz híven – továbbra is képviseltesse magát a különféle közösségi rendezvényeken, illetve a tanulók számára szervezett közösségi szintű megmozdulások szervezésében és lebonyolításában maga is részt vegyen.

4. Eszményeinkben olyan tanuló képe él, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen egyesíti magában az alábbi tulajdonságokat:

- humánus,
- erkölcsös,
- fegyelmezett,
- művelt,
- kötelességtudó,
- érdeklődő, nyitott, kreatív, alkotó,
- becsüli a szorgalmas tanulást, a munkát,
- képes a problémák érzékelésére és megoldására,
- gyakorlatias,
- képes eligazodni szűkebb és tágabb környezetében,

- jó eredmények elérésére törekszik (munkában, játékban, tanulásban),
- van elképzelése jövőjét illetően,
- becsüli a tudást,
- öntevékeny, aktívan vesz részt a tudás megszerzésében,
- ismeri a tanulás helyes és hatékony módszereit,
- képes tudását továbbfejleszteni és önállóan ismereteket szerezni,
- tudását folyamatosan gyarapítja, bővíti,
- képes az értő olvasásra, gondolatait helyesen és szabatosan tudja megfogalmazni szóban és írásban,
- a mindennapi életben felhasználható képességekkel rendelkezik,
- felismeri, hogy szükséges a jövő tervezése, az életút tudatos építése,
- Ismeri, tiszteli, óvja, ápolja:
 - nemzeti kultúránkat, történelmünket, anyanyelvünket,
 - felismeri, hogy szükséges a jövő tervezése, az életút tudatos építése,
 - a természet, a környezet értékeit,
 - más népek értékeit, hagyományait,
 - az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit,
 - a társadalmilag elfogadott normák szerint viselkedik az emberi és a természeti környezetben,
 - ismeri, alkalmazza a közösségben való létezéshez szükséges magatartásformákat,
 - ismeri és betartja a különféle közösségek (család, iskola, társadalom) együttélését biztosító szabályokat,
 - ismeri és alkalmazza az emberek közötti érintkezés a kommunikáció elfogadott formáit és módszereit,
 - viselkedése udvarias,
 - beszéde kulturált,
 - társaival együttműködik,
 - szüleit, társait, nevelőit tiszteli, szereti,
 - képes szeretetet kapni és adni,
 - szereti hazáját,
 - szereti és tiszteli a természetet,
 - megérti, tiszteletben tartja a sajátjától eltérő nézeteket,
 - szellemileg és testileg egészséges, edzett, kialakul benne az önmagával szembeni felelősségérzet,
 - egészségesen él, felismeri, hogy összefüggés van az életmód, a viselkedés, az egészségi állapot között,
 - szeret mozogni, sportolni,
 - megjelenése és személyes környezete tiszta, ápolat, gondozott,

Tudjuk, hogy ezen tulajdonságok mindegyikét nem vagyunk képesek kialakítani minden egyes hozzánk járó tanuló személyiségében. Mindennapi nevelő és oktató munkánk azonban arra irányul, hogy a lehető legtöbb diákunk rendelkezzen végzős korára minél több itt felsorolt személyiségjeggyel.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljait az általános emberi és a nemzeti értékek tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg.

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelkedően fontos

alábbi értékeket tanulóink elsajátítsák, ezek képviselte váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.

1. Az élet tisztelete, védelme. A természeti környezet megóvása. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és élettelen természet harmóniája, szépsége iránt. Környezettudatos magatartás. (Váljanak érzékeny környezetük állapota iránt)
2. Az ember testi és lelki egészsége. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Környezetigényes kultúra kialakítása.
3. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a baleset megelőzése).
4. Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.
5. Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
6. A család tisztelete, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.
7. Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
8. A világ megismerésének igénye. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.
9. A szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása. A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Az iskola névadójának ismerete: élete, munkássága. Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.
10. A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség – és közösségvállalás. A hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.
11. Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek, elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.
Nevelési módszereink két nagy csoportba oszthatóak:

1. Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.
2. Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett eljárások:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek	- Követelés - Gyakoroltatás - Segítségadás, - Ellenőrzés, - Ösztönzés	- A tanulói közösség tevékenységének megszervezése, - Közös, (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása, - Hagyományok kialakítása, - Követelés, - Ellenőrzés, - Ösztönzés.
2. Magatartási modellek bemutatása, közvetítése.	- Elbeszélés, - Tények és jelenségek bemutatása, - A nevelő személyes példamutatása.	- A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében, - A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösség életéből.
3. Tudatosítás (meggyőződés kialakítása).	- Magyarázat, beszélgetés, - A tanulók önálló, elemző munkája.	- Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról, - Vita.

Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjainak legalább kilencven százaléka a nyolcadik évfolyam végén:

- Minden tantárgyból megfelel az alapfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben meghatározott továbbhaladás feltételeinek. (Természetesen elsődleges célunk az, hogy tanulóink többsége – vagyis több mint ötven százaléka – a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességei alapján elvárható legjobb szinten feleljen meg a tantervben megfogalmazott követelményeknek.)
- Rendelkezik olyan bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy a középiskolás követelményeknek a későbbiekben megfeleljen.
- Ismeri a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat.
- Határozott elképzeléssel bír saját közelebbi és távolabbi jövőjét és sorsát illetően.

Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai feladatai, céljai

Pedagógiai tevékenységünk célja mindazoknak az intellektuális és emberi – erkölcsi értékeknek a kialakítása tanítványainkban, amelyek birtokában úgy tudják egyéni boldogulásukat megteremteni, hogy az egyben a szűkebb és tágabb közösségük javát is szolgálja.

Ennek érdekében célunk:

II.2. Célok az alapfokú nevelés-oktatás első szakaszára (1 –4. évfolyam):

- az iskolába lépő kisgyermekben óvja és **fejlessze a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot**;
- **vezesse át a gyermeket** az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe;
- **tegye fogékonnyá** a tanulót saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a társadalom értékei iránt;
- az iskola **adjon teret** a gyermekjáték- és mozgás iránti vágyának;
- az iskola **segítse** a gyermek természetes fejlődését, érését;
- az iskola a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában **elemi ismereteket közvetítsen, alapvető képességeket és alapkészségeket fejlesszen**;
- társas kapcsolataikat hassa át az egymás iránti tisztelet, fogadják el a szabályokat és megállapodásokat, alkalmazzák a kulturált együttélés normáit, tudjanak együttműködni másokkal;
- szeressék és óvják természeti környezetüket;
- az **olvasás iránti kedv** felkeltése, fenntartása;
- mélyrehatóan alapozzuk meg az **alapkészségek elsajátítását**;

II.3. Célok a nevelés-oktatás második szakaszára (5 – 8. évfolyam):

- folytassa az első szakasz nevelő-oktató munkáját, a képességek, készségek fejlesztését;
- a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában vegye figyelembe, hogy ez az egységes rendszert képező szakasz két, pedagógiaileg elkülöníthető periódusra tagolódik;
- vegye figyelembe, hogy a 10 -12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz;
- vegye figyelembe, hogy 12 – 14 éves kortól (serdülőkor kezdete) a tanulók ismeretszerzési folyamatában előtérbe kerül az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás;
- **a kötelező iskolázás szakaszai:** a bevezető, az alapozó, a fejlesztő, az általános műveltséget megszilárdító, az általános műveltséget elmélyítő, pályaválasztási szakasz, amelyeknek a folyamaton belül a NAT által pontosan körülhatárolt funkcióját érvényesítjük;
- **az alapkészségek kimunkálása** (írás, értő olvasás, számolás, beszéd) **és differenciált fejlesztése**;
- a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyerekeknek - érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően **készítse fel a továbbtanulásra**;
- a tanulókat érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően **készítse fel a társadalomba való majdani beilleszkedésre**;
- alapozza meg a felkészülést a jogok és kötelességek törvényes gyakorlására;
- magas színvonalú és sokrétű ismeretátadással **fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó képességét, készségét és a kreativitását**;
- a tanítási – tanulási folyamat **strukturált tudást közvetítsen**: az ismeretek megszerzésének, a megértés, az alkalmazás és magasabb művelleti szintű alkalmazás képességének kialakításával;
- tudatosítsa a gyermekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető erkölcsi **értékeket**, erősítse meg a **humánus magatartásmintákat, pozitív szokásokat**, és a gyermek **jellemét** formálva szolgálja a személyiség kiteljesedését;

- segítse diákjait abban a folyamatban, amelyben **művelt emberré, szabad és gazdag személyiséggé, felelős polgárrá, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberekké válhassanak;**
- **elégedett, magabiztos, optimista és felelősséget vállaló** embereket akarunk nevelni;
- az emberismeret az etika, az antropológia és a pszichológia alapfogalmainak, értelmezési kereteinek bemutatásával járuljon **hozzá a tanulók önismeretének elmélyítéséhez;**
- a **személyiségfejlesztés céljait szolgálja** a tevékenységre nevelés (tanulás, munka, közéleti- és szabadidős tevékenységek), a képességek fejlesztése (értelmi, érzelmi, akarat- és testi, a nyelvi-kommunikációs, a matematikai, a természettudományos; a történeti, társadalmi, politikai, az esztétikai, a szomatikus és a technikai nevelés területei) és a szükségletek alakítása képezze;
- fejlessze a tanulóknál azokat a képességeket, készségeket, amelyek **a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolathoz** szükségesek;
- a tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során **fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját;**
- a nevelési folyamat gyakorlati módon igazolja a **megbízhatóság, becsületesség, szavahihetőség értékét;**
- jellemezze munkánkat egyfelől a **következetes követelés és igényesség,** másrészt a tanulók jogainak, **emberi méltóságának tiszteletben tartása,** a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság;
- a pedagógiai munka középpontjában tehát **a személyre szóló fejlesztés** álljon;
- a tárgyi tudás mellé a gyermekek szerezzék meg mindazokat az együttműködési, **kommunikációs képességeket** is, amelyek segítségével tudását önmaga és a mások számára hasznosítani tudja;
- a gyermekekben alakuljon ki a reális önértékelés képessége, **a teljesítmény- és sikerorientált beállítódás,** az egészséges önbizalom és a kockázatvállalás bátorsága;
- a „**tanulás tanulása**” és az **önálló ismeretszerzés** képességének kialakítása minden gyermek számára elérhetővé váljon,
- az **informatika alkalmazása** és az **idegen nyelvek tanulása** iránti igény fejlesztése is járuljon hozzá az alapműveltség kialakításához;
- alakítsa ki az **egyéni életélés kultúráját, a konstruktív életvezetés képességét;**
- ismerje és alkalmazza a **közösségi együttélés pozitív magatartásformáit;**
- legyen képes az **asszertív (egészségesen önérvényesítő) viselkedésre,** ugyanakkor **tanúsítson önuralmat, toleranciát másokkal szemben;**
- **személyiségében legyen:** humánus, erkölcsös, fegyelmezett, kötelességtudó, nyitott, kreatív;
- alakítsa ki a saját hatékony **tanulási stratégiáját,** célszerűen alkalmazza a **tanulási módszereket;**

II.4. Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai feladatai

Feladatok a nevelés-oktatás alsó tagozatára (1 – 4. évfolyam):

- a pedagógiai munka középpontjában **a személyre szóló fejlesztés** törekvése álljon;
- **a tanítás** nem más, mint **a tanulók tanulásának szervezése:** tervezése, irányítása, szabályozása és értékelése, ezért, a tanulásszervezés meghatározó szempontja **a tanulók aktivitásának optimális kibontakoztatása** legyen;

- alapozzuk meg a **tanuláshoz való pozitív viszonyt** (attitűd);
- a tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített **motivációval** fejlessze a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és mozdítsa elő érzelmvilágának gazdagodását;
- alapozza meg a **tanulási szokásokat és módszereket**;
- támogassa az **egyéni képességek kibontakozását**;
- az oktatási folyamatban alkalmazza az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit;
- a tanulásszervezés egyik fő elve és teendője a tanulókhöz optimálisan alkalmazkodó **differenciálás** a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben;
- működjön közre a **tanulási nehézségekkel való megküzdés** folyamatában;
- törődjön azoknak a **hátrányoknak a csökkentésével**, amelyek a gyermekek szociális-kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak;
- tudatosítsa a gyermekekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető értékeket;
- erősítse meg a **konstruktív magatartásformákat**, szokásokat;
- a gyermek **jellemét formálva szolgálja a személyiség érését**;

Feladatok a nevelés-oktatás felső tagozat (5 – 8. évfolyam):

- fejlessze a tanulóknál azokat a képességeket, készségeket, amelyek a **természeti, társadalmi és emberi környezettel való harmonikus, építő kapcsolatokhoz szükségesek**;
- az aktív tanulási tevékenységek (kooperatív tanulási technikák) közben **fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját, toleranciáját**;
- olyan helyzeteket teremteni, amelyekben a tanuló gyakorlati módon igazolhatja megbízhatóságának, becsületességének, szavahihetőségének értékét;
- tudatosítani a tanulóknál a **közösség demokratikus működésének értékét és jellemzőit**;
- tisztázni az **egyéni és közérdek, a többség és kisebbség fogalmát**, és ezek fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásban;
- a **demokratikus normarendszer kiterjesztése** a természeti és az épített környezet iránti felelősségre, a mindennapi magatartásra;
- **vállalja identitását**, a nemzeti, a nemzetiségi azonosságtudatot, képviselje az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igényt;
- erősítse **Európához való tartozás tudatát**, és egyetemes értelemben is késztesse más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére;
- fordítson figyelmet az **emberiség közös problémáinak** bemutatására, tudjon „globálisan gondolkodni és lokálisan cselekedni”;
- **felelősen alakítsa saját természeti, társadalmi és emberi környezetét**;
- a test és a lélek harmonikus fejlesztése;
- a szocializáció folyamatainak elősegítése;
- az elemi műveltség alapjainak lerakása, elmélyítése;
- a tanulási stratégiák és módszerek elsajátítása;
- a tanulók **kapjanak folyamatos visszajelzést** a tanulmányi teljesítményükről és magatartásuk minőségéről;
- adaptív tanulásszervezéssel hasznosítsuk a számítógépet, s az infokommunikációs technikákat.

II.5. Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai eljárásai (1–8. évfolyam)

- fokozatosan **átvezetjük a gyermeket** az óvoda játékközpontú cselekvéseiből **az iskolai tanulás tevékenységeibe**;
- **mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz**, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- a **mozgásigény kielégítésével**, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; a **koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával**;
- az egészséges életvitel kialakításához gyakorlati jellegű oktatással kívánunk hozzájárulni;
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a **drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával** kívánjuk megvalósítani;
- az **önismeret** alakításával, a **fejlesztő értékelés és önértékelés** képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: **az életkori jellemzők figyelembevétele**; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása;
- a **képesség-kibontakoztató felkészítés megszervezhető integrált felkészítésként is**, ha a közösségfejlesztés és a személyiségfejlesztés a halmozottan hátrányos helyzetű és az e körbe nem tartozó tanulók közös felkészítése keretében valósul meg;
- a **kreativitás fejlesztése**; az **írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés**; a **tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük**;
- a személyiség **erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával**; helyes **magatartásformák megismertetésével** és gyakoroltatásával;
- a **kortárs kapcsolatok** megerősítésével; elemi állampolgári és a mindennapi életvitellel összefüggő **praktikus ismeretek** nyújtásával;
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat **és az alapvető képességek, készségek elsajátításával**; a **mentális képességek** célirányos fejlesztésével; **az önálló tanulás és az önművelés alapozásával**;
- az ismeretek tapasztalati megalapozása, a felfedezés lehetősége, a kreativitás fejlesztése, a differenciált fejlesztés, a művészeti, a gyakorlati és a közismereti készségek fejlesztésének egyensúlya, a tanulók egészséges terhelése; fejlődésük folyamatos követése, a személyre szóló, fejlesztő értékelés;
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő **kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat**;
- növeljük a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték stb.). az iskola épít a tanulók kíváncsiságára és a rendszerezett ismeretek iránti igényükre;
- **heurisztikus tanulási helyzeteket** és rendszerező ismeretszerzési élményeket egyaránt kínálunk tanulóinknak, az így szervezett tanulási folyamat juttatja közel őket a **megismerés, a tudás öröméhez, erősíti meg önbizalmukat és növeli teljesítményük értékét**;
- az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával; az erkölcsi **meggyőződés és az erkölcsi cselekvés** kíváncsatos összhangjának felismertetésével; az állampolgári ismeretek gyakorlati értelmezésével, a mindennapi életvitellel összefüggő **praktikus tudás** nyújtásával a **szocializációs folyamatokat segíti** elő;

- a tanulók megszerzett tudásukat **valóságos feladatok, problémák megoldásában, konfliktusok kezelésében** is alkalmazzák, döntéskéességüket szervezett gyakorlatokban és spontán élethelyzetekben is érvényesítik;
- az iskolában folyó nevelő – oktató munka mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerében meghatározott rend szerint **funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és szummatív méréseket;**
- **alkalmazzuk a tanuló-megismerési technikákat, módszereket és eszközöket;**

II.6. Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai eszközei

- minden gyermek számára biztosítsunk képességeinek, érdeklődésének illetve távolabbi céljainak **megfelelő programokat, tevékenységi formákat;**
- a tanulási stratégiák megválasztásában és a taneszközök használatában kitüntetett szempont **az életkori jellemzők figyelembe vétele;**
- **személyes példamutatással** neveljük gyermekeinket toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására;
- a mentális képességek céltudatos fejlesztésével; **az önálló tanulás és az önművelés** alapozásával, gyakoroltatásával;
- az iskolai tanulás folyamatában a gyakorlatközpontúság, az életvitelhez szükséges, alkalmazható tudás gyarapítása, **a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** érvényesül;
- megismerjük és **alkalmazzuk a szociális, életviteli és környezeti kompetencia fejlesztésére kidolgozott tanulói és tanári eszközrendszert, az SDT kínálta lehetőségeket;**
- a diagnosztikus és formatív mérések mérőeszközeit iskolai szinten készítjük el, illetve választjuk ki, a szummatív tesztek elkészítéséhez országos standardizált **mérőeszközöket alkalmazzunk;**
- nevelési célzatú (nyílt és zárt) csoportfoglalkozás a nevelési problémák megbeszélésére, kezelésére;
- **a nevelési-oktatási eljárások pedagógiai eszközeit a kooperatív technikákkal ötvözzük.**

II.7 A kulcskompetenciák és fejlesztési céljai:

- a kompetencia-alapú oktatás elterjesztése, feltételrendszerének megteremtése,
- az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges kompetenciák, képességek, készségek elsajátításának lehetőségét biztosítani a térség minden társadalmi csoportjának, rétegének, amely csökkentheti esélyegyenlőtlenségüket, a foglalkoztatási hátrányukat, s segítheti a társadalmi munkamegosztásba történő bekapcsolódást,
- támogatni az integrációs és inkluzív programok elterjedését, az egyéni képességeket és érdeklődést szem előtt tartó nevelési szemlélet meghonosítását, az ezt megvalósítani képes oktatási és képzési rendszereket, pályaaorientációs programokat, IKT kompetenciák fejlesztését, hogy az érintettek munkaerő-piaci esélyei növekedjenek,
- egyéni különbségekhez szakszerűen alkalmazkodó, egyénre szabott fejlesztést eredményesen megoldani képes pedagógiai gyakorlatra való felkészülés, a kor színvonalán és eszközeivel tudást közvetíteni képes pedagógusok képzése,
- cél egy olyan tanuló hálózat létrehozása, amely horizontálisan és vertikálisan is szervezett, tagjai részére biztosítja a megfelelő információ-áramlást, konzultációs lehetőséget.

Alakítsuk ki az alapvető kulcskompetenciákat a tanulóknál:

- anyanyelvi (szövegértés – szövegalkotás)
- idegen nyelvi
- matematikai - logikai
- természettudományos
- *digitális (SDT alkalmazás)*
- *a hatékony önálló tanulás*
- szociális (állampolgári) életviteli és környezeti kompetenciák
- kezdeményezőképeség és vállalkozói
- esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség
- életpálya-építés
- fenntarthatóság, környezeti nevelés

Minden kompetencia-terület tartalmazza a szükséges ismeretek, képességek és attitűdök tárházát a NAT szerint.

Az iskolai kompetencia-fejlesztés koncepciója

- Az alapelvek, célok és feladatok kidolgozása minden kompetencia területre.
- A tananyag kijelölése – lokalizálása, az egyes programelemek elhelyezése a tantárgyi struktúrában (tantárgyakhoz, műveltségi területekhez, osztályfőnöki programokba, modulokhoz, tanórán kívüli tevékenységekbe).
- Időbeli elrendezése (epochák, modulok, projektek).
- Fejlesztési eljárások és módszerek megválasztása (fejlettségi szintnek megfelelően).
- A kompetenciafejlesztés komplex taneszköz-rendszerének alkalmazása:
 - programtanterv
 - tanulói eszközök
 - tanári eszközök
 - értékelő eszközök
 - modulok rendszere
 - digitális eszközök, informatikai fejlesztés

A kompetencia fejlesztését támogató rendszer

- külső továbbképzések (tanárok felkészítése)
- belső továbbképzések (önképzés)
- mentorálás (belső tudásmegosztás)
- szaktanácsadás igénybe vétele

A tanuló hatékony megismerését szolgáló technikák alkalmazása

- pedagógiai diagnosztika,
- tehetségazonosítás,
- tanulási stratégiák és módszerek megismerése,
- tanulási problémák felismerése (nehézségek, zavarok, akadályozottság),
- rész-képesség-zavarok kiszűrése,
- a személyiség komplex megismerése

Az alkalmazott mérés-értékelés, minőségbiztosítás iskolai rendszere

- az értékelés elveinek kidolgozása

- diagnosztikus (bemeneti) mérések
- formatív (visszajelző, szabályozó) mérések
- a tanulói fejlődés nyomon követése
- szummatív (lezáró – minősítő) mérés-értékelés

Módszertani elemek

- tanulásszervezési javaslatok,
- tanórai differenciálás heterogén csoportban,
- kooperatív tanulás,
- tevékenységközpontú pedagógiai gyakorlat,
- a drámapedagógia eszközei,
- egyéni és csoportos projektmunka,
- átfogó tanítási szakaszok (epochák) beillesztése a tanulás-tanítási folyamatba,
- prezentációs technikák elsajátítása és alkalmazása
- tanulói értékelési technikák (önértékelési eljárások) gazdagítása,

A tanulni tanulás kognitív és affektív kompetenciájának fejlesztése

- a tanulásmódszertan beépítése az iskola tevékenységrendszerébe,
- a tanulók tanulási stratégiáinak és módszereinek megismerése,
- a tanuláshoz való viszony (attitűd) feltérképezése, a változások követése,
- a motivációs bázis megismerése és formálása,
- a tanuláshoz szükséges alapkészségek felmérése és fejlesztési eljárásainak alkalmazása (életkor-specifikusan),
- a tanuláshoz szükséges komplex személyiségelemek megismerése (kíváncsiság, érdeklődés, akarat, kitartás, önfegyelem, becsvágy, teljesítményszorongás, küzdőképesség, sikerorientáció – kudarkerülés)

II.8. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. A tanulók erkölcsi nevelése.
Feladat: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
2. A tanulók értelmi nevelése:
Feladat: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.
3. A tanulók közösségi (társas kapcsolatra felkészítő) nevelése.
Feladat: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

4. A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése.
Feladat: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.
5. A tanulók akarat nevelése.
Feladat: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.
6. A tanulók nemzeti nevelése.
Feladat: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.
7. A tanulók állampolgári nevelése.
Feladat: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt.
Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.
8. A tanulók munkára nevelése.
Feladat: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.
9. A tanulók testi nevelése
Feladat: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése, kialakítása. Egészséges, edzett személyiség formálása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

II.9. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS ÉS A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS FELADATAINAK MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGI RENDSZER ÉS SZERVEZETI FORMÁK

1. A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a hosszabb tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra.

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.

- a.) A motiválás célja, hogy a tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermeket a tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartjuk.

- b.) A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.
- c.) Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógus nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten, a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez. E feladat megoldását a tanítási órákon az alábbi tanítási módszerek és szervezeti formák segítik:
 - A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

2. A közösségfejlesztéssel, valamint az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A tanulók személyiségének fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

- a., A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.
Feladat: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.
- b., A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a közösségek fejlesztésében.
Feladat: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.
- c., Az önkormányzás képességének kialakítása.
Feladat: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt tűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.
- d., A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.
Feladat: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjtenek.
- e., A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

Feladat: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása. Osztálykirándulások, klubdelutánok, szervezése.

3. A tehetséggondozás, képességfejlesztés feladatai

A tanuló optimális fejlődésének segítése. A feladat tartalma nem más, mint az alkotóképesség fejlesztése az érdeklődési körnek megfelelő ismeretek és tevékenységek által.

- Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.
- Az 1-4. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére heti egy felzárkóztató órát szervezünk.
- Egyéni foglalkozást biztosítunk a rászorult tanulók részére /Kt.52.§ (11)/c 30.§(9).71.§(4)
- Az 5-8. évfolyamon – amennyiben ezt a tanulók létszáma lehetővé teszi – a magyar nyelv és irodalom, a matematika, az angol nyelv és a számítástechnika tanítása csoportokban történik.
- További tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások indításáról – a felmerülő igények figyelembevételével – minden tanév elején, - az iskola nevelőtestülete dönt.

A tehetség, képesség kibontakoztatását az alábbi tevékenységek segítik:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- a nem kötelező (választható) tanórán tanulható tantárgyak tanulása
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- differenciált tanórai foglalkoztatás,
- az iskolai sportkör,
- a szakkörök,
- versenyek, vetélkedők, bemutatók stb.
- a szabadidős foglalkozások,
- az iskola létesítményeinek, felszereléseinek egyéni vagy csoportos használata,
- a továbbtanulás segítése.

4. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása

- továbbképzéseken való részvétel a problémák felismerésére,
- differenciált tanórai foglalkoztatás, nevelés,
- szoros kapcsolat a szaktanárok és az osztályfőnökök között,
- egyéni bánásmód,
- kiscsoportos foglalkoztatás,
- kapcsolattartás a megfelelő szakintézményekkel,

5. A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítésének formái

Tanítványaink beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségei több forrásból fakadnak, amelyek közül a három legjelentősebb tényező:

- a családból a közvetlen lakóhelyi közösségekből hozott szociokulturális hátrány,

- a gyermek részéről nem elfogadott, sikerélményt nem nyújtó, igazi közösséget nem adó, a gyermekhez közel kerülni, őt motiválni nem tudó iskola,
 - a gyermek fiziológiai és pszichés problémái, részképesség zavarai.
- E területek figyelembevételével szervezzük hátránykompenzáló tevékenységünket.

1, A gyermek életkörülményeinek megismerése

A családból, a mikrokörnyezetből hozott szociokulturális hátrányok mérséklését segíti az, ha elsődlegesen az osztályfőnök, de közvetve a gyermeket tanító többi pedagógus is, minél jobban megismeri a gyermek életkörülményeit, a motivációs bázist, az értékrendet, amit a család képvisel. Mindezek ismerete segít a tanulók iskolai mentalitásának, viselkedésének, szokásrendjének megismerésében, az adódó problémák kezelésében.

Formái:

- családlátogatás,
- szülői értekezlet, fogadóórák,
- családok bevonásával szervezett sportdélutánok, kirándulások és egyéb közös programok,
- egyéni beszélgetések

2. Az iskolai élet szervezése, a sikerélmény biztosítása

Az iskolai életet úgy kell szervezni, hogy a gyermek sikerélményhez jusson. Legyen pozitív kötődése iskolájához, találjon olyan szervezett tevékenységet, amelyet szívesen végez, olyan közösségeket, ahol jól érzi magát.

- kis létszámú első osztály,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- a felzárkóztató órák,
- a napközi otthon,
- a tanulószoba,
- szabadidős foglalkozások /tömegsport verseny, kirándulások, táborok, akadályverseny, háziversenyek/
- napközis és tanulószobai foglalkozásokon 1-8. évfolyamig biztosítjuk a szaktanári segítséget a másnapi felkészüléshez.

Alsó tagozaton napi rendszerességgel a reggeli órákban beszélgetési lehetőséget biztosítunk, ahol a gyerek szabadon elmondhatja gondolatait, problémáit. Az osztályfőnöki órák adnak további lehetőséget a konfliktusok felderítésére, a problémák megismerésére.

Súlyos magatartási, beilleszkedési nehézségek, tanulási kudarcok esetében az osztályfőnök felveszi a kapcsolatot

- ❖ a gyermek és ifjúságvédelmi felelőssel és az iskola vezetésével,
- ❖ szükség esetén a gyermekjóléti szolgálattal,
- ❖ egészségügyi és szociális szervekkel,
- ❖ nevelési tanácsadóval

A leendő első osztály esetében szoros kapcsolatot tartunk fenn az óvodákkal.

Abban a kérdésben, hogy a gyermek beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, magatartási problémával küzd vagy fogyatékos, a területileg illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság dönt./Kt.30§./8/

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység ilyen esetben a tanuló mentesítése egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól. /Kt,69,§/2/,7-10/

Amennyiben a tanulót mentesítjük az értékelés és minősítés alól, iskolánk egyéni foglalkozás keretében segítséget nyújt a felzárkóztatáshoz. Az egyéni foglalkozást a tanulóra irányított fejlesztési terv alapján végezzük, amelynek alapjául a szakértői vélemény szolgál. Az egyéni foglalkozáshoz szükséges időkeretet a Kt.52.§-nak /7/, ill./10/ bekezdése biztosítja.

A tanulót a pedagógusnak a szakvéleményben megfogalmazott követelmények elsajátítására, valamint az iskolai közösségi életbe való beilleszkedésre kell felkészíteni.

6. Az esélyegyenlőtlenségből adódó nehézségek enyhítése

„Szeptember elején tele bizalommal lépi át az iskola küszöbét gyermek és szülő. Év elején bár néha szorongással – minden gyermek hittel és reménnyel ül be az iskolapadba. Rajtunk, pedagógusokon múlik, hogy a tanév során olyan úton vezessük a gyerekeket, amelyen végig megmarad hite bizalma, szeretete iskolája és tanítója iránt.”

/ Hamrák Anna/

A nevelési – oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994 (VI.8.) MKM rendelet 39/D.§ (4) és 39/E§(4) pontja szerint a hátrányos helyzetű tanulók integrációs és képesség kibontakoztató fejlesztés pedagógiai programjának kidolgozásával esélyegyenlőséget teremthetünk.

Az integrációs oktatási program során az eltérő családi háttérrel rendelkező, különböző képességű és fejlettségű gyermekeket együtt fejlesztjük annak érdekében, hogy a társadalmi párbeszéd, valamint a társadalmi mobilitás valóságos keretet kapjon az oktatás – nevelés rendszerén belül.

A program jellemzői:

- lehetőséget biztosít minden gyermek számára képességei kibontakoztatásához,
- minden gyermek előzetes, otthonról hozott tudását és kultúráját értékként képviselheti,
- a gyermek egymást segítő közösségei születnek,
- a szülőt, a családot, mint partnert vonják be az iskolai folyamatokba, döntésekbe,
- tudatosan építik ki az előítéletek csökkentésére, megszüntetésére alkalmas együttműködő, elfogadó környezetet,
- tudatosan teremtenek lehetőséget az oktatás ügyében érintett intézmények / óvoda, családsegítő szervezet, helyi önkormányzat / együttműködésére,
- a tanulókövetés az iskolai hatékonyság visszajelzésének kiemelt eszköze.

Olyan kompetenciák jellemzik a pedagógust, mint:

- széleskörű módszertani repertoár,
 - egyéni különbségekre figyelő, egyénre szabott pedagógiai eszközök és oktatási mérőrendszerek ismerete,
 - a tanári szerepbővülés elfogadása,
 - az iskolában megjelenő különböző kultúrák ismerete, egyenértékűként való elfogadása, kezelése.

A programban azok a tanulók részesülnek, akiknél:

- a törvényes felügyeletet gyakorló szülő tanulmányait legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán fejezte be.
- a gyermek után a szülő rendszeres gyermekvédelmi támogatásra jogosult

A különböző képességű gyermekek megfelelő fejlesztéséhez szükséges az egyéni nyomon követés és fejlesztési tervek alkalmazása. Az osztályban tanító pedagógus egyéni fejlesztési terv alapján juttatja sikerhez a hátrányos helyzetű tanulókat. Értékelésnél az osztályozás mellett szöveges értékeléssel a gyermek önmagához mért fejlődését veszi alapul.

Az önálló és kiscsoportos tanulási formák / differenciálás, kooperatív technikák, projekt módszerek, témanap, témahét / alkalmazása az integráció alapvető lehetősége. Elismerve a kisiskolás kori képességfejlesztés szükségességének elsődlegességét fel kell vállalni a „közismereti dominancia” csökkentését.

A helyi tanterven belül ki kell építeni a helyi tananyagot ami magában foglalja a kisebbség kultúrájának oktatását a többségi társadalomban élő gyermekek részére.

A NEHÉZSÉGEK ENYHÍTÉSÉNEK FORMÁI

a, Az anyagi hátrányok kompenzálására:

- egész napos iskolai elhelyezés,
- kulturális rendezvények költségeinek átvállalása,
- táboroztatási, kirándulási költségtámogatás,
- tankönyvtámogatás.

b, Tanulási hátrányok kompenzálása:

- differenciált foglalkoztatás tanórán,
- felzárkóztató foglalkoztatás,
- egyéni foglalkoztatás,
- másnapi felkészülési foglalkozás,
- különféle tanulási módszerek alkalmazása

c, Szociokulturális hátrányok kompenzálása:

- részvétel kulturális rendezvényeken, szabadidős programokon,
- részvétel szakkörökön,
- részvétel sportrendezvényen, versenyeken,
- igény szerint szünidei ügyelet,
- szünidei programok biztosítása,
- felvilágosító, mentálhigiénés tájékoztatók.

7. A gyermek- és ifjúságvédelem feladatai

A nevelők és tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja, a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése.

Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

a.) Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok fő letéteményese az ifjúságvédelmi felelős, illetve az osztályfőnökök. A megszerzett információt kötelesek bizalmasan kezelni és megőrizni, a törvényes előírásoknak megfelelően használni.

b.) Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:

- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- családlátogatásokon igyekszik feltárni a veszélyeztető okokat,
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot,
- segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét,
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi kedvezmény megállapítását kezdeményezi,
- tájékoztatást nyújt a tanulók számára szervezett szabadidős programokról.

c.) Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki:

- a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére,
- feltárására,
- megszüntetésére.

Cél az, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat.

Alapvető feladataink a gyermek és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni és feltárni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- jelezni kell a problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

d.) A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval,
- gyermekjóléti szolgálattal,
- családsegítő szolgálattal,
- polgármesteri hivatallal,
- gyermekorvossal,
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

e.) Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- az indulási hátrányok csökkentése,

- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulóknak, szülőknek)
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- a családi életre történő nevelés,
- másnapi felkészítő foglalkozások,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabadidejének szervezése,
- kiránduláson való részvétel támogatása /anyagi támogatás/,
- a tanulók szociális helyzetének javítása,
- a szülőkkel való együttműködés
- tájékoztatás a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

III. A KÉPZÉS RENDJE:

III.1. A képzés szakaszai:

Évf.	A képzés szakaszai
1-2	BEVEZETŐ SZAKASZ
3-4	KEZDŐ SZAKASZ
5-6	ALAPOZÓ SZAKASZ
7-8	FEJLESZTŐ SZAKASZ

A képzés szakaszaiban a következőket kívánjuk elérni, megvalósítani:

- **A bevezető és kezdő szakaszban** megtanítjuk a gyereket írni, olvasni, számolni. Képessé tesszük őket gondolataik értelmes közlésére, elmondására, leírására. Elsajátítják a közvetlen tapasztalatokhoz és gyakorlati cselekvéshez kötődő gondolkodási műveleteket és logikai munkaformákat. Megalapozzuk énképüket. Megtanítjuk őket a környezetük megfigyelésére, az elemi összefüggések felismerésére. Kialakítjuk bennük az életkoruknak megfelelő szokásrendet. Biztosítjuk az első idegen nyelv, valamint az informatika alapjainak elsajátítását.
- **Az alapozó szakasznak:** az 5.-6. osztályt tekintjük. Bővítjük, és magasabb szintre emeljük a kialakult készségeket és a gondolkodási műveletekben való jártasságokat. Jelentősen bővítjük a természetre és a társadalomra vonatkozó ismereteket. Segítjük az azonos korúak csoportba történő beilleszkedését, önállósodási törekvéseiket, és a felnőttektől történő érzelmi leválásukat. Közreműködünk az egyéni érdeklődési irányaik kialakításában. Igyekszünk tanítványainkat az életkoruknak megfelelő értékformák birtokába juttatni. Minden gyerek folytatja az alapozó szakaszban elkezdett egy idegen nyelv elsajátítását, az úszástanulást. Megalapozzuk emberismeretüket, erősítjük autonómiájukat. Segítjük őket abban, hogy ismerjék meg saját képességeiket, lehetőségeiket, jó és rossz tulajdonságaikat. Jövőképüket vágyaik és a realitás együttes tiszteltetésével, a képességek szerinti pályaválasztásnak megfelelően törekszünk alakítani.

- **A fejlesztő szakasznak:** a 7- 8. évfolyamot tekintjük. Kiemelt figyelmet fordítunk a tanulók továbbtanulásra való felkészítésére.
 - a matematika és magyar oktatása 8. osztályban /felvételi-re való felkészítés/

Az alapképzést kiegészítő-választható nem tanórai foglalkozások köre: a szakkörök: tehetséggondozó szakkörök, énekkar, angol nyelv, háztartástan szakkör, sportkör és felzárkóztató foglalkozások. Lehetőséget biztosítanak az ismeretek bővítésére.

III.2. Képzési specialitások:

Testnevelés óra keretében az 6. oszt. tanulók órarendbe építve heti egy alkalommal úszni járnak. Felmenő rendszerben az egész felső tagozat részére bevezetésre kerül a fenntartó által biztosított formában és időszakban.

A 2004-2005-ös tanévtől művészeti oktatás zajlik a mátészalkai Szatmár Alapfokú Művészeti Iskola tagintézményeként

III.3. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

1. A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette.
2. A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el.
3. A 2.-8. évfolyamon évvégén minden tantárgyból legalább „elégséges” év végi érdemjegyet kell a tanulónak megszerezni a továbbhaladáshoz. Amennyiben legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott a tanuló, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javítóvizsgát tehet.
4. Háromtól több tantárgyból szerzett „elégtelen” minősítés esetén az évfolyamot meg kell ismételni. Rendkívüli esetben a nevelőtestület dönt a javítóvizsga lehetőségéről.
5. A magasabb évfolyamba lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak **osztályozó vizsgát** kell tennie,
 - az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
 - az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse,
 - ha egy tanuló az adott tanítási évben 250 tanóránál többet mulasztott és a nevelőtestület engedélyezi számára azt,
 - magántanuló volt,
 - a felmentett tanuló köteles tanórára járni (a tantárgy értékelése alól van felmentve).
6. A magántanulók esetében (félévkor és évvégén) az osztályozó vizsga kötelező.
 - A bukásra álló tanuló szüleit a szaktanár köteles egy hónappal a félév, illetve az év vége előtt írásban értesíteni és a minimumkövetelményeket részére kiadni.

Intézményünk vizsgaszabályzata 2. számú mellékletként csatolva a dokumentum végén található.

III.4. Az iskolába jelentkező tanulók felvételének, iskolaváltásának, valamint a tanuló átvételének szabályai, elvei

1. Iskolánk a beiskolázási körzetéből – melyet a fenntartó határoz meg – minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.
2. Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.
3. Az első osztályba történő beiratkozáshoz be kell mutatni:
 - a szülő(k) azonosításra alkalmas okmány
 - *A gyermek személyazonosságát igazoló hatósági igazolvány*
 - *A gyermek nevére kiállított TAJ kártya*
 - *A gyermek nevére kiállított lakcímet igazoló hatósági igazolvány*
 - *Születési anyakönyvi kivonat*
 - *Nyilatkozat az életvitelszerű ott lakásról*
 - *Nyilatkozat a közös szülői felügyeleti jog gyakorlására vonatkozóan*
 - *Amennyiben rendelkeznek gyermekvédelmi támogatással, illetve szakértői véleménnyel, az ezeket igazoló okiratok.*
 - a gyermek felvételét javasló óvodai szakvéleményt (ha a gyermek óvodás volt);
 - a nevelési tanácsadó felvételt javasló szakvéleményét (ha a gyermek nem volt óvodás, vagy ha az óvoda a nevelési tanácsadó vizsgálatát javasolta);
 - a gyermek egészségügyi könyvét a gyermekorvos felvételi javaslatával;
 - szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.
4. A 2-8. osztályba történő felvételnél be kell mutatni:
 - A tanuló születési anyakönyvi kivonatát,
 - a szülő személyi igazolványát;
 - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;
 - az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.
5. A 2-8. évfolyamba jelentkező tanulónak – az iskola tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő vizsgát kell tennie idegen nyelvből és azokból a tárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján nem tanult. Amennyiben a tanuló valamely tantárgy(ak)ból a szintfelmérő vizsgán az előírt követelményeknek nem felelt meg, a vizsgát az adott tantárgyból két hónapon belül megismételheti. Ha a megismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni, illetve tanév közben az előző évfolyamra beiratkozni.

A külföldről érkező tanuló esetében szintfelérő feladatsorral kell felmérni a tanuló tudását. Az elért eredmény birtokában kell megállapítani, hogy hányadik évfolyamban folytathatja tovább tanulmányait.
6. Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók felvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve a magatartás és a szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamba járó tanulók létszámának figyelembevételével az iskola igazgatója dönt.

7. Ha a körzeten kívül tanuló felvétele a jogszabályi előírások figyelembevételével és a tankerületi központtal történő egyeztetést követően történik.

IV. Az iskolai élet és munkarendje

IV.1. Iskolai munkarend:

Az iskolában a tanítás helye az iskola épülete, udvara.

Az iskolába érkező tanulókat 7.30-tól az ügyeletes nevelők felügyelik.

A tanórákat a délelőtti napszakban kell tartani. Délutáni tanítás szervezhető - ha a tanulócsoporthoz száma meghaladja a tanítás céljából igénybe vehető tantermek számát.

A váltakozás rendjét a nevelési - oktatási szempontok, életkori sajátosságok figyelembevételével az igazgató állapítja meg.

A tanítási órák időtartama 45 perc.

A tanítási óra zavartalanságának biztosítása érdekében a pedagógust és a tanulót az óráról kihívni, az órát más módon zavarni nem lehet.

A tanítási órák között szünetet kell biztosítani. Az órák közötti szünetek időtartama 10 perc. Minden tanítási napon egy szünet 20 perc időtartamú, hogy a tanulók tízóraijukat, uzsonnájukat elfogyaszthassák /2.óra után/.

A tanulók a szünetekben az udvaron, rossz idő esetén, a folyosón és a tantermekben tartózkodnak.

Az órák közötti szünetekben nevelői felügyeletet kell biztosítani.

A tanítás befejeztével a termekben a székeket fel kell rakni, a szemetet a padokból ki kell szedni. Az utolsó órán az ott tartózkodó nevelő a felelős a fent említett feladatok végrehajtásáért.

A tanítási idő után az iskola területén csak szervezett foglalkozásokon résztvevő tanulók tartózkodhatnak.

A hazainduló gyerekeket az utolsó órát tartó nevelő az osztályteremből sorakozás után engedi el, a jármű színhelyintézményben a pedagógusok kísérik ki az átjáró diákokat a buszváróhoz.

A napi munka további részleteinek szabályozását a Házi rend tartalmazza.

A másnapi foglalkozások munkarendje a délelőtti tanítási órák befejeztével a csoportba járó tanulók órarendjéhez igazodva kezdődik és 16.00 óráig tart. (Szülők igényei szerint 17.00 óráig.)

Az iskolában fél 8-tól a tanítás kezdetéig és az órák közötti szünetekben tanári ügyelet működik.

Az ügyeletes nevelők kötelesek a rájuk bízott épületben, az udvaron, a házi rend alapján a tanulók magatartását, az épületek rendjét, tisztaságát felügyelni, a balesetvédelmi szabályok betartását megkövetelni.

A tanuló a tanítási idő alatt csak a szülő személyes, vagy írásbeli kérésére, az osztályfőnöke (távolléte esetén az igazgató), illetve a részére órát tartó szaktanár írásos engedélyével hagyhatja el az iskola épületét. Rendkívüli esetben – szülői kérés hiányában – az iskola elhagyására csak az igazgató adhat engedélyt.

A tanórán kívüli foglalkozásokat lehetőleg a délutáni nyitva tartás végéig kell szervezni.

Szorgalmi időben a nevelői és a tanulói hivatalos ügyek intézése az igazgatói irodában/titkárságon történik 8.00 és 15.30 között.

Az iskola a tanítási szünetekben a hivatalos ügyek intézésére külön ügyeleti rend szerint tart nyitva. Az ügyeleti rendet az igazgató határozza meg, és azt a szünet megkezdése előtt a szülők, a tanulók és a nevelők tudomására hozza.

Az iskola épületeit, helyiségeit rendeltetésüknek megfelelően kell használni.

Fogadóórák, a szülői értekezletek időpontjai minden tanév elején az éves munkatervben kerül meghatározásra, amelyről a szülőket a KRÉTA rendszerében értesítjük.

IV.2. Tájékoztató a választható tantárgyakról, illetve ezek esetében a pedagógusválasztás szabályairól

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján a tanulói részvétel szempontjából a tanítási óra lehet kötelező, kötelezően választandó és szabadon választható tanítási óra.

A helyi tanterv határozza meg, hogy melyek azok a kötelező tanítási órák, amelyeken egy adott osztály valamennyi tanulója köteles részt venni, valamint hogy melyek azok a kötelező tanítási órák, amelyeken a tanulónak a választásra felkínált tantárgyak közül kötelezően választva, a helyi tantervben meghatározott óraszámában részt kell vennie.

Az intézmény pedagógiai programjában szereplő helyi tanterv tartalmazza a szabadon tervezhető órakeretet.

1.

1.1. Kötelezően választandó tantárgy:

- hon- és népismeret
- dráma és színház.

A *hon- és népismeret* tantárgy az 5. évfolyamon heti 1 órában kerül megszervezésre a szabadon felhasználható órakeret terhére.

A *dráma és színház* tantárgy 6. évfolyamon kerül megszervezésre heti 1 órában a szabadon felhasználható órakeret terhére.

Szabadon választható tantárgy:

- nincs.

A kerettantervre épülő helyi tanterv, valamint a rehabilitációs célú, illetve a fejlesztő foglalkozások magas száma, figyelembe véve tanulóink terhelhetőségét is, **szabadon választható tantárgyak** választását nem teszi lehetővé. Lehetőség nyílik azonban napközi- és tanulószobai, valamint szakkörökön, tanórán kívüli foglalkozásokon és egyéb szabadidős tevékenységeken való részvételre. A választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik és tudomásul veszik, hogy a foglalkozásokat egész tanév során látogatni kötelesek, így azokat a választást követően mulasztás tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

- *A kötelező és tanórán kívüli foglalkozásokon pedagógus-választásra nincs lehetőség.*

2. Etika/hit-és erkölctan tantárgy esetében a tanuló május 20-áig jelentheti be a tantárgy megválasztásával kapcsolatos döntését.

Az *etika* tantárgyat a megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógusok oktatják.

A *hit-és erkölctan* tantárgyat az alábbi felekezetek hitoktatói oktatják:

- Református
- Görögkatolikus
- Római katolikus

IV.3. Csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei:

A csoportbontásra vonatkozó részletes szabályokat a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 12.§-15.§ szabályozza. **Csoportbontás intézményünkben a felzárkóztató és tehetséggondozó**

foglalkozások szintjén történik, melynek célja a tehetséggondozás illetve a lassabban haladók felzárkóztatása. A csoportok kialakításakor az iskolavezetés figyelembe veszi a szaktanár véleményét. A csoportbontásra vonatkozó részletes szabályokat a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 12.§-15.§ szabályozza.

Az **egyéb foglalkozások** olyan tanórán kívüli egyéni vagy csoportos, pedagógiai tartalmú foglalkozások, amelyek a tanulók fejlődését, tehetséggondozását szolgálják. A tanulók szabadon dönthetnek arról, hogy melyik egyéb foglalkozáson szeretnének tevékenykedni.

napközi és tanulószobai foglalkozások	jelentkezés alapján
szakkör, művészeti csoport	jelentkezés alapján, létszámkeret függvényében, jelentkezés alapján szaktanárok javaslata alapján
sportkör	jelentkezés alapján, szaktanárok javaslata alapján
SNI, BTMN fejlesztő foglalkozás	szakvélemény alapján
tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozás	szaktanárok javaslata alapján

- Az egyéb foglalkozásokra való jelentkezés egy tanévre szól.
- A távolmaradást igazolni kell, és ugyanolyan jogkövetkezményt von maga után, mint a kötelező tanórai foglalkozásról történő távolmaradás.
- A fejlesztő foglalkozásokon való részvételt az aktuális (felülvizsgálati) szakvélemény szabályozza.
- A tanítók és tanárok a tanév elején szeptember 10-ig meghirdetik a szakköröket, sportköröket, melyre a tanulók írásban jelentkezhetnek szülői engedéllyel.
- A tanórán kívüli foglalkozásokra való tanulói jelentkezés - a felzárkóztató foglalkozás kivételével-önkéntes. A tanórán kívüli foglalkozásokra történő jelentkezés a tanév első két hetében történik, és egy tanévre szól.
- A felzárkóztató foglalkozásokra kötelezett tanulókat képességeik, tanulmányi eredményük alapján a tanítók, szaktanárok jelölik ki, részvételük a foglalkozásokon kötelező.
- A tanórán kívüli foglalkozások megszervezését (a foglalkozások megnevezését, heti óraszámát, a vezető nevét, működésének időtartamát) minden tanév elején az iskola tantárgyfelosztásában kell rögzíteni.
- A tanórán kívüli foglalkozások megszervezésénél a tanulói, a szülői, valamint a nevelői igényeket a lehetőségek szerint figyelembe kell venni.
- A tanórán kívüli foglalkozások vezetőit az igazgató bízza meg, akik munkájukat munkaköri leírásuk alapján végzik. Tanórán kívüli foglalkozást vezethet az is, aki nem az iskola pedagógusa.
- Az osztályfőnökök a tantervi követelmények teljesülésére, a nevelőmunka elősegítése érdekében évente egy alkalommal az iskola éves munkatervében meghatározott időpontban osztályaik számára tanulmányi kirándulást szerveznek.
- Az iskola nevelői, illetve a tanulók szülei az igazgató előzetes engedélyével a tanulók számára túrákat, kirándulásokat, táborokat szervezhetnek. Az iskola a tehetséges tanulók fejlődésének elősegítése érdekében tanulmányi, kulturális versenyeket, vetélkedőket szervez. A versenyek megszervezéséért a résztvevő tanulók felkészítéséért a szaktanárok a felelősek.

- **Iskolai sportkör.** Az iskolai sportkör a testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre. Kapcsolatban vagyunk a helyi sportegyesületekkel és közösen munkálkodunk az utánpótlás nevelésében.

Az intézményben a tanulók igényeinek megfelelően egyéni és közösségi tevékenységből eredő, szakirányú érdeklődésének kielégítése, képességeik fejlesztése, pályaválasztásuk elősegítése céljából az iskola költségvetési előirányzatainak terhére az alábbi –az iskola által szervezett **tanórán kívüli rendszeres foglalkozások működnek:**

- szakkörök,
 - énekkar,
 - sportkör
 - tömegsport foglalkozások,
 - felzárkóztató foglalkozások,
 - tehetségfejlesztő foglalkozások.
- A köznevelési törvény előírásának megfelelően,- amennyiben a szülők igénylik- az iskolában tanítási napokon a délutáni időszakban 16.00-ig, (illetve igény esetén 17.00-ig) az 1-4. évfolyamon és az 5-8. évfolyamon másnapi felkészítő csoportok működnek. Minimális létszám 14 fő. A tanítási szünetekben a munkanapokon összevont csoport üzemel, ha ezt a szülők legalább tíz gyermek számára igénylik.

Délutáni másnapi felkészülés: 2013 szeptemberétől új rendben kell megszervezni a délutáni foglalkozásokat, mivel a nemzeti köznevelésről szóló törvény előírja, hogy az általános iskolákban foglalkozásoknak legalább délután 16 óráig kell tartaniuk, a tanulóknak pedig kötelező az ezeken való részvétel.

27.§(2) Általános iskolában a nevelés-oktatást a délelőtti és délutáni tanítási időszakban olyan módon kell megszervezni, hogy a foglalkozások legalább tizenhat óráig tartsanak, továbbá tizenhét óráig – vagy addig, amíg a tanulók jogszerűen tartózkodnak az intézményben – gondoskodni kell a tanulók felügyeletéről. Az általános iskola e törvény rendelkezéseinek megfelelően egész napos iskolaként is működhet.

55.§ (1) Az iskolában – kivéve, ha az intézmény e törvény rendelkezéseinek megfelelően egész napos iskolaként működik – az igazgató a tanulót a szülő kérelmére felmentheti – az általános iskolában tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól.

Ennek figyelembe vételével intézményünkben alsó és felső tagozatos tanulóinknak több csoportban készülhetnek másnapra 16:00 óráig.

A szülő/gondviselő az iskola igazgatójéhez benyújtott írásos kérelme alapján az igazgató mérlegelési jogkörben dönt a mentesítésről, vagy annak elutasításáról, melyről a szülő/gondviselő határozatot kap.

A szakkörök heti egy órában működnek szeptember első hetétől a tanév végéig. A szakkörökben résztvevő tanulók létszáma minimum 10 fő.

Az egyes szakköröknek az átlagosnál kisebb vagy nagyobb létszámmal való működéséről, továbbá a tanév közben bekövetkezett létszámcsökkenés miatti megszüntetéséről az igazgató felterjesztésére a tankerületi igazgató dönt.

A szakkör vezetésével az iskola pedagógusát, vagy az iskolavezetőséget egyetértésével külső szakembert is megbízhat. A szakkör vezetője felel a szakmai program megvalósításáért. A jelentkezés önkéntes. A felvétel az egész iskolaévre szól, ehhez a szülő beleegyezése szükséges.

A szakkör munkatervét és működési rendjét a szakkörvezető készíti el, s az igazgató hagyja jóvá. Minden tanévben az iskola munkatervében rögzíteni kell a tanévben induló szakköröket, azok vezetőinek nevét.

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művész tárgyúak, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is.

- **Versenyek, vetélkedők, bemutatók.** A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti, stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívül szervezett versenyekre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai közösségei, vagy a szaktanárok végzik.
- **Tanulmányi kirándulás:** Az osztályok számára évente egy alkalommal tanulmányi kirándulást tervezünk. A felmerülő költségeket az iskola a szülők hozzájárulásából, alapítványi bevételeiből, valamint a civil szervezetek támogatásából fedezi. Amennyiben valamennyi tanuló részvétele biztosított és a három órát meghaladja úgy beszámítható a tanítási napok számába.
- **Múzeumi, kiállítási, könyvtári, művészeti előadásokhoz kapcsolódó foglalkozás.** Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. Az e foglalkozásokon való részvétel – ha az költségekkel is jár – önkéntes. A felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.
- **Szabadidős foglalkozások.** A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl. kirándulások, túrák, színház és múzeumlátogatások, klubdelutánok, táncos rendezvények, stb.). A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.
- **Innovációs programok:** Szervezett keretek között iskolai / külső helyszíneken megvalósuló közösségépítést / tanulói ismeretbővítést célzó programok / foglalkozások lebonyolítása.
- **Művészeti oktatás keretében kínált foglalkozások igénybevétele esetén a részvételi díj a szülőt terheli.**
- **Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.** A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (sportlétesítmények, számítógépek stb.) a tanulók – tanári felügyelet mellett – térítésmentesen egyénileg vagy csoportosan használják.

- **Szociális juttatások: Diákétkeztetés:** A másnapi felkészülésre nem járó tanulók számára – igény esetén – ebéd (menza), tízórai, uzsonna, vehető igénybe. A fenntartó által megállapított étkezési térítési díjakat a fenntartó, illetve az üzemeltető által meghatározott módon kell megfizetni.
- **Etika/hit-és erkölcsstan:** Az iskolában a területileg illetéke, bejegyzett egyházak – az iskola nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül – hit- és erkölcsstan oktatást szervezhetnek. A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára önkéntes.

20/2012.EMMI rendelet 182/A. §

Az állami általános iskolában az iskola igazgatója kijelöli **március 1. és 14. között** azt az időpontot, mely időpontban az egyházi jogi személy (annak belső, írásban meghatalmazott képviselője) tájékoztatást adhat az iskolának, tanulóknak, szülőknek arról, hogy igény esetén milyen formában szervezik meg a hit-és erkölcsstan oktatást a következő tanévben.

Ezt az időpontot legalább 10 nappal hamarabb jelezni kell az egyházi jogi személyek képviselői felé. Az iskolai szintű közös értekezletén lehetőség szerint részt vesznek a tanulók, szülők, pedagógusok, ahol minden érintett egyház képviselője megjelenhet és tájékoztatót tarthat. (Amelyik egyházi jogi személy nem tud megjelenni ezen, az iskola az egyházi jogi személy által elkészített tájékoztatót át kell, hogy adja a szülőknek, illetve a hirdetőre ki kell tenni.

Március 14-e után az egyházi jogi személyektől írásos tájékoztató anyagot kell kérni (attól is, aki meg tud jelenni a tájékoztató értekezleten), hogy az iskola március 16-31. között fel tudjon tölteni a honlapjára, vagy a helyben szokásos módon kifüggeszthessen egy tájékoztató anyagot.

A tájékoztatóban szereplő adatok:

- a hit- és erkölcsstan oktatás megszervezését vállaló egyházi jogi személyek megnevezése,
- az iskola székhelye, feladat ellátási helye szerint illetékes képviselőjének nevét,
- címét.

Megjegyzés: A **tájékoztató anyag kérése során** az egyházi jogi személyeknek jelezni kell , hogy az iskolának , az igazgatónak hozzáférhetővé kell tenni a hit- és erkölcsstan oktatáshoz kapcsolódó papíralapú dokumentumokat, különösen a tantervet, a tananyagot, a tankönyveket és a hit- és erkölcsstan oktatás munkamódszerét, amelyet az egyházi jogi személyiség biztosít az iskolának.

Az iskola a beiratkozáskor , az átiratkozáskor a honlapra feltöltött *(ha az nincs, a helyben szokásos módon nyilvánosságra hozott)* a hit- és erkölcsstan oktatást végző egyházi jogi személyek adatairól készült tájékoztató anyagot a szülők rendelkezésére bocsátja.

Ez alapján a szülők írásban nyilatkozhatnak arról:

- a) valamely, a hit- és erkölcsstan oktatás megszervezését vállaló egyházi jogi személy által szervezett hit- és erkölcsstan oktatást, vagy
- b) az erkölcsstan oktatást igényli a gyermeke számára.

A szülői nyilatkozat egyidejűleg a szülőnek a hit- és erkölcsstan oktatással összefüggő adatkezeléshez való önkéntes írásbeli hozzájárulását is jelenti. *(A szülő a nyilatkozattal ahhoz is hozzájárul, hogy az iskola a gyermeke nevét és az osztálya megnevezését az érintett egyházi jogi személynek átadja.)*

A szülő olyan egyházi jogi személyt is megjelölhet, aki nem tartott az iskolában tájékoztatót. Ebben az esetben az iskola igazgatójának ezt az egyházi jogi személyt, vagy képviselőjét írásban értesítenie kell.

Ha a szülő nem tesz nyilatkozatot, az iskola a tanuló számára erkölcsstan oktatást szervez.

Abban az esetben, ha a szülő által választott egyházi jogi személy *(akár az, amelyik adott tájékoztatást, akár az amelyik nem adott tájékoztatást)* nem vállalja a hit- és erkölcsstan oktatást, a szülőnek ismételt nyilatkoznia kell arról, hogy

- a) valamely, a hit- és erkölcsstan oktatás megszervezését vállaló egyházi jogi személy által szervezett hit- és erkölcsstan oktatást, vagy
- b) az erkölcsstan oktatást igényli a gyermeke számára.

A **beiratkozáskor** a hit- és erkölcsstan oktatás megszervezését a következő tanévben vállaló egyházi jogi személy képviselője is jelen lehet *(itt arról az egyházi jogi személyről van szó, aki tájékoztatást adott szóban vagy írásban a szülők számára)*, a szülőnek – igénye esetén – hit- és erkölcsstan oktatással kapcsolatban tájékoztatást nyújthat.

Ha valamelyik egyházi jogi személy képviselője a beiratkozáskor nem tud megjelenni, az igazgatónak biztosítani kell az egyházi jogi személy által rendelkezésére bocsátott hit- és erkölcsstan oktatáshoz kapcsolódó papíralapú dokumentumok megismerhetőségét.

20/2012.EMMI rendelet 182/B. §

Beiratkozás utáni feladatok:

A beiratkozást követő **három napon** belül igazgató az érintett egyházi jogi személy meghatalmazott képviselőjének átadja az egyház által szervezett hit- és erkölcsstan oktatásra jelentkezett tanulók adatait (név és osztály).

Az adatok átadását követő **hét napon** belül az igazgató egyeztetést folytat ***a tanulócsoporthoz*** ***kialakításáról*** azon egyházak képviselőivel, akik érintettek a következő tanévben a hit- és vallásoktatás megszervezésében, lebonyolításában. Az egyeztetés során a tanulócsoporthoz kialakításával kapcsolatban figyelembe kell venni, hogy

- a) az etika/hit- és erkölcsstan oktatásban részt vevő tanulócsoporthoz összevonhatók, *(megjegyzés: több évfolyam tanulói is részt vehetnek ugyanazon egyházi jogi személy etika/hit-és erkölcsstan óráján)*
- b) az erkölcsstan helyett választott ***hit- és erkölcsstan órákat*** **elsősorban az erkölcsstan órák számára az órarendben meghatározott időben kell megtartani.** *(Megjegyzés: elsősorban a tanítási időben, az órarendbe beépítve kell megtartani ezeket az órákat.)*

Ha az egyházi jogi személy **az erkölcsstan órával azonos időpontban a hit- és erkölcsstan órákat nem tudja megtartani:**

- Az érintett szülők írásbeli egyetértő nyilatkozata alapján az igazgató és az egyházi jogi személy képviselője írásban megállapodhat arról, hogy a hit- és

erkölcstan órákat az egyházi jogi személy más időpontban vagy más időpontban az iskola épületén kívül tartja meg.

- Az **egyházi jogi személy által az egyeztetés során szóban felajánlott más lehetőségről értesíteni** kell a szülőket és egyetértő nyilatkozatot kell tőlük kérni ehhez tőlük írásban.

A szülők egyetértése alapján az iskola igazgatóje írásban megállapodhat arról *(az írásos megállapodás nem kötelező)*, hogy a hit- és erkölcstan órákat az egyházi jogi személy más időpontban *(de az iskolában)* vagy más időpontban az iskola épületén kívül tartja meg. Az iskola tanév közben nem változtathatja meg az egyeztetés eredményeként meghatározott csoportbeosztást.

Fenntartó tájékoztatása:

A hit- és erkölcstan oktatásra létrehozott csoportok létszámáról az igazgató június 30-ig tájékoztatja a fenntartót.

Szülői módosítás:

Tanév közben nem módosíthat a szülő, csak *minden év május 20-ig teheti meg* a módosításra vonatkozó szándékát. Szándékát az *iskola igazgatójével és az egyházi jogi személy képviselőjével* is közölnie kell.

Ha a tanuló erkölcstan oktatásban vesz részt, de a szülő kéri, hogy a következő tanévben gyermeke az általa választott egyházi jogi személy által szervezett hit- és erkölcstan oktatást vehesse igényben, akkor a tanulmányok megkezdésének feltételeit a szülő által választott hit- és erkölcstan oktatást folytató egyházi jogi személy határozza meg.

A hit-és erkölcstan tantárgy értékelése:

A hit- és erkölcstan tantárgy értékelése és minősítése az Nkt. 54. § (2)–(3) bekezdésének *(megjegyzés.: (2) érdemjegyek és osztályzatok, (3) első évfolyamon félévkor és év végén, második évfolyam félévkor szöveges minősítés)* vagy (4) bekezdésének *(szöveges értékelés alkalmazása csak a jóváhagyott kerettanterv vagy az oktatásért felelős miniszter engedélyével a pedagógiai programba beépítve)* megfelelően az iskola pedagógiai programjában meghatározottak szerint történik.

Az iskola a **tanügyi dokumentumaiban az „Erkölcstan/Hit- és erkölcstan”** megnevezést használja.

Helyettesítés:

Amennyiben az egyházi jogi személy nem tud gondoskodni a hitoktató, hittanár szakszerű helyettesítéséről, az iskola köteles a hit- és erkölcstan órán részt vevő tanulók felügyeletéről gondoskodni.

Iskolai ünnepélyek, kulturális és művészeti bemutatók és rendezvények:

Az iskolai hagyományok a közösségben tovább élő, tudatosan ápolt szokások, felfogások, szellemi örökségünkre támaszkodva, annak szellemében kívánjuk az intézményünkben meghonosodott hagyományainkat ápolni, továbbfejleszteni.

Az ezeréves magyar iskola hagyományörző tradícióra építve ápoljuk regionális és nemzeti hagyományainkat. Tanulóink identitástudatát, hazaszeretetét fejleszteni, elmélyíteni oktató-nevelő munkánk alapfeladatának tekintjük.

Osztályfőnöki, diák önkormányzati tevékenységünk centrumában népünk története kiemelkedő eseményeinek, haladó történelmi személyiségek életének, kultúránk nagyjainak megismertetése áll.

E célkitűzéseink megvalósítását szolgálják az iskolai, megyei és országos vetélkedőkön való részvétel diákjaink részéről.

Történelmi megemlékezéseinket, nemzeti ünnepeinket érzelmileg telített, színvonalas műsoraink teszik emlékezetessé. A szülőkkel és községünk lakosságával a folyamatos és tartalmas kapcsolatainkat ápoljuk a minden évben megrendezett, közös gyermeknappal, a községi ünnepi rendezvényekkel. /Anyák napja a Nőegylettel közösen, Március 15. a Nyugdíjas klubbal közösen./

Minden tanév folyamán:

- Szeptember: Tanévnyitó
- Október: az aradi vértanúk napja; az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékére rendezett ünnepi műsor, „Bibó-napi” emléktárgy
- Jótékonysági bál,
- Múzeum-és színházlátogatások,
- December: Mikulás kupa –projektnap; Karácsonyi ünnepség,
- Január: Magyar Kultúra Napja,
- Helyesíró verseny,
- Február: Farsang- jelmezbál,
- Március: 1848 emlékezete
- Jármű: Péchy László-emléknapihoz kapcsolódó projekt három érintett iskola együttműködésében (a Víz világnapja) (Nagyecsed, Papos, Tiborszállás)
- Április: Költészet napi szavalóverseny, Madarak és fák napja, Föld napja, Május: Anyák napja,
- osztálykirándulások
- gyermek- és diáknapi,
- művészeti gála
- Június: Nemzeti Összetartozás Napja; ballagás és tanévzáró.

Az iskolai élet sajátos hagyományai:

- tanulmányi verseny szervezése,
- vers- és mesemondó verseny /1-4.o./,
- szavalóverseny /5-8.o./,
- természetvédelmi, környezetbarát napok szervezése.

V. Esélyegyenlőség

Helyzetkép

Az elmúlt évtizedekben a romaság, a roma gyermekek iskolázásában rendkívül jelentős fejlődés történt. Ezért ma a központi kérdés már nem az analfabétizmus leküzdése (jóllehet létezik ez a

probléma is) hanem az iskolázottsági szint gyorsabb emelése, a gyermek és serdülő korosztályok iskolai sikerességének támogatása.

A fejlődés tényét nem kérdőjelezheti meg, hogy a fiatal roma nemzedékek viszonylagos elmaradása a többséghez képest valószínűleg növekszik. A roma gyerekek száma és aránya minden egyes iskolaévben csökken, nagymértékben a felső tagozaton és a középfokú oktatásban, miközben a megfelelő korú nem roma tanulók az általános iskolát csaknem mindnyájan el tudják végezni és továbbtanulnak.

Iskoláink fontos feladata segíteni a beilleszkedésüket, munkához való pozitív viszonyukat kialakítani.

Ehhez szükséges az a tudás, ismeret, készséganyag, amely úgy segít a tanulmányi teljesítmények emelésében, hogy egyúttal felkészít az etnikumok békés egymás mellett élésére is.

A feladat megoldásához

- a pedagógusnak ismerni kell e népcsoport néhány jellemző vonását.

„Csak azt tudom tanítani, akit ismerek” - A roma gyerekek eredményes oktatásához, neveléséhez speciális ismeretekre van szükség.

Az átlagos képzettségű pedagógusoknak kiegészítő ismeretet kell szerezniük, pl.

- Pedagógiai ismeretek (nevelési hiányosságok pótlása) terén,
- Pszichológiai ismeretek a személyes kapcsolatoknak az átlagosnál is nagyobb szerepük van (szülő, gyerek),
- Több konfliktushelyzetre kell felkészülni (beilleszkedési problémák, a negatív értékelésre rosszul reagálnak, pozitív visszajelzés, emocionálisak, egyéni teljesítményre, önállóságra kevésbé hajlamosak)
- Kisebbségi frusztrációk leküzdésében segítségre van szükségük, nyelvi hátrányok csökkentése (szókincs, nyelvhasználat),
- Cigány művészeti ismeret.

A roma családok iskolával szembeni igényeit is figyelembe kell venni. Fő hangsúly az oktatáson van, hisz a „nevelés a családé”- szemléletükön kell változtatni (tanítási óra kötelező, de tanításon kívüli tevékenység már nem).

Az iskolai sikertelenség háttere:

A roma gyermekek jó része már iskolai tanulmányaik elején annyi kudarcot szenved, hogy kimarad, lemorzsolódik. A kudarcok a tanulmányi elégtelenségben fejeződnek ki, de nagy szerepet játszik a roma gyerekek érzékenysége, sérülékenysége, alacsony fokú kudarcűrő képessége is.

A tanulmányi sikertelenség hátterében kétféle – egymást erősítő – tényezőkomplexumot kell keresnünk.

- A hiányosságok egyik részét olyan készségek és ismeretek alkotják, amelyek az eddigi iskolai pályafutás során nem épültek be. Ezek a tudások, illetve tudáshiányok sokfélék lehetnek. Ebből a szempontból a roma iskolások hasonlóak más halmozottan hátrányos helyzetű csoportokhoz.
- A háttértényezők másik része pszichológiai, szociálpszichológiai összefüggésben kereshető. A középiskola elvégzése még ma is a kisebbség körében (eltekintve kis létszámú elit értelmiségi csoportoktól) ritkaságnak számít. A középiskolás a legtöbb esetben nemcsak földrajzilag kerül távolabb a kibocsátó közösségtől, hanem

társadalmilag is. Nem csodálkozhatunk, ha a roma közösségek védekezni igyekeznek az ellen, hogy tagjaikat, ráadásul legtehetségesebb tagjaikat elveszítsék. A továbbtanulást vállaló kamasz számára is (akár tudatosulva, akár lappangva) felmerül a kérdés: elveszítheti közösségét, ha vállalja az asszimiláció (beolvadás) veszélyét.

A két tényezőcsoport úgy függ össze, hogy az asszimilációs kényszer (vagy ennek veszélye) csökkenti a gyerek tanulási, motivációit, kérdésessé teszi, megéri-e a tanuláért vállalt erőfeszítés azt az árat, amit esetleg családja, etnikai közössége elvesztésével kell fizetnie. Az etnikai csoporton belül csekély a választási, felemelkedési integrálódási lehetőség. Azzal is számolnia kell, hogy az asszimiláció végül is nem sikerül, így minden tekintetben vesztes marad. Ez másképpen fogalmazva azt is jelenti, hogy az iskolai tudást (tanulást) sok cigány közösség nem értékeli hasznosnak, társadalmilag felhasználhatónak.

Sikertelenek az olyan kísérletek, amelyek úgy akarják támogatni a roma gyermekek tanulását, hogy csak az iskolában szerzett tudás, készségek, jártasságok hiányosságait pótolják. Nem elegendő a cél eléréséhez az sem, ha csak olyan tréningeken, foglalkozásokon vesznek részt, amelyek eredeti kultúrájuk megismerésében segítik őket.

A tanulás hatékony támogatása az iskolai pótló foglalkozások és az etnikai kultúra elismerésének együttes eljárásaival lehetséges.

Az etnikai hátrányok kompenzálásának iskolai feladatai,

- A gyerek találja meg saját identitását, (Figyelembe kell venni az intelligenciát, szokását, magatartását, értékeit, szocializációját).
- A másság elfogadtatása az iskola minden tanulójaival, dolgozójaival.
- Tiszteljék és fogadják el egymás szokásait (viselkedés, illem, öltözködés).
- Kisebbségi programok bevezetése (roma népismeret, kultúra).
- Együttműködési formák szülőkkel (szülői értekezlet, fogadóóra, családlátogatás, rendezvényeken való aktív részvétel).
- Felzárkóztató programok: személyiségfejlesztés, egyéni képességfejlesztés (korrepetálás, differenciálás, alternatív pedagógiai programok, kooperatív tanulás).
- Szociális támogatás (étkeztetés, segélyezés, ösztöndíj, stb.).
- Versenyeken való részvétel támogatása (szaktárgyi, kulturális, sport stb.)
- Szünidei programok (táboroztatás, nyári napközi stb.)
- Napközis, tanulószobai foglalkozás biztosítása.

a, Szociális szolgáltatások

- A szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése.
- A családlátogatások.
- A továbbtanulás irányítása, segítése.
- Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége.

b, A tankönyvvásárláshoz nyújtott segélyek.

- A gyermekvédelmi támogatásban részesülőknek.
- A 3 vagy több gyermekes családoknak.
- A gyermekét egyedül nevelő szülőknek.

c, Az étkezési díjak kifizetéséhez nyújtott segélyek.

- A gyermekvédelmi támogatásra jogosultak
- A 3 vagy több gyermekes családok.

- A fogyatékos gyerekek.

Szoros kapcsolatot tartunk a Polgármesteri Hivatallal és a Gyermejjóléti Szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek.

Az iskola alapítványának szolgáltatásai a következők lennének: / pl. versenyek nevezési díjának fizetése, erdei táboroztatás, tanév végi tanulmányi kirándulás, a művészeti iskola tandíjának átvállalása (a tehetséges rászorulóknak esetében) stb./

A szociális hátrányok enyhítését iskolánkban az alábbi tevékenységek szolgálják:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- a felzárkóztató foglalkozások,
- a másnapi felkészítő foglalkozások,
- a diákétképzés,
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.

VI. A NEVELŐ - OKTATÓ MUNKA ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje:

A tanulók teljesítményének mérése, regisztrálása és értékelése a nevelő-oktató munka állandó velejárója. Egyrészt a tanórákon és tanórán kívül nyújtott teljesítmények állandó elismerése és értékelése tartozik ide, másrészt az iskolai élet egy-egy szakaszának lezárását jelentő vizsgák. Az értékelés alapján nyert információ a diák, a tanár és a szülő tájékoztatására szolgálnak. A tanulók értékelésének alapelvei:

- személyre szóló legyen,
- fejlesztő, ösztönző jellegű legyen,
- folyamatosságot biztosítson, • ne legyen megtorló, fegyelmezőjellegű,
- az iskolai (munkaközösségi) követelményrendszerre épüljön,
- a szóbeli és írásbeli értékelés egészséges arányát biztosítsa,
- legyen tárgyyszerű (tartalmazza az erős és gyenge pontokat, a javítás lehetőségét),
- félelemmentes légkörben történjen.

Az értékelés szaktárgyi és pedagógiai kifogástalanságáért a szaktanár felel, viszont az alapelvek, célok, funkciók tekintetében konszenzusnak kell lennie a nevelőtestületen belül. Az értékelés fő alapelve a fejlesztő támogatás. Az értékelés normája, hogy a tanári értékelés a tanuló emberi méltóságát tiszteletben tartva elfogulatlan és konkrét legyen, a minősítés hitelesen tükrözze a tanulói teljesítményt.

VI.1. A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését, értékelését.

1. Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége

alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

2. A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv, irodalom, idegen nyelv (1-8. évfolyamon), matematika, környezetismeret, természetismeret, történelem, fizika, kémia, biológia, földrajz ellenőrzésénél:
 - a nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrzik;
 - az egyes témakörök végén a tanulók - az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó - témazáró dolgozatot írnak.
3. A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében minden tanuló legalább egyszer felel szóban:
 - az ének zene, a vizuális kultúra, a digitális kultúra, a technika és tervezés tantárgyból, gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva,
 - a többi tantárgy esetében egy-egy témakörön belül,
 - a testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük,
 - a modul tárgyak értékelése is beleszámít a tanulók félévi és év végi eredményeibe,
 - a beszédhibás / dadogós /, diszlexiás, gyermekek a lehetőség szerint írásban feleltetjük, a diszgráfiát pedig szóban.

Az otthoni / délutáni másnapi / felkészüléshez előírt házi feladatok meghatározása.

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- a házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás / készség és képességfejlesztés /, valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása;
 - valamennyi évfolyamon a tanulók a tanítási szünetek idejére- a szokásos /egyik óráról a másikra esedékes / feladatokon túl- nem kapnak sem, szóbeli sem írásbeli házi feladatot;
 - a tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb két témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni.
4. A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak – fejlődtek-e vagy hanyatlottak – az előző értékelés óta. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkájának alapján kell meghatározni.

A tanulók érdemjeggyel való értékelését a KRÉTA naplóban beállított szabályok szerint végezzük, szükség szerint az értékelés szempontjait felülvizsgáljuk, módosítjuk.

Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség szakmailag indokolható határideje:

Az írásos tanulói teljesítmények, dolgozatok érdemjegyét kötelező a tanulóval ismertetni, nem kerülhet olyan érdemjegy az osztályozó naplóba (KRÉTA), amiről a tanuló nem tud.

- Szóbeli felelet bejegyzése a Kréta naplóba, aznap amikor a tanuló felelt.
- Az írásos tanulói munkák javításának, értékelésének határideje: - témazáró dolgozat (2 héten belül); - írásbeli feladat, röpdolgozat (következő órán vagy 1 héten belül)

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- A szöveges értékelésnek tartalmaznia kell, hogy milyen mértékű a tanuló fejlődése önmagához képest a tantervi követelmények alapján.
- Meg kell benne foglalmazni, hogy a gyermek milyen ismereteket sajátított el, és mely területen vannak hiányosságai.
- Fel kell tární a tanuló képességeinek, készségeinek fejlődését (pl. figyelem, megfigyelő képesség, kreativitás).
- Tájékoztatást kell adnia a tanulónak a tantárgyhoz fűződő viszonyáról (pl. érdeklődés, aktivitás, szorgalom, kitartás).
- Ki kell térni az értékelésnek a tanuló szociális kapcsolatainak alakulására (viselkedés, együttműködés, vitakészség, stb.)
- Meg kell foglalmazni, hogy milyen a gyermek feladatvégzése különböző feladathelyzetekben, munkaformákban (önállóság, önellenőrzés, munkamegosztás, szervezés, alkalmazkodás, stb.)
- Irányt kell mutatnia a továbbfejlődésre.

A tantárgyi értékelés tartalmazza:

- A tanulók teljesítményének alakulását a tantárgy sajátosságaiból adódóan, a tantervi követelmények tükrében.
- Ismereteinek, képességeinek fejlődését.
- Kimagasló teljesítményének értékelését.
- Erőfeszítéseit a képességeinek megfelelő teljesítmény elérése érdekében.
- A tantárgyhoz fűződő viszonyát, érdeklődését, aktivitását, szorgalmát.
- Rendszeres felkészülését az órákra.
- Feladatvégzésének milyenségét önállóan, csoportban.
- A tanító segítségkérésének mértékét önálló feladatvégzés közben.
- Az önellenőrzés szintjét, fejlődését.
- Javaslatokat kell megfogalmazni a továbbhaladásra, a meglévő hiányosságok pótlására.

Tantárgyanként, az első évfolyamra vonatkozóan az értékelés részletes szempontsorát az I. sz. melléklet tartalmazza. A következő évektől az OM által kiadott szövegbankot használjuk szükség szerint, egyéni kiegészítésekkel.

Vannak olyan területek, amelyeknek összetevői más-más súllyal és tartalommal kerülnek értékelésre, attól függően, hogy melyik évfolyamról van szó.

Tartalmi kritériumok:

A tanuló:

- Társas kapcsolata

- Figyelme
- Munkatempója
- Beszédtempója
- Beszédkészsége
- Szókincse
- Önálló munkavégzése
- Memóriája
- Munkájának külleme
- Számfogalma
- Környezetéről információja
- Rajzolás, vázolás üteme
- Ritmusérzéke
- Nagymozgása
- Labdakezelése
- Térirány felismerése

Minden értesítés után a nevelő összesítő véleményének is helyt ad. Támpontokat ad a szülőknek, hogyan foglalkozzon gyerekével, felhívjuk figyelmét a legfontosabb tennivalóira.

- A második év végétől- nyolcadik évfolyamig a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben minden tantárgyból érdemjeggyel minősítjük.
- Félévkor és év végén osztályzattal minősítünk.
- vonatkozó jogszabályi változásnak megfelelően a 2012-13-as tanévtől első osztályban és második osztály első félévének értékelésénél alkalmazunk.

54. § (2) Az érdemjegyek és osztályzatok a következők: **2011. évi CXc. törvény**

- **Kiválóan teljesített**
- **Jól teljesített**
- **Megfelelően teljesített**
- **Felzárkóztatásra szorul** /Ebben az esetben az iskolának a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket, és javaslatot kell tenni azok megszüntetéséhez szükséges intézkedésekre./

A szöveges értékelés érdemjegyre, osztályzatra való átváltása:

Szöveges értékelés	Eredmény	Érdemjegy
Felzárkóztatásra szorul	0-30%	Elégtelen (1)
Felzárkóztatásra szorul	31-50%	Elégséges (2)
Megfelelően teljesített	51-75 %	közepes (3)
Jól teljesített	76-90 %	jó (4)
Kiválóan teljesített	91-100 %	jeles (5)

- A félévi és az év végi osztályzatot, az érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkájának alapján kell meghatározni.

- Amennyiben a tanuló „felzárkóztatásra”- szorul minősítést, kap, a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását, akadályozó tényezőket és javaslatot kell tenni azok megszüntetéséhez szükséges intézkedésekre.

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők:

- **Jeles /5/**
- **Jó /4/**
- **Közepes /3/**
- **Elégséges /2/**
- **Elégtelen /1/**

Tantárgyi dicséret esetén a bizonyítványba a tanulmányi érdemjegy rovatba „jeles” minősítés kerül, a feljegyzés rovatba szerepel a dicséret a tantárgyak felsorolásával. Három dicséretes minősítés esetén a tanulót a nevelőtestület dicséretben részesítheti.

Ha a tanuló az első évfolyamon az első alkalommal nem tesz eleget az előírt követelményeknek, az első évfolyamot meg kell ismételnie és bizonyítványt kap. Ha teljesítette az évfolyam követelményeit, szülő kérelmére azt megismételheti, ez esetben nem kap bizonyítványt.

1. A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni. A heti egy órás tantárgy esetében félévente legalább 3 érdemjeggyel rendelkezzen a tanuló.
2. Az órai munkák értékelése pontozással vagy szóban rendszeresen történik. Alkalmanként a gyűjtőmunkát, a könyvtárból történő felkészülést, az önálló kísérletet, a megfigyelések elvégzését értékeljük.
3. Az év végi bizonyítványba, az e-naplóba a következő tantárgyakból elért eredmények kerülnek minősítésre:

Jármi-Ör Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai, 2020-tól																	
Az egyes évfolyamoknál a bal oldali óraszám a Nat kötelező óraszámát tartalmazza, a jobb oldali rovatba pedig a szabadon tervezhető órákat lehet bejegyezni.																	
Heti óraszám/évfolyam	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		
Magyar nyelv és irodalom	7	1	7	1	5	1	5	1	4		4		3	1	3	1	
Matematika	4	1	4	1	4	1	4	1	4		4		3	1	3	1	
Történelem									2		2	1	2		2		
Állampolgári ismeretek																1	
Hon- és népismeret										1							
Etika/hit és erkölcsstan	1		1		1		1		1		1		1		1		
Környezetismeret					1		1										
Természettudomány									2		2		0		0		
Kémia													1		2		
Fizika													1		2		
Biológia													2		1		
Földrajz													2		1		
Első élő idegen nyelv							2		3		3		3		3		
Ének-zene	2		2		2		2		2		1		1		1		
Vizuális kultúra	2		2		2		1		1		1		1		1		
Dráma és színház												1					
Technika és tervezés	1		1		1		1		1		1		1				
Digitális kultúra					1		1		1		1		1		1		
Testnevelés	5		5		5		5		5		5		5		5		
Közösségi nevelés (Osztályfőnöki)									1		1		1		1		
Hittan egyházi intézményben																	
Kötelező alapóraszám	22		22		22		23		27		26		28		28		
Szabadon tervezhető óra		2		2		2		2		1		2		2		2	
Összes tervezett óraszám	22	2	22	2	22	2	23	2	27	1	26	2	28	2	28	2	
Összesített óraszám	24		24		24		25		28		28		30		30		
Maximális órakeret	24		24		24		25		28		28		30		30		

VI.2. A tanulók magatartásának értékelése és minősítése az 1-8. évfolyamon

- a példás (5)
- a jó (4)
- a változó (3)
- a rossz (2) érdemjegyeket, illetve osztályzatokat használjuk.

1. A tanulók magatartásának értékelésébe az osztályvezető az életkori sajátosságot figyelembe véve a tanulókat is bevonja. Alsó tagozatban a tanulók magatartását és szorgalmát az osztályban tanítók /másnap felkészítést vezető tanárok/ véleményének kikérésével az osztályfőnök havonta, félévkor és év végén értékeli és azt az e-naplóba illetve a bizonyítványba bejegyzi.

Felső tagozaton a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli.

A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek, és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben, az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt.

A félévi és az év végi osztályzatot az e-naplóba és a bizonyítványba be kell jegyezni.

2. A tanulók magatartását az 1. évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti és ezt az e-naplóba, illetve a bizonyítványba bejegyzi.

3. A 2-8. évfolyamon a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén érdemjeggyel értékeli. A magántanuló magatartását nem minősítjük.

VI.3. Iskolánkban a magatartás és szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei:

a) Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- a tanórán és a tanórán kívül példamutatóan viselkedik;
- kötelességtudó, feladatait teljesíti,
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;
- tisztelettudó;
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvarias, előzékeny, segítőkész;
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;
- óvja és védi az iskola felszerelését, környezetét;
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása;
- nincs igazolatlan mulasztása.

b) Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- a tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendszeresen viselkedik;
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
- az osztály vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt,
- nincs írásbeli intője, vagy megrovása;
- nincs igazolatlan mulasztása.

c) Változó (3) az a tanuló, aki:

- az iskola házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
- a tanórán vagy tanórán kívüli foglalkozásokon többször fegyelmezetlenül viselkedik;
- feladatait nem minden esetben teljesíti;
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva,
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
- igazolatlanul mulasztott (az osztályfőnök mérlegelése alapján);
- osztályfőnöki intője van.

d) Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsért;
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen,
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
- magatartása romboló hatású, az iskolai munkát akadályozza;
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása, vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

4. A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte illetve megsértése szükséges.
5. A tanulók szorgalmának értékelésénél, a minősítésnél az 1-8. évfolyamon az alábbi érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk:
 - példás (5)
 - jó (4)
 - változó (3)
 - hanyag (2)
6. A tanulók szorgalmát az 1. évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti, és azt az e-naplóba illetve a bizonyítványába bejegyzí.
7. A 2-8. évfolyamon a tanuló szorgalmát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt.
8. Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a.) Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórán aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, ezeket tanítási órákra mindig elhozza.

b.) Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozásokon vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízást teljesíti;
- taneszközei tiszták, rendezettek;

c.) Változó (3) az a tanuló, aki:

- Tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
- Tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
- Felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
- Érdemjegyeit, osztályzatait több tantárgyból is lerontja;
- Önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik;

d.) Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- Képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
- Az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
- Tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
- Feladatait többnyire nem végzi el;
- Felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
- A tanuláshoz nyújtott tanulói vagy nevelői segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
- Félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte vagy megsértése szükséges.

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten

- Példamutató magatartást tanúsít, vagy
- Folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, vagy
- Az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy
- Iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt, vagy
- Bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, - az iskola jutalomban részesítheti.

VI.4. Az iskolai jutalmazás formái:

a) Az iskolában, tanév közbeni elismerésként a következő dicsérek adhatók:

- Szaktanári dicséret,
- Osztályfőnöki dicséret,
- Igazgatói dicséret,
- Nevelőtestületi dicséret.

b) Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén

- Szaktárgyi teljesítményért,
- Példamutató magatartásért,
- Kiemelkedő szorgalomért,
- Példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.

c) Az egyes tanévek végén, a kimagasló eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.

d) Aki valamely tantárgyból kimagasló eredményt ér el szaktanári dicséretben részesül.

e) Három tantárgy kitűnő minősítése esetén a tanuló nevelőtestületi dicséretben részesülhet.

f) A nyolc éven át évente legalább 4.81-es elért tanuló Bibó / Kőrösi-tollat, a végig kitűnően teljesítő tanuló az iskolája emlékérmét kaphatja munkájának elismeréséül.

- g) Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki dicséretben részesülnek.
- h) Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.
- i) A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget, csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

9. Azt a tanulót, aki

- Tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti, vagy
- A házirend előírásait megszegi, vagy
- Igazolatlanul mulaszt, vagy
- Bármely módon árt az iskola jó hírnevének, büntetésben lehet részesíteni.

VI.5. Az iskolai büntetések formái:

- Szaktanári figyelmeztetés,
- Szaktanári intés,
- Szaktanári megrovás.
- Osztályfőnöki figyelmeztetés,
- Osztályfőnöki intés,
- Osztályfőnöki megrovás,
- Igazgatói figyelmeztetés,
- Igazgatói intés,
- Igazgatói megrovás,
- Tantestületi figyelmeztetés,
- Tantestületi intés,
- Tantestületi megrovás.

Az iskolai büntetések kiszabásánál a növekvő fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben a vétség súlyára való tekintettel el lehet térni.

A büntetést írásba kell foglalni, és a szülő tudomására kell hozni!

VII. ISKOLAHASZNÁLÓK A KÖZÉLETBEN

1. A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:
 - az igazgató legalább évente egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén, illetve a diákközségi ülésen,
 - a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat a helyben szokásos módján,
 - az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.
2. A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a KRÉTA rendszerén keresztül írásban) tájékoztatják.

3. A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola vezetésével, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.
4. Az iskolai nevelőmunka annál hatékonyabb, minél több támogatást kap a szülőktől. Az iskolai nevelés, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógus közösség koordinált aktív együttműködése.
5. A szülőket az iskola egészének életéről, az aktuális feladatokról az intézmény vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:
 - az intézmény vezetője legalább félévente egyszer a szülői munkaközösség választmányi ülésén, vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
 - az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

VII.1. A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

a. Családlátogatás.

Feladata, a gyermek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztése érdekében.

b. Szülői értekezlet.

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok folyamatos együttműködésének kialakítása,
- a szülők tájékoztatása az iskola céljáról, feladatairól, lehetőségeiről,
- az országos és helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásáról,
- a helyi tanterv követelményeiről,
- az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
- saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola vezetésébe felé.

c. Írásbeli tájékoztató.

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

A szülői értekezletek, nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola vezetésével, nevelőtestületével.

VII.2. A tanulók és pedagógusok együttműködésének formái:

Tanulói részvétel: A diákönkormányzati rendszer begyakorlása az iskolai demokrácia kialakulásának még kísérleti stádiumban lévő megoldása. A folyamatos és kölcsönös tiszteletadás az intézményi közösségeken belül jó út lehet a későbbi demokráciához, azonban a pusztán öncélú liberalizmus csak fejetlenséget szül. A diákönkormányzat igazi célja a partneri viszony, a konfliktusok megelőzése, az együttesen elfogadható érdekviszonyok keresése. Az iskola ugyanis nem kizárólag a diákokért, nem a tanárokért, nem a magasabb rendű tudományokért létezik elsősorban, hanem a közösségért, tágabb értelemben a társadalomért. Óvakodni kell a „diákok jogai mindenek felett” jellegű túlzásoktól, mert a gyermek csak korlátozottan jogképes, kora és tapasztalatlansága miatt a kontroll nélküli szabadság a gyermeki lélekben bizonytalanságot, talajtalanságot eredményez.

A diákönkormányzat jogkörei:

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje A tanulót megilleti az a jog, hogy életkorának megfelelő mértékben részese legyen az őt érintő döntések meghozatalának. Ezt a jogát személyesen, illetve választott képviselőin, valamint szülőjén/gondviselőjén keresztül gyakorolhatja. Joga van megismerni az őt érintő döntés tartalmát, okát, következményeit. A döntési folyamat során joga van véleményét elmondani. A nevelési-oktatási intézmény a tanulóval kapcsolatos döntéseit – jogszabályban meghatározott esetben és formában – írásban közli a tanulóval, a szülővel. A tanuló jogait házirendünk tartalmazza.

A diákönkormányzat a következőkről dönt:

- saját működéséről
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról
- hatáskörei gyakorlásáról
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról
- tájékoztatási rendszer szerkesztőségének, tanulói vezetőjének és munkatársainak megbízásáról

További jogkörök:

Véleményezési és javaslattevési jog / a diákönkormányzat – a diákokat érintő kérdésekre vonatkozóan – véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben./

- épülethasználati jog
- szövetséghez csatlakozás joga
- döntések előkészítésében való részvétel joga

Egyetértési jogot gyakorol

- a jogszabályban meghatározott ügyekben az iskolai szervezeti és működési szabályzat megalkotásakor és módosításakor
- a tanulási szociális juttatások és módosításakor

- a tanulót érintő fegyelmi eljárás lefolytatásakor a diákönkormányzat véleményét is be kell szerezni.

A diákönkormányzat működése:

1. Diákközségi / tanár –diák – fórum/

A törvény előírja az igazgatóknak a diák önkormányzattal való kapcsolattartást. Ennek minimális megvalósítása évenként egyszer a diákközségi megrendezésére. Célszerű a községi a tanév elején rendezni, mert a diákok számos – a törvény által érdekegyeztetést előíró – kérdése az év elején kerül előtérbe. De jó, ha nem ez az egyetlen alkalom, s a tanár – diák fórumok megrendezése az év második felében, március – április táján is hasznos.

- az egészséges közösségi élet nem működhet a problémákkal való szembesülés nélkül
- lehetőséget ad a hiányok, nehézségek, mulasztások körülményeinek tisztázására
- feszültségoldó hatása van
- lehetőséget ad a tanároknak és a diákoknak az igazság keresésére, megközelítésére
- lehetőséget ad a konfliktusok rendezésére
- információcserét, helyzetképfeltárást mozgíthat elő

A diákság képviselő rendszerben való működtetése nevelési cél is, amely az iskolai programok alapvető része.

2. Az iskolai rendezvények

A diákélet fontos terei a rendezvények, amelyeknek célját mindig pontosan meg kell határozni. A diákok minden rendezvénye azonos lesz, ha nem koordinálja senki az ötleteket. Felelősök nélkül a rendezvények sikere mindig a véletleneken múlik. A siker biztosítható megfelelő előkészítéssel, szervezéssel. Minél hatékonyabban bevonjuk a tanulók szervezőkészséggel rendelkező egyéniségeit, annál biztosabb a végeredmény pozitív alakulása. Semmilyen ötletet sem érdemes azonnal támogatni, csak akkor, ha már erőfeszítés van mögötte. A hatékonyságot kifejezetten növeli a feltételek szabása, az érdemek szerinti lehetőségadás.

VII.3. Kapcsolat a nevelésben együttműködő intézményekkel

Az iskola szoros kapcsolatot tart fenn a helyi óvodákkal. Közös programokat szervezünk az iskolába készülő csoportoknak. Részt veszünk, részt vesznek rendezvényeinken.

A leendő első pedagógus, valamint az iskola igazgatója, az óvónőkkel együttműködve lehetővé teszik a nagycsoportos gyermekeknek a zökkenő mentesebb iskolakezdést.

A szomszédos községek iskoláival tartjuk a kapcsolatot /Nyírcsaholy, Nyírmeggyes, Kántorjánosi, Kocsord, Vaja /.

Az együttműködés újabb keretét biztosítja a Mátészalkai Tankerület Tehetséggondozó munkacsoportjához való csatlakozásunk: az Encsencs-Penészlek-Nyírvasvári Általános Iskola, Fehérgyarmati Bárdos Lajos Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Kölcsei Kölcsey Ferenc Általános Iskola, Mátészalkai Esze Tamás Gimnázium, Nyírmeggyesi Arany János Általános Iskola, Tunyogmatolcsi Petőfi Sándor Általános Iskola, Vajai Molnár Mátyás Általános Iskola és Nyírbogáti Vántus István Általános Iskola partnerintézményeként.

- *Sportrendezvények*
- Tanulmányi versenyek

- Múzeumok látogatása
- Rajzversenyek, rajzpályázatok
- Vers- és mesemondó verseny
- Énekverseny

Gimnáziumok, középiskolák:

- Nyílt napokat szerveznek diákjainknak. Tájékoztatásaikból visszajelzést kapunk a továbbtanuló diákok fejlődéséről, eredményeikről. Részt veszünk az általuk szervezett szakmai konferenciákon.

Gyermek-és ifjúságvédelem:

A pedagógusok bizonyos konfliktusok megoldásához igénybe veszik a gyermekvédelmi hatóság segítségét.

Nagyon jó együttműködés van a gyermekjóléti szolgálat vezetői és iskolánk vezetősége és pedagógusai között.

Az intézmény egészségügyi ellátó hálózat:

- doktornő / kötelező védőoltások beadása és balesetek ellátása /
- védőnő / a gyermekek fejlődésének, tisztaságának ellenőrzése /
- fogorvos / rendszeres fogápolás - évente 2-szer/

A gyermek részére felvilágosító előadásokat tartanak az egészségügyi dolgozók.

Pszichológus / pszichopedagógus: A gyermek / testi, lelki, szellemi, szociális / fejlődésén, egészséges, harmonikus kibontakozásán fáradozik.

Logopédus: A gyermekek beszédhibáinak csökkentése, illetve megszűnésén munkálkodik.

Nevelési tanácsadó: Szakmai előadásokat tartanak a pedagógusok, illetve szülők számára. Szakembereik az óvoda nagycsoportjában kiszűrrik és kezelik ill. tanácsokkal látják el azokat a gyerekeket, akik beszédhibával, magatartási zavarokkal küzdenek.

szociális segítő

VII.4. Az iskola külső, belső partnerei

Belső partnerek:

- döntéshozó testületek és személyek
- a közoktatási feladatellátásban résztvevő és támogató intézmények
- szakmai szolgáltatók
- intézményhasználók köre: szülők, tanulók, gyerekek

Külső partnerek:

- a polgármesteri hivatalok felelős szervezeti egységei
- CKÖ
- óvoda
- gyermek-és ifjúságvédelmi intézmények

- az intézmény- egészségügyi ellátó hálózat
- egyházak
- civil szervezetek
- rendőrség, polgárőrség
- a közművelődési intézmények (könyvtárak, művelődési házak)
- SAREPTA Idősek bentlakásos otthona
- Mátészalkai Móra Ferenc Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Mátészalkai Tagintézménye
- Szatmári Kistérségi Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények (Mátészalka)

VII.5. Nevelőtestület

A tanítványokra való hatni tudás a pedagógus legfontosabb személyiségvonása. A nevelés nem lehet eredményes akkor, ha a nevelőből hiányoznak a következő személyiségjegyek: emberszeretet, lelkiismeretesség, türelem, empátia, önzetlenség, a másság elfogadása, áldozatkészség, önismeret, önkontroll és a felelősségvállalás.

Az iskolákban a tanítványokat nem egyetlen pedagógus részéről, hanem a tanítók együttesétől érik hatások.

A pedagógusi munka, amely az oktatás fejlődése során együttes tevékenységgé alakult, korrekt szakmai és munkatársi együttműködési készséget követel a tantestület minden tagjától, hogy véletlenül se gyengítsék egymás pozitív nevelési hatásait.

A pedagógus tanítványai vezetője. Éppen ezért nem hiányozhatnak belőle a legfontosabb vezetői személyiségvonások: a döntésképeség, a kreativitás és az optimizmus, a határozottság és a rugalmasság, a nyíltság, a tudatosság, a szervezőkészség és az igazságérzet.

Az iskolai szervezet tagjaként:

- részvétel az iskola szervezeti kultúrájának alakításában;
- folyamatos kapcsolattartás és együttműködés a nevelőtestület tagjaival nevelési és szaktárgyi kérdésekben;
- részvétel az iskolai közéletben: jelenlét és közreműködés az értekezleteken, részvétel a döntésekben, iskolai szintű feladatok vállalása;
- felügyelet ellátása, illetve a részvétel az iskola által szervezett programokon;
- az adminisztratív feladatok elvégzése;
- az iskola egészének és a pedagógusszakmának képviselése a kívülvilág szereplői előtt;
- a szakmai titkok megőrzése;
- a szakmai információk megosztása;
- az intézmény és a szakma jó hírnévének öregbítése.

VII.6. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnök osztálya közösségének felelős vezetője. A gyermekek nevelését, oktatását a vallási, lelkiismereti szabadság és a különböző világnézetek közötti türelmesség elve alapján végzi.

- ✓ *Törekszik tanítványainak minél alaposabb megismerésére, bizalomteli légkör kialakítására, majd az egyéni személyiségfejlődési tényezőket figyelembe véve, az iskola elfogadott Pedagógiai programjának, elveinek megfelelően próbálja nevelni osztályának tanulóit.*
- ✓ *Őszinte, nyílt, korrekt magatartásával segíti az egységes és eredményes közösség kialakulását.*
- ✓ *Követi és értékeli a tanulók magatartását, szorgalmát. Havonta egyszer értékeli azt az osztályában az osztályközösséggel együtt - ezen értékelés minden iskolai és iskolán kívüli tevékenységükre kiterjed - bennük is kialakítva ezzel a reális önértékelést.*
- ✓ *Figyelemmel kíséri a tanulók tantárgyi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét, különös gondot fordítva a tehetséges és a hátrányos helyzetű tanulók segítésére.*
- ✓ *Gondot fordít arra, hogy osztálya valamennyi tanulója a képességeinek megfelelően tanuljon.*
- ✓ *Segíti a tanulásban lemaradókat a felzárkóztatásban, illetve támogatja a gyerekeket a helyes tanulási technikák, módszerek elsajátításában.*
- ✓ *Mint osztályfőnök saját hatáskörben az SZMSZ- ben felruházott jogainál fogva indokolt esetben 3 nap távollétet engedélyezhet és igazolhat osztálya tanulójának.*
- ✓ *Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskolai feladatokról, összehangolja, szervezi azok megoldására tanulói tevékenységét, valamint részt vesz a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.*
- ✓ *Segíti a tanulók pályaaorientációját, pályaválasztását, figyelve a tanulók egyéni személyiségtulajdonságaira, érdeklődésére.*
- ✓ *Tudatosan törekszik a rábízott tanulók erkölcsi és jogi felelősségtudatának, kulturált viselkedésformáinak kialakítására, személyiségük, reális önértékelésük, énképük kifejtésére.*

A pedagógusokra vonatkozó általános munkaköri feladatokon túlmenően:

- Együttműködik, összehangolja, segíti az osztályában tanító pedagógusok munkáját, látogatja óráikat. Észrevételeit és az esetleges problémákat az érintett nevelőkkel megbeszéli, és csak az így kialakított közös álláspontot közvetíti a tanulók felé.
- Aktív pedagógiai kapcsolatot tart fenn az osztály szülői munkaközösségével, a tanítványait oktató, nevelő tanárokkal (tanulószoba, napközi), a tanulók életét, tanulmányait segítő szakemberekkel, küldő partnerekkel.
- A diákjaival kapcsolatos problémákról, észrevételeiről, javaslatairól rendszeresen tájékoztatja kollégáit is.
- Fogadóórák, szülői értekezletek mellett él a kapcsolattartás modern eszközeivel (KRÉTA, e-mail, Messenger-csoport) és így biztosít aktívabb együttműködési lehetőséget a szülőknek
- Pontosan, a határidőket betartva végzi az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat (az e-napló naprakész vezetése, félévi és év végi statisztikák, továbbtanulással, mulasztással kapcsolatos tennivalók, stb.).
- Javaslatot tesz a kollégák és a diákok véleményét figyelembe véve, a tanulók jutalmazására, kitüntetésére (szükség szerint segélyezésére)
- Aktívan részt vesz a felső tagozatos munkaközösség és a tantestület munkájában.
- Az iskolai és a felsős munkaterv készítésekor javaslataival, észrevételeivel segíti annak összeállítását, majd elfogadása után a benne foglaltak végrehajtását önmagára és osztályára nézve kötelezőnek tekinti.

VIII. TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS MÁS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

Iskolánkban évek óta ugyan az a dolgozó végzi a tankönyvrendeléssel kapcsolatos feladatokat.

- elkészíti az iskola tankönyvrendelését,
- részt vesz az iskolai tankönyvterjesztésben,

Az osztályonként összeállított tankönyvcsomagot megismertetjük a szülői munkaközösséggel és a diákönkormányzattal.

1. Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyeket az oktatási miniszter hivatalosan tankönyvvé nyilvánított. A nyomtatott taneszközökön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van (pl. tornafelszerelés, rajzfelszerelés stb.)
2. Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak anyagának feldolgozásához szükséges kötelező tanulói eszközöket az egyes szaktanárok, osztálytanítók határozzák meg az iskola tanterve alapján.
3. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév utolsó szülői értekezletén) tájékoztatjuk. A nyomtatott taneszközöket egységesen az iskola rendeli meg a tanulók számára.
4. A taneszközök kiválasztásánál a nevelők a következő szempontokat veszik figyelembe:
 - Az eszköz feleljen meg az iskola tantervének.
 - A kiválasztásnál előnyben kell részesíteni a több éven át használható eszközöket.
 - A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk; új eszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetjük be.
 - Az ingyenes tankönyvet, taneszközt a mindenkor érvényben lévő miniszteri, illetve fenntartói rendelet alapján kapják meg tanulóink.
5. Az iskola törekszik arra, hogy saját költségvetési keretéből, illetve más forrásokat felhasználva egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára.

IX. Fejlesztések: Álmaink, vágyaink

Az intézményünk jövőképe

Az intézmény kollektívája - az aktuális környezeti feltételrendszerében megjelenő kedvezőtlen hatásokat (mint például a demográfiai hullámvölgy, a költségvetés szűkössége, vagy a hátrányos helyzetű gyermekek számának növekedése) kevésbé szem előtt tartva - olyan optimista jövőképet vázol maga elé, amilyennek egy távolabbi időhorizonton is látni szeretné az általános iskola működését, valamint annak feltételrendszerét. Meggyőződése, hogy a jövőkép értékes és hatékony motiváló tényező lehet a későbbi feladatok végrehajtásában.

Olyan intézményt képzel el tehát, amelyben:

- *egy helyre (a központi iskolába) összevonva a 6-14 éves korú gyermekek oktatása a lehető legmagasabb színvonalú,*
- *ahol korszerű iskolai körülmények állnak rendelkezésre,/ tiszta, egészséges környezet, jó tárgyi feltételek/ korszerű taneszközökkel, hogy versenyképesek lehessünk a környező településekkel,/*
- *a tantestület szakos ellátottsága biztosított – a képzési lehetőségek által –megoldott,*
- *a közoktatás a település hagyományainak, tradicionális értékeinek megőrzésében kiemelkedő szerepet játszik és ezért*
- *az intézmény működését a környezet valamennyi szereplője pozitívan értékeli és támogatja.*

X. Mindennapos testedzés

Felmérések igazolják, hogy a magyar gyermekek egészségi állapota meglehetősen kedvezőtlen hiányzik az egészséges életmód kialakításához szükséges készségek elsajátításának feltételrendszere. Legveszélyesebb a betegségek kialakulása szempontjából a kisiskoláskor és a serdülőkor. Óvodás és iskolás korban még van remény, arra hogy a gyerekekben kialakítható a rendszeres testmozgás igénye, továbbá megalapozhatók a helyes táplálkozási szokások, rögzíthetők az egészséges életvitel alapelemei.

- Nagyon fontos, hogy felkeltsük tanulóinkban a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igény elsajátítását az ehhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Tudatosítanunk kell tanulóinkban a saját szervezetük felépítésének, működésének legalább alapfokú tudnivalóit.
- Ki kell alakítani a mindennapi élethez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe. Az idegi és fizikai állóképesség, az egészséges önbizalom, a céltudatosság stb.
- Meg kell ismertetni tanulóinkkal az alapvető erkölcsi követelményeket, az önvédelem alapjaival.

A fenti célok érdekében a következő sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontoknak kell érvényesülniük, megjelenniük a tanítási órákon, egyéb foglalkozásokon:

- Minden tanuló minden tanítási napon részt vesz a testmozgás-programban.
- Minden testnevelési órán és sportfoglalkozáson figyelünk a keringési és légző rendszer megfelelő terhelésére.
- Minden testnevelési órán, foglalkozáson van gimnasztika, valamint a helyes testtartást szolgáló gyakorlatsor, légző-torna.
- A testnevelési tananyag egészében betartandóak a gerinc- és izületvédelmi szabályok.
- Fontos feladat a tanulók motorikus képességeinek mérése.
- Minden testnevelésóra, sportfoglalkozás örömet, sikerélményt kell, hogy nyújtson.
- Érvényesülni kell a sport személyiségfejlesztő hatásainak valamennyi foglalkozás alkalmával.

XI. Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei

Az általános iskola befogadó iskolává válik a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Mátészalkai Tagintézményének döntése alapján.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése a fejlesztő pedagógusok és az utazó gyógypedagógusok közös munkája alapján történik.

Az iskola szakmai profilját bővíti a fejlesztőpedagógus tevékenysége.

Munkájához segítséget nyújthat a Szakszolgálat pszichológusa.

A fejlesztő pedagógus pedagógiai módszerek alkalmazásán keresztül törekszik a tanulási zavarok azonosítására. Megfigyelési szempontrendszert használ fel, mely egyrészt a tanulói teljesítmény elemzés szempontjait /pl. tipikus íráshibákról, bizonyos funkció zavarokra következtethet/, másrészt a tanulási nehézségekkel gyakran együtt járó jellegzetes viselkedési megnyilvánulásokat tartalmazza.

A tanulók pszichés fejlettségének bemérésére szolgáló csoportos vizsgáló módszerek eredményeinek értelmezéséhez pszichológus segítsége szükséges. Amikor a probléma azonosításához nem elegendő a pedagógiai diagnosztika, pszichológiai vizsgálatot kérhet a fejlesztő pedagógus.

A korrekciós fejlesztést a gyerekek iskolából történő szelektálásuk nélkül valósítják meg a szakemberek. A fejlesztő munka eltér a hagyományos pedagógiai tevékenységtől.

A pedagógus nem a konkrét tananyagot tanítja meg. Nem korrepetál, hanem olyan alapkészségeket fejleszt, melyek a gyerekek iskolai teljesítményét javítják.

A fejlesztő pedagógus nyomon követi a fejlesztett gyerekek teljesítmény – és beilleszkedési jellemzőinek alakulását, értékeli azt, dokumentációt készít a gyerekről.

A fejlesztési terv tartalmazza a szakértői véleményben megfogalmazott javaslatok alapján jelöli ki a fejlesztés egyes területeit, módszereit.

A fejlesztő szakember az általa végzett munkáról tájékoztatja a tantestület tagjait, az érintett gyerekek osztályfőnökét és a szülőket.

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelveit. Az együtt oktatott tanuló egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációját központilag kiadott egyéni fejlődési lapon dokumentáljuk.

XI.1. Nemzeti alaptanterv alkalmazása a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásában

A Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: NAT) a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapidokumentuma, az abban meghatározott kiemelt fejlesztési feladatok a sajátos nevelési igényű tanulóakra is érvényesek.

A sajátos nevelési igényű tanulóink esetében figyelembe vesszük:

- a közoktatási törvény, a NAT és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásait,
- a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
- a szülők elvárásait és
- az általuk nevelt tanulók sajátosságait.

Célunk, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangba kerüljenek. Az Irányelv annak biztosítását szolgálja, hogy:

- a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
- az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez.

XI.2. A sajátos nevelési igényű tanulók habilitációs, rehabilitációs célú ellátása

A sajátos nevelési igényű tanulók különleges gondozási igénye biológiai, pszichológiai és szociális tulajdonság-együttes, amely a tanuló nevelhetőségének, oktathatóságának, képezhetőségének az átlagtól eltérő jellegzetes különbségeit fejezi ki. A tanulók között fennálló - egyéni adottságokból és igényekből adódó - különbségeket az iskolák a helyi pedagógiai programok kialakításakor veszik figyelembe.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a) a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- b) az iskolai tanuláshoz szükséges képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

- d) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- e) Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

2.1. A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- a) A fogyatékoság típusa, súlyossága.
- b) A fogyatékoság kialakulásának ideje.
- c) A sajátos nevelési igényű tanuló
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
 - képességei, kialakult készségei,
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei.
- d) A társadalmi integráció kívánalmai: lehetséges egyéni életút, továbbtanulás, pályaválasztás, életvitel.

A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztésére vonatkozó célokat, feladatokat, tartalmakat, tevékenységeket, követelményeket meg kell jeleníteni:

- a) az intézmény pedagógiai programjában,
- b) a helyi tantervben műveltségi területek, tantárgyak programjában,
- c) a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanítási-tanulási programban,
- d) az egyéni fejlesztési tervben.

A szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógiai tanár/terapeuta kompetenciája:

1. a programok, programcsomagok összeállítása,
2. a rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés,
3. közreműködés az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység tervezésében, ezt követően a konzultációban.

2.3. A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára

- speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek,
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök.

2.4. Integrált nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő - integrált - oktatásuk.

Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- Az együttnevelést megvalósító iskolák pedagógusainak, a szülők közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai - esetenként egészségügyi - eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.

- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki

a) a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak - egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző - módosulásait;

b) szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;

c) a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján - szükség esetén - megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;

d) egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;

e) alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;

f) együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő - a tanuló fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező - gyógypedagógiai tanár/terapeuta az együttműködés során

a) segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;

b) javaslatot tesz a fogyatékosság típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);

c) segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;

d) javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;

e) figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;

f) együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;

g) terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon - egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben -, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra.

h) pályairányítás, a pályaválasztás, az ezzel kapcsolatos elméleti és gyakorlati ismeretek, tevékenység végzése.

Intézményünkben az alábbi sajátos nevelési igényű tanulókat látjuk el:

- enyhe értelmi fogyatékos,
- beszéd fogyatékos,
- egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő (figyelem- és magatartászavar),
- tanulási zavarral (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia),
- autizmus-spektrumzavarral küzdő,
- érzékszervi (hallási, látási) fogyatékos,
- mozgásszervi fogyatékos,
- halmozottan fogyatékos.

XI. 3. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók iskolai fejlesztése

3.1. Az enyhén értelmi fogyatékos tanuló

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók akadályozottsága, személyiségfejlődési zavara, az idegrendszer különféle eredetű, öröklött vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/vagy funkciózavarával függ össze. Az enyhe fokú értelmi fogyatékoság (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat.

Pszichodiagnosztikai vizsgálatokkal állapítható meg a kognitív funkciók lassúbb fejlődése, valamint más, nem intellektuális területeken jelentkező eltérések.

3.2. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelési, oktatási szempontú jellemzői

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékosággal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki. Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét.

A nevelésükhöz szükséges feltételek:

a) a fogyatékoság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógiai tanár/terapeuta foglalkoztatása,

b) speciális tanterv, tankönyv és más segédletek, illetve

c) a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelési igényeinek megfelelő gyógypedagógiai nevelés és terápia hatására fejlődésük a mentális képességek területén is számottevő lehet.

Intézményünkben az enyhe értelmi fogyatékos tanulóinkat, integrált formában, egyéni tanrend alapján neveljük és oktatjuk. A haladási naplóban együtt, eltérő jelöléssel történik a tevékenység jelölése. A rehabilitáció, habilitáció utazó és intézményi gyógypedagógus felügyelete és irányítása mellett történik.

3.3. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

3.3.1. Alapfokú nevelés

a) Bevezető szakasz: 1-2. évfolyam.

b) Kezdő szakasz: 3-4. évfolyam.

Ebben a két szakaszban a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének.

A bevezető szakaszban javasolt - a közoktatási törvény által biztosított lehetőséggel élve - egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységre készíteti a tanulókat. A gyógypedagógiai nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie.

E két szakaszban nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

Az iskolák helyi tantervében határozzák meg azokat a pedagógiai diagnosztikán és fejlesztési stratégián alapuló konkrét gyógypedagógiai eljárásokat - szükség esetén terápiákat -, amelyek az iskoláskor kezdő éveiben hatékonyan segítik a készségfejlesztést. Az iskolatípus módosításának esetenkénti szükségessége folyamatos gyógypedagógiai diagnosztizálás nyomán a tanítás-tanulás folyamatában állapítható meg biztonsággal.

c) Alapozó szakasz: 5-6. évfolyam.

d) Fejlesztő szakasz: 7-8. évfolyam.

Az alapozó és a fejlesztő szakaszban a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.

3.4. Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlesztése

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében az Irányelvben leírtakat kell alkalmazni, figyelembe véve a befogadó intézmény pedagógiai programját, helyi tantervét. A befogadó intézmény pedagógiai programjában - az Irányelv 1. fejezetében leírtak alkalmazásával - szerepelnie kell a fogyatékos tanuló nevelése-oktatása sajátos elveinek, és figyelembe kell vennie a tanulást, fejlődést nehezítő körülményeket is. Ezen belül fontos meghatározni és biztosítani azokat a segítő eljárásokat, amelyek az eredményes integráció feltételei lehetnek. A fejlesztéshez, rehabilitációs és rehabilitációs célú foglalkozások vezetéséhez, az egyéni fejlesztő programok kimunkálásához, a tantárgyak fejlesztési feladatainak megvalósításához a szakirányú képesítéssel rendelkező gyógypedagógiai tanár együttműködése szükséges. Amennyiben a tanuló állapota megkívánja, úgy más szakembert (pl. terapeuta, logopédus, pszichológus, orvos, konduktor) is bevonunk a fejlesztő munkába.

3.5. A pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció, rehabilitáció

A gyógypedagógiai nevelés egészét átható rehabilitációs, rehabilitációs nevelés célja az értelmi fogyatékos fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja. A fogyatékoságból eredő hátrányok csökkentését segítő programok az iskola helyi tantervének részeként működnek. Megjelenhetnek tréning formájában, tantárgyi témaként, egy-egy terület önálló fejlesztési programjaként, beépülhetnek a tanítási órán kívüli (vagy diákotthoni) programokba.

A gyógypedagógus, a terapeuta - esetenként más szakember véleményének figyelembevételével - készíti el a fejlesztő programot, amely a tanuló különleges gondozási igényére épül, és egyedi tulajdonságainak fokozatos kibontakozását szolgálja.

A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további - másodlagos - tünetek megjelenését. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztő programok készítésekor és elemzésekor elsődlegesen azt kell figyelembe venni, hogy a gyógypedagógiai nevelés, a terápiás eljárás és eszközzrendszer miként tud vagy tudott hozzájárulni a pszichikai, a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

3.6. A NAT alkalmazása

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban foglaltak az irányadók, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő készségek és képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye. A műveltségi területek tartalmi segítenek abban, hogy a tanulói képességek mind magasabb szintre fejlődjenek az egyénileg meghatározott lehetőségek határain belül.

XI. 4. A beszéd fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének elvei

4.1. A beszéd fogyatékos tanuló: Beszéd fogyatékos az a tanuló, akinél veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és a környezeti hatások következtében jelentős mértékű a beszédbeli akadályozottság. Ennek következtében átmeneti, illetve tartós zavarok léphetnek fel a nyelvi, kommunikációs és tanulási képességekben, a szociális kapcsolatok kialakításában. Az akadályozottság megmutatkozhat a beszédhangok helyes ejtésének, a beszédészlelés és megértés zavarai, a beszédritmus sérülésében, a grafomotoros és a vizuomotoros koordináció éretlenségében, valamint az általános beszédgyengességgel együtt járó részképesség-kiesésben. A különböző jellegű diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai szintén a beszéd fogyatékos körébe sorolhatók. A beszéd fogyatékos tanulónál a fentiek - az egészen enyhe eltérésektől az érthetetlen beszédig - minden változatban előfordulhatnak. A súlyos beszéd fogyatékos tanulónál a kommunikációs nehézségek miatt különböző másodlagos pszichés eltérések (magatartászavar) alakulhatnak ki. A fenti tünetek együttesen tanulási akadályozottságot is kiválthatnak.

Amennyiben a beszéd fogyatékos a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló a továbbiakban is folyamatos gyógypedagógiai ellátásra szorul. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszédbeli akadályok jellegétől függ. Ezek az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- a) megkésett beszédfejlődés,
- b) diszfázia,
- c) diszlália,
- d) orrhangzós beszéd,
- e) beszédritmus zavara (dadogás, hadarás),
- f) diszfónia,
- g) disarthria,
- h) mutizmus,
- i) diszlexia,
- j) diszgráfia,
- k) súlyos beszédészlelési és beszédmegértési zavar,

vagy ezek halmozott előfordulása.

A dadogás, a hadarás, a diszfónia serdülőkorban is jelentkezhet. Különös figyelmet érdemel ebben a korban a felnőtt beszédhang fokozatos kialakulásának óvó-segítő rendszere, ennek beépítése a pedagógiai teendők sorába.

4.1.1. A halmozottan beszéd fogyatékos tanuló

A beszédzavarok egy-egy tanulónál halmozottan is előfordulhatnak. A leggyakrabban a megkésett, illetve akadályozott beszédfejlődés, a komplex nyelvi fejlődési zavar jelenik meg a tünetek sokféleségével tarkítva.

Nem ritka a megkésett/akadályozott beszédfejlődés-hadarás-dadogás együttese. Az iskolai szakaszban ennek olvasás-, írászavar-kihatása is megmutatkozik. A tünetek megjelenhetnek párhuzamosan, de előfordul a tünetváltás jól ismert jelensége is, amikor pl. a kiejtés javítását, javulását követően dadogás, hadarás lép fel. Ilyen esetekben a fejlesztési elvekre épülő terápiák tudatos alkalmazása a rehabilitáció döntő tényezője.

4.2. A beszéd fogyatékos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók iskolai fejlesztése

4.2.1. A beszéd fogyatékos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai

A beszéd fogyatékos tanuló iskolai fejlesztésében, speciális nevelési igényeinek kielégítésében elsőbbséget kell biztosítani az ép beszélő környezetben integráltan történő oktatásnak a különleges gondozási igény feltételeivel is rendelkező többségi általános iskolában. Ez biztosíthatja a tanulók számára a felfelé nivellálást segítő pedagógiai környezetet.

Nagyon súlyos esetekben - főként az intenzív rehabilitáció érdekében - szükség lehet a beszéd fogyatékos tanuló elkülönített - az e célra létesített gyógypedagógiai intézményben, osztályban történő - iskolai nevelésére, oktatására. Ennek időtartama azonban ésszerű időhatárok között átmeneti, a terápia eredményességétől függő, a család helyzetétől, terápiás együttműködésétől befolyásolt gyakorlat. A külön iskolákban törekedni kell arra, hogy a tanuló minél előbb visszakerüljön a többségi oktatásba, és különleges gondozása az intenzív rehabilitáció után, integrált oktatása mellett legyen biztosítva.

a) A beszéd fogyatékos tanulók fejlesztésében törekedni kell a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszéd működés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére.

b) A fejlesztés legyen tudatos és tervszerű, melynek során a beszéd állapotának felmérésétől a terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés is megvalósul.

c) A módszerek megválasztásakor az életkor, a pszichikai sajátosságok, a beállítódás, az értelmi képesség, a beszédhiba típusának és súlyosságának, és a korrekció adott szakaszának figyelembevétele szükséges.

d) A fejlesztésben meghatározó a sokoldalú perzepciós fejlesztés, melynek során a kinezteziás, a hallási, a látási, a beszédmozgási benyomások egymást erősítve fejlődnek.

e) Fontos a transzferhatások tudatos kihasználása. Mivel a különböző beszédműveletek számos azonos, illetve közös elemből tevődnek össze, a fejlesztés a különböző átviteli megoldásokkal eredményesebbé tehető.

f) A beszéd fogyatékos tanulók nevelése, oktatása megköveteli az egyéni és csoportos foglalkozások változatos szervezeti kereteit.

g) A súlyos beszéd fogyatékos tanulók fejlesztése intenzív és folyamatos.

h) A fejlesztést a szülők támogató együttműködése segíti. A terápiában - a minél gyorsabban automatizált jó beszéd szint elérése érdekében - a tanulóval kommunikáló valamennyi felnőtt legyen partner.

4.2.2. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai megegyeznek a NAT-ban alkalmazott szakaszolással. A helyi tantervben a bevezető szakasz időtartamának megnövelése - általában az első évfolyam tananyagának két tanévre történő elosztásával - indokolt lehet.

4.2.3. A NAT alkalmazása

A beszéd fogyatékos tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

4.2.3.1. Kiemelt fejlesztési feladatok

A beszéd fogyatékos tanulók nevelésében a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok, az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek az irányadóak, de azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama módosulhat.

Énkép, önismeret

A személyiség fejlesztésében hangsúlyozott szerepet kap a szociális kapcsolatrendszer kommunikációs bázisa, a kommunikációs szándék tudatos megvalósítására nevelés.

Információs és kommunikációs kultúra

Az információszerzésben, tanulásban, szociális-kommunikációs fejlesztésben az informatikai eszközök segítő szerepe kiemelkedő. A számítógép írástechnikai segédeszközként tanulási és munkaeszköz a beszéd útján nehézségekkel kommunikáló tanuló számára.

Tanulás

Az informatikai eszközök tanulás során történő megfelelő és tudatos alkalmazásának különösen az írás- és olvasási nehézséggel küzdő tanulók esetében van kiemelt szerepe.

Testi és lelki egészség

A nevelésnek, oktatásnak átfogó képet kell nyújtania arról, hogy a tanuló miként viszonyuljon beszéd fogyatékoságához. Kiemelt feladat a tanuló motiválása a beszédhibája leküzdésére, ugyanakkor felkészítése az esetleges visszaesésekre, azok kezelésére, valamint arra, hogy a maradandó tünetekkel később is együtt tudjon élni.

4.2.4. A NAT alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban foglaltak az irányadók, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők. Ha a tanulót állapota akadályozza, akkor az Irányelvben megadott módosítások figyelembevételével javasolt a helyi tanterv elkészítése.

Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások:

Magyar nyelv és irodalom

A műveltségi területhez kapcsolódó tananyag tartalmát, a fejlesztésre fordított időt a sérülés jellege, mélysége, prognózisa befolyásolhatja. A Magyar nyelv és irodalom, a Művészetek, a Testnevelés és sport, valamint az Élő idegen nyelv fejlesztési feladatainak megvalósítása kíván nagyobb figyelmet, a beszéd fogyatékoság típusától függően az egyes témakörök között hangsúlyeltolódások válhatnak szükségessé. Néhány szempont azonban általánosítható:

- olvasás-, írástanítási módszerként beszéd fogyatékos tanulók esetében a hangoztató-elemző, illetve a diszlexia-prevenációs olvasástanítási módszer ajánlott;
- a súlyos beszéd fogyatékos tanulók anyanyelvi fejlesztésében hosszabb begyakorlási, érési szakaszok tervezendők;
- az anyanyelvi fejlesztés, gondozás a nevelés minden színterén és helyzetében, az oktatás teljes időtartama alatt központi szerepet játszik.

Művészetek. Testnevelés és sport

Mindkét műveltségi terület jól szolgálja a fejlesztés másik nagy területének, a téri orientáció, mozgás-, ritmus-, beszédkoordináció követelményeinek megvalósítását. A dráma és a tánc kiemelt szerepet kap a rehabilitációs célú feladatok megvalósításában is.

Élő idegen nyelv

A beszéd fogyatékoság típusához igazodó módszerek - pl. dadogók esetében az írásbeliség, diszlexiás tanulóknál pedig az auditív módszerek - elsőbbségét szükséges biztosítani.

4.2.5. Pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció

4.2.5.1. A pedagógiai rehabilitáció ajánlott tevékenységformái

- Logopédiai egyéni és csoportos terápia.
- Szenzoros integrációs tréningek és terápiák.
- Kommunikációs tréningek.
- Bábterápia.
- Drámaterápiás foglalkozások.

4.2.5.2. Az egészségügyi rehabilitáció formái

- Foniátriai vizsgálat és ellátás.
- Gyermek-neurológiai vizsgálat és ellátás.
- Pszichológiai vizsgálat, pszichoterápia.
- Gyógyúszás.
- Gyógytorna.
- Relaxációs tréningek.

4.2.6. Logopédiai egyéni és csoportos terápia a leggyakoribb kórformák esetében

A beszédfigyelmetlen tanuló - függetlenül attól, hogy az iskolai nevelésben, oktatásban integráltan vagy szegregáltan részesül-e - az iskolai oktatás keretében, annak részeként vesz részt a beszédtechnikai és tartalmi fejlesztését szolgáló logopédiai terápiás foglalkozáson. A beszédfigyelmetlenség eltérő kórformái szerint a rehabilitációs feladatok is eltérőek.

4.2.6.1. A beszédészlelés és beszédmegértés zavara

A beszéd feldolgozási folyamat zavaráról akkor beszélünk, ha az elhangzott közlések azonosítása korlátozott, nem pontos, megértésük bizonytalan, akadályozott, az értelmezés kérdéses, gátolt. Nagyon súlyos a zavar, ha a beszédfeldolgozás a gyermek, tanuló biológiai életkorához képest több mint 3 év, és a beszédfeldolgozás összes részfolyamatát érinti.

A terápia célja:

Az elmaradott, illetőleg zavart beszédmegértés korrekciója, azaz az életkornak megfelelő folyamatműködés kialakítása, a következményes problémák csökkentése, megszüntetése. A fejlesztés menetét meghatározó tényezők: az életkor, a beszédprodukció, a beszédészlelési és beszédmegértési zavar mértéke, a következményes problémák jelenléte és mértéke (olvasási, helyesírási nehézségek). A rehabilitációs tevékenység GMP-diagnosztikára épül. Tartalma célzott beszélgetések és célzott verbális feladatok megoldása egyénileg, illetve kiscsoportban.

4.2.6.2. Megkésett/akadályozott beszédfejlődés

Az ép értelmű és ép érzékszervű gyermek beszédfejlődése elmarad a megfelelő beszédszinttől.

A terápia célja:

A nyelvi közlés többszintű összetevőjének (szókincs, helyes ejtés, nyelvtani rendszer, szóbeli és írásbeli szövegalkotás) sokoldalú, intenzív differenciált fejlesztése, amely specifikusan egyéniesített jellegű.

A logopédiai terápia feladata:

- a beszédre irányuló figyelem fejlesztése,
- a mozgások speciális fejlesztése,
- az aktív és a passzív szókincs bővítése,
- a beszédészlelés és megértés fejlesztése,
- a prognosztizálható olvasás-/írászavar megelőzése.

4.2.6.3. Dadogás

A beszéd összerendezettségének zavara, amely a ritmus és az ütem felbomlásában és a beszéd görcsös szaggatottságában jelentkezik. A dadogás terápiaja komplex (logopédiai, orvosi, pszichológiai), egyénre szabott terv alapján zajlik.

A logopédiai terápia feladata:

- a test és a beszédszervek laza izomműködésének kialakítása,
- helyes légzéstechnika kialakítása,
- cselekvéshez kötött beszédindítás,
- relaxációs gyakorlatok,
- mozgás- és ritmus koordináció fejlesztése,
- a beszéd automatizált elemeinek technikai fejlesztése és javítása,
- a beszédhez szükséges motiváció megteremtése, az önismeret és önértékelés fejlesztése.

4.2.6.4. Hadarás

A beszéd súlyos zavara, melyre a rendkívüli gyorsaság, a hangok, a szótagok kihagyása, a pontatlan hangképzés, a monotonia és a szegényes szókincs jellemző. A hadaráshoz gyakran társul a könnyen elterelhető érdeklődés.

A logopédiai terápia feladata:

- a figyelem fejlesztése,
- beszédterápia, helyes légzéstechnika kialakítása,
- mozgás- és ritmuskorrekción és – fejlesztés

4.2.6.5. *Diszfónia*

A zöngképzés, az ún. primer hang területén megjelenő hangképzési zavar. A diszfóniások beszédéből hiányzik, vagy torzult formában van jelen a zöng.

A logopédiai terápia feladata:

- a tiszta egyéni beszédhang kialakítása és a folyamatos spontán beszédbe való beépítése,
- a hangminőség és az anatómiai-élettani viszonyok további romlásának megakadályozása.

4.2.6.6. *Orrhangzós beszéd*

Legsúlyosabb esetei az ajak- és szájpadhasadékok következtében alakulnak ki. A szájpadhasadékkal gyakran együtt jár az enyhe fokú nagyothallás. A beszédfejlődés, majd a mondatok megjelenése is késleltet, azok hiányosak, diszgrammatikusak lehetnek.

A logopédiai terápia feladata a nyelv minden szintjére kiterjedő beszéd-, illetve nyelvi fejlesztés.

XI. 5. A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének elvei

5.1. A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanuló

A súlyos tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok hátterében részképességzavarok, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, az iskolai teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy a felsoroltak halmozott előfordulása áll fenn. Nem határozhatunk meg egységes jellemző jegyeket; az egyes állapotok a tünetek/tünetegyüttesek komplexitásától függően a funkciógyengeségtől a komplex személyiség-, illetve általános tanulási zavarig terjedhetnek. A percepció bázis többdimenziós érintettsége miatt az olvasás, írás, számolás elsajátításában különböző súlyosságú akadályt jelent, az enyhe zavartól egészen a funkcióképtelenségig.

- a) A részképességzavarok körébe az iskolai teljesítmények - elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) - elsajátításának nehézségei, a képességek deficitje, valamint az általuk kiváltott, következményes magatartási és/vagy tanulási zavarok komplex tünetegyüttese tartozik. Jellemző, hogy az adott részképességben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos teljesítménybeli elmaradás mutatkozik, valamint teljesítményszóródás mutatható ki az intelligenciafaktorok, a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között.
- b) A részképesség zavarok tüneteit mutató tanulók általános jellemzője a számukra nehéz iskolai feladatok iránti feltűnő közömbösség, érdektelenség, amely a

nehézségek következtében fokozatosan elmélyül, és a tanulással kapcsolatos tevékenységek (olvasás, írás, számolás) elutasításában fejeződik ki.

c) A kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar megléte esetén az érintett tanuló rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni, az általánosnál sokkal több cselekvéses tanulási helyzetet igényel. Azok a tanulók, akik súlyos figyelemzavaruk (helyzetidegenség, hibás-hiányos helyzetfelismerés) vagy fejletlen önirányítás, gyenge önértékelési képesség miatt nem tudnak a tanulási szituációba beilleszkedni, állandó személyes kontrollra, megerősítésre szorulnak.

Míg a részképességszavarok gyakran ép érzékszervek esetén is az érzékszervi fogyatékoság (gyengénlátás, enyhe nagyothallás) látszatát kelthetik, addig a hiperaktivitás, a nyugtalanság, a túlmozgások, a figyelemzavar előfordulásakor a tanulók általánosan gyenge képességűnek, értelmi fogyatékosnak tűnhetnek.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének, érési lelassulásának jelei a tanulási, magatartási zavar tüneteit mutató tanulóknál az alábbiak:

- általában érzékenyebbek a meteorológiai változásokra,
- fáradékonyabbak az átlagnál, nehezen tűrik a zajokat, nehezen viselik el a várakozási feszültséget,
- gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre,
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat.

5.2. A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztése

5.2.1. A fejlesztés alapelvei

- A részképességszavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése gyógypedagógiai tanár, terapeuta és/vagy pszichológus közreműködését igényli. A rehabilitációs célú órakeretben a tanulók fejlesztése egyéni terápiás terv alapján történik.

A kialakulatlan részképesség jellegének megfelelően az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a számonkérési, értékelési, esetleg - indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján - az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés lehetőségét.

- A részképességszavar tüneteit mutató tanuló egyéni fejlesztése, külön oktatása intenzív terápiás céllal szervezett átmeneti formának tekinthető, melyet csak súlyos állapotok esetén célszerű alkalmazni, és amelynek célja, hogy a tanuló minél előbb visszakerüljön az őt integrálni képes környezetbe.

- Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat:

a) az egészséges énkép és önbizalom kialakítása,

- b) a kudarcűrő-képesség növelése,
- c) az önállóságra nevelés.

5.2.2. A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai

5.2.2.1. Diszlexia, diszgráfia

A diszlexia a tanulási zavarok fogalmkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség. Hátterében a központi idegrendszer sérülései, organikus eltérései, érési késése, működési zavara, örökletesség, lelki és környezeti okok különböző összefonódásai találhatók meg, valamelyik dominanciájával. Általában differenciálatlan az aktív szókincs, és gyenge a verbális emlékezet. A tanuló az új szavakat nehezen jegyzi meg, megmásítja, torzítja, jó értelmi képesség esetén új szót alkot helyette, vagy körülírja a fogalmat. Az olvasás tanulása során nehezen alakul ki a hang-betű kapcsolat, gyakori és makacs betűtévesztések fordulnak elő, a sorrendben átvetések tapasztalhatók, a hosszabb szavak áttekintése rendkívül nehéz. Hibás kombinációk, felületes akusztikus képzetek előhívása észlelhető. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között, pontatlan a toldalékok olvasása, lassú az olvasási tempó, gyenge a szövegértés.

A súlyos olvasás-írászavar irreverzibilis, maradványtünetei a közép- és felsőfokú oktatásban, illetve a felnőttkorban is feltűnnek és fennmaradnak.

Diszgráfia esetén az írómozgásokban, azok kivitelezésében jellemző a rossz kéztartás, az íróeszköz helytelen fogása, a görcsösség. Más tananyagokban való előrehaladáshoz viszonyítva nagyon lassú az írás megtanulásának folyamata.

Az írómozgás egyenetlen, ritmusa és lendülete töredezett lesz, az optimális mozgássor csak nagyon lassan valósul meg, ezért fáradékonyabbak a diszgráfiás tanulók.

A fejlesztés célja:

Az olvasás-, írászavarok javításának feladata az iskolás korban, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkoros osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező készségét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- a) a testséma biztonságának kialakítása,
- b) a téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- c) a vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- d) a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- e) az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő, valamint a vizuális és auditív észlelésre alapozó módszerrel,

f) az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,

g) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,

h) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,

i) az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.

5.2.2.2. Diszkalkulia

A diszkalkulia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más iskolai teljesítmények (pl. olvasás, írás, idegen nyelvtanulás) jó színvonala mellett. Háttérében általában valamilyen idegrendszeri sérülés húzódik meg, amelynek következtében zavart az érzékelés-észlelés folyamata, sérült a gondolkodás. Nehezítetté válik a szimbólumok felismerése és tartalmi azonosítása, akadályozott a fogalmak kialakulása, sérülnek a fogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a sor- és szabályalkotás, a téri és síkbeli viszonyok érzékelése, illetve zavart szenved az emlékezet és a figyelem. A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanikus számlálás képessége, a mennyiség-állandóság. Súlyos elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

a) az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,

b) a testséma kialakítása,

c) a téri relációk biztonsága,

d) a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,

e) a szerialitás erősítése,

f) segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,

g) a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,

h) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása és alkalmazása.

5.2.2.3. A kóros hiperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar

Hiperkinetikus zavarok

Már az első öt évben kialakuló tünetegyüttes, melyet jellemez a tevékenységek csapongása, a figyelmetlenség, a nagyfokú impulzivitás, a szabályok gyakori megszegése, megfontolatlanosság, többszöri konfrontálódás a társakkal. Gyakori a kognitív működések zavara, illetve a nyelvi és motoros képességek fejlődésének késése. Másodlagos szövődménye az aszociális viselkedés és csökkent önértéktudat.

Magatartási zavarok

Jellemzői a visszatérő és tartós disszociális, agresszív vagy dacos magatartássémák. A viselkedés erősen eltér az adott életkorban elvárhatótól, a szociális elvárásokat durván áthágja.

Sokkal súlyosabb lehet, mint egy gyermekcsíny vagy egy serdülőkori lázadás és hosszan tart (hat hónap vagy annál hosszabb ideig). Jellemzi még: nagyfokú harcosság, társakkal, tárgyakkal, állatokkal szembeni durva bánásmód, fenyegető erőfitogtatás, indulatkitörések, iskolakerülés, hazudozás.

A fejlesztés elvei, módszerei, feladatai:

- a) A tanuló optimális helyének megválasztása a pedagógus kommunikációs jelzéseinek megfelelő érzékelésére.
- b) Az egyénhez igazított követelmények kialakítása a gyermek képességeinek, érdeklődésének, terhelhetőségének ismeretében.
- c) A tanuló viselkedésének (kommunikációjának, önbizalmának, magabiztosságának, önértékesítésének, cselekvéses, illetve verbális megnyilvánulásainak) megismerése siker vagy kudarc esetén. Ennek alapján a tanuló alkalmazkodásának, a kortárs csoportba való beilleszkedésének segítése.
- d) Együttműködés a családdal és más szakemberekkel.
- e) A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

5.2.3. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől. A helyi tantervben indokolt lehet az első évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása.

Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának az időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló- terápiás módszerek alkalmazásával.

5.2.4. A NAT alkalmazása

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

5.2.4.1. Kiemelt fejlesztési feladatok

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhat.

Kiemelt szerepet kap az Énkép és önismeret, a Kommunikációs kultúra, a Testi és lelki egészség, a Felkészülés a felnőtt lét szerepére.

5.2.4.2. A NAT alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvénye.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a tanítási-tanulási folyamat azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel irányított.

A helyi tanterv kiemelten kezelje az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését. E feladatok minden műveltségterületen meg kell, hogy jelenjenek. Célzottan szerepet kaphat az Ember és társadalom, a Művészetek és ezen belül a Dráma és tánc fejlesztési feladatai között.

A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, az olvasásértés fejlesztése a Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület fejlesztési feladatai között kap kiemelt szerepet.

Az élő idegen nyelv tanításánál a nyelvoktatás auditív módszereinek előtérbe helyezése javasolt.

A Művészetek műveltségi területen belül a komplex művészeti terápia, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztésének kiemelt szerepe van.

A Testnevelés és sport műveltségi terület fejlesztési feladatainak megvalósítása során szenzoros integrációs programok és terápiák beállítása és/vagy gyógyúszás, valamint logopédiai ritmika alkalmazása is javasolt. A Matematika területén a kompenzációs lehetőségek, speciális módszerek alkalmazása segíti az eredményes fejlesztést.

Azoknál a tanulóknál, akiknél a sajátos nevelési igény oka a hiperaktivitás, a figyelemzavar, indokolt a korszerű, rugalmas szervezeti keretek és módszerek előtérbe helyezése a helyi tanterv készítésénél.

5.3. Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció

5.3.1. Az egészségügyi célú rehabilitáció elsősorban a pszichés fejlődési zavar jellegének, tüneteinek kivizsgálásakor megállapított diagnózisnak megfelelő szakorvosi ellátást, annak

folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat foglalja magába.

Ebből a szempontból fontos a gyermekneurológiai, a fülészeti, valamint a szemészeti vizsgálat, szükség esetén az érzékszervi gyógyítás.

5.3.2. A gyógypedagógiai tanár/terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt.

5.4. *Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztésének elvei*

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanuló

Általános jellemzők

Az autizmuspektrum zavarok az idegrendszer igen korai, nagy valószínűséggel veleszületett ártalmának, illetve a genetikai, egyéb biológiai és környezeti tényezők együttes hatásának következményei. Az iskoláskor eléréséig – vagy tovább – kezeletlenül maradt fejlődési zavar és szélsőséges viselkedésformák gyógyító és fejlesztő célú ellátása a gyermek növekedésével egyre nehezebbé válhat, bár a nevelhetőség, taníthatóság időszaka belenyúlik a felnőttkorba, így sosem túl késő a fejlesztést elkezdeni. Az autizmuspektrum zavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulóra legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányosságai, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedés szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése és az egyenetlen képességprofil.

Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés-specifikusfejlesztésre minden érintett gyermekeknek joga és szüksége van.

Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkéscik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkéscett fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

Az alapvető gondolkodási és viselkedési képességek spontán elsajátításához szükséges képesség hiányok egész életen át jellemzően megmaradnak, de a speciális intenzív terápiás és pedagógiai ellátás segítségével jelentős fejlődés érhető el. A hiányzó/sérült képességek okozta elsődleges és másodlagos viselkedési tünetek az igen súlyostól a jól ellensúlyozott állapotokban csaknem tünet mentessé fejlődhetnek, változhatnak, és az élet különböző szakaszaiban különböző formákban jelentkezhetnek. Új helyzetben, váratlan események, körülmények hatására felerősödhetnek a típusos tünetek. A tünetek változatossága mellett a tanuló autizmusának súlyossága széles skálán szóródik.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók pedagógiai szempontú jellemzése

Gyakorlati célból a társas viselkedési készségek, szociális viselkedés szerint az autisztikus spektrumon elhelyezhető sokféle személyiségű és viselkedésű tanulók négy típusba sorolhatóak.

Izolált típus

Társas kapcsolatokat nem kezdeményező, a kezdeményezést, társas helyzeteket kerüli, elutasítja, nem érti. Általában értelmi fogyatékos, gyakoriak a szenzoros ingerfeldolgozás zavarai is. A legrosszabb prognózisú, legnehezebben tanítható alcsoport.

Passzív típus

Szociálisan nem kezdeményező, a közeledést passzívan elfogadja, gyakran jól irányítható. A legjobban tanítható, legjobb prognózisú a későbbi beilleszkedés lehetősége szempontjából is. Passzivitása, együttműködési készsége miatt nehéz észrevenni, amikor már nem követi a tananyagot, csak jelen van, illetve rugalmatlanul, formálisan „tanul”.

Aktív, bízarr típus

Szociálisan aktív. Viselkedése gyakran a helyzethez nem illő, szokatlan módon, esetleg sokat kezdeményező. Kapcsolatteremtése egyoldalú, a partner személyiségét, szándékát nem veszi tekintetbe, saját érdeklődési körbe tartozó témákra, kérdésekre szorítkozik.

Merev, formális típus

Főként a serdülő- és felnőttkorban, a legjobb értelmű és beszéd szintű személyekben alakulhat ki a jellegzetes viselkedés, amelynek hátterében erős kompenzációs igyekezet áll.

A gyermekek fejlődésük során többször is típust válhatnak.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók – a tanítás, illetve a hagyományos tanítási módszerek és tervezés módosítása szempontjából – kiemelkedő jelentőségű tulajdonságai

- a) A másik személy szándékának, érzéseinek, gondolatainak, szempontjainak (pl. az információátadás szándékának) meg nem értése, az önmagára vonatkoztatás hiánya. Legsúlyosabb esetben képtelenség arra, hogy az embereket, mint a valóság egyéb elemeinél fontosabbakat megkülönböztesse.
- b) A szociális megerősítés jutalomértékének hiánya, vagy az ezzel kapcsolatos öröm későbbi, direkt tanítás útján való kialakulása, illetve a belső motiváltság gyengesége – gyakran teljes – hiánya. Többnyire nagyon kevés vagy szokatlan dolog okoz számukra örömet.
- c) A beszéd korlátozott megértése, még látszólag jó beszédprodukció mellett is, amelyet nehezítenek a beszéd érzelmi, társas viselkedési sajátosságai, mint pl. a hanghordozás.
- d.) A beszéd vagy más kommunikációs eszköz spontán, funkcionális, rugalmas alkalmazásának sérülése.
- e) Egyenetlen képességprofil, pl. a szigetszerű ismeretek, képességek és az önellátás vagy a mechanikus és a személyes memória közötti szakadákszerű különbség.
- f) Hiányzó vagy korlátozott belátás, pl. saját tudásával, az ismeret forrásával, módjával, a szubjektív jelentőséggel kapcsolatban.
- f.) A változásokkal, újdonsággal kapcsolatos ellenállás, szorongás.

Típusos erősségek, amelyekre építeni lehet

- A megfelelő szintű vizuális információ általában jól értelmezhető.
- Tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás.
- Jó mechanikus memória.
- Megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témáknál kiemelkedő koncentráció, kitartás.
- Egyes, nem szociális tartalmú tantárgyi területeken – pl. szó szerinti tanulás, matematika, földrajz, zene – viszonylag jó képességek.

Típusos nehézségek és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a tanítás során

- Az érzékszervi ingerfeldolgozás zavarai, túlérzékenységre és/vagy fokozott ingerkeresésre utaló viselkedések (hallás, látás, fájdalom stb.).
- Figyelemzavar gyakorisága.
- Az utánzási képesség kialakulásának hiányosságai.
- Inger feldolgozási, vizuomotoros koordinációs problémák.
- Tér-idő értelmezés interiozációjának gyengesége, esetleg hiánya.
- Analízis-szintézis műveleteinek problémája.
- A lényegkiemelés, problémamegoldó gondolkodás deficitje.
- Ok-okozati összefüggések felismerésének problémája.
- Az általánosítás, a tanultak új helyzetben való alkalmazásának sérülése.
- Felidézési problémák (pl. speciális szociális tartalmaknál és személyes élményeknél)
- Ismert tananyagban váratlan nehézség felmerülése új körülmények közötti alkalmazás során.
- A feladat céljának nem értése, reális jövőre irányultság hiánya.
- A szimbolikus gondolkodás (pl. játék) hiányossága
- A valóság téves értelmezése, felfogása.
- Realitás és fantázia összetévesztése.
- A szóbeli kérések, közlések félreértése, különösen a többértelmű, elvont kifejezések, többrészes utasítások esetén. Szó szerinti értelmezés.
- Képességek, ismeretek önálló, változatos alkalmazásának nehézsége
- Gyermekközösségben áldozattá, illetve bűnbakká válás, más esetekben szociálisan a helyzetnek nem megfelelő viszonyulás a kortársakhoz.
- Szabadidőben passzivitás, kudarcokból eredő viselkedésproblémák megjelenése.
- Félelmek, fóbiák, szorongás.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók speciális fejlesztésének elvei, céljai, feladatai és módszerei

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók fejlesztésének általános céljai, feladatai

- A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése: ennek alapja a szociális, kommunikációs és gondolkodási készségek hiányának speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.
- A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő kompenzációs-habilitációs kezelése a fejlődési elmaradás, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák leküzdése érdekében. A fogyatékos készségek kompenzálása különös jelentőségű a tanulási, szociális és munkahelyzetekbe való beilleszkedés és viselkedés elsajátításához.
- Az iskolai és a mindennapi gyakorlati életre felkészítő tananyag speciális módszerek segítségével történő elsajátítása.
- A jellegzetes gondolkodási nehézségek, rugalmatlanság miatt – a továbblépés előtt – külön kiemelt fejlesztési feladat az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, az ismeretek folyamatos használata a fenntartás biztosítására, valamint a változatos, problémamegoldási módszerek tanítása.
- A tananyag kiválasztásának legfontosabb szempontja a tanított képesség egész életen át megfelelő alkalmazhatósága. A tanuló túlterheltségének elkerülése érdekében a felesleges információkat szűrni kell, mert a tipikusan fejlődő gyermek által spontán, ösztönösen elsajátított nagy mennyiségű információ és készség az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek számára nehéz tananyagot jelent.

A fejlesztési célokat a fenti szempontok alapján fontossági sorrendben kell értelmezni, és e szerint kell az egyéni fejlesztési tervekbe iktatni.

A tanulók fejlesztési céljai hierarchikus rendben helyezkednek el abból a szempontból, hogy mennyire szükségesek a gyermek szociális alkalmazkodása és önszabályozása kialakításához (az egyéni fejlettségének szintjén).

A típusos egyenetlen fejlődés azt jelenti, hogy a hiányzó vagy elmaradó készségek spontán fejlődésére nem építhetünk: minden egyes hiányzó részfunkció, illetve korábbi fejlődési szakaszból hiányzó alapozó funkció fejlesztését be kell illesztenünk ebbe a hierarchiába.

A veszélyeztető viselkedések kezelése, más, elfogadható viselkedések kialakításával, viselkedésterápiával a célok hierarchikus rendjében így alakul:

- az ön-(esetleg köz-) veszélyes viselkedések kezelése,
- a családi életet akadályozó viselkedések kezelése,
- a taníthatóság és a csoportba való beilleszkedés kialakítása,
- az iskolán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

Speciális módszerek az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók fejlesztésében

– A nevelés, fejlesztés tervezése a mért szociális alkalmazkodás, fejlettségi kor, illetve a mért intelligencia szintje és a kommunikációs színvonal alapján történik, az egyenetlen képességprofil, valamint tanulási képességek miatt egyénhez igazodó módon, a fejlődés erre alkalmas eszközzel (pl. fejlődési kérdőív) való folyamatos követésével.

– Protetikus környezet és eszköztár kialakítása (strukturált környezet biztosítása az időbeli és téri tájékozódás segítéséhez, vizuális információhordozók és augmentatív kommunikációt segítő eszközrendszer kialakítása).

– Speciális, egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítása.

– Vizuálisan segített kommunikációs rendszer, a speciális környezeten belül és személyek között: beleértve a gyermek felé irányuló minden kommunikációt.

– A szociális fogyatékkal összefüggő tanítási nehézség miatt keresni kell az információ átadására a gyermek megértési szintjének megfelelő és szociális vonatkozásoktól leginkább független módszereket és médiumokat (pl. írott utasítás, folyamatábra, számítógépes oktatás stb.). Ugyanakkor a tanítási helyzetek szociális vonatkozásainak elfogadása, illetve megértése fontos tanítási cél (pl. a csoportos, illetve „frontális” tanítási helyzetben való tanulás).

– A fejlesztésben, tanításban és a viselkedésszabályozás kezelésében alapvető a kognitív-viselkedésterápia módszereinek alkalmazása.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók fejlesztésének pedagógiai szakaszai

A tanulók iskolai fejlesztését a szociális-kommunikációs készségek fejlesztése és a rugalmasabb viselkedésrepertoár kialakítása határozza meg. Iskoláskorban is folytatni kell a korai fejlesztésben és óvodai nevelés során alkalmazott fejlesztő eljárásokat, illetve szükség lehet az iskoláskor előtti képességfejlődés területeinek fejlesztésére. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai általában módosításokkal egyeznek meg a Nat-ban és a kerettantervekben rögzített pedagógiai szakaszokkal és tartalmakkal. A módosításokat a helyi tantervekben és egyéni fejlesztési tervekben kell meghatározni a gyermekek egyéni szükségleteinek, fejlettségének megfelelően. Az alsó szakasz (1–4. évfolyam) elvégzéséhez általában hosszabb időkeretre van szükség.

A jó értelmi és nyelvi képességekkel rendelkező tanulók esetében előfordulhat, hogy az egyes műveltségi területeken meghatározott tartalmak jelentős részét a NAT-ban és a

kerettantervekben meghatározott életkorban képesek elsajátítani. Ezekben az esetekben egyéni fejlesztési terv alapján a szociális-kommunikációs és speciális kognitív készségek párhuzamos fejlesztése szükséges.

Az alábbi szakaszolás az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek speciális fejlesztésének általános vázlata. Tartalmazza azokat a többlettartalmakat, amelyeket az egyéni fejlesztési tervekbe szükséges beépíteni.

A fejlesztést minden gyermek esetében az első szakaszban kell kezdeni. Az egymásra épülő szakaszok időtartama előre nem határozható meg. A fejlesztés üteme és a tanuló továbblépési lehetősége függ a fejlődés mért eredményeitől, azaz: a gyermek képességeitől és a szakszerű képzés intenzitásától.

Első szakasz

Korai diagnózis esetén egybeeshet a korai fejlesztés és az óvodai nevelés időszakával, de gyakran belenyúlik az alsó tagozat időszakába.

Fő célja a rehabilitáció. A gyermek formális és informális felmérésének tapasztalataira alapozva, egyénre szabott hosszú, közép- és rövid távú tervre épül.

Célja a gyermek/tanuló elemi beilleszkedési készségeinek, adaptív viselkedésének kialakítása. Ennek érdekében:

- a szociális/kommunikációs alapkészségek célzott fejlesztése,
- az autizmusból és a társuló fogyatékoságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása,
- az ismétlődő, sztereotip, helyzetnek nem megfelelő viselkedés kialakulásának megelőzése, illetve rendezése,
- fogyatékoság-specifikus vizuális információhordozókkal segített ún. protetikusan, segédeszközökkel felszerelt augmentatív környezet, eszközök használatának elsajátítása, adaptív viselkedési formák, szokások kialakítása.

Fejlesztési területek:

a) Kommunikáció/szociális viselkedés

- Beszéd előtti, csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása.
- Szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása (pozitív megerősítéssel).
- Beszéd vagy – beszéd kialakulásának hiányában – augmentatív és alternatív eszközzel történő kommunikáció használatának tanítása.
- Tanítási helyzetben szükséges elemi szociális viselkedés kialakítása.
- Augmentatív és alternatív kommunikációs eszközök (nem kizárva pl. az írott nyelvet) használatának tanítása napi rutinokban, a gyermek életének valamennyi színterén.

b) Fejlődési funkcióelmaradások, önkiszolgálás

- Alapvető készségek kialakítása (étkezés, szobatisztaság, tisztálkodás, öltözködés).

c) Kognitív fejlesztés

- Elemi ismeretek, fogalmak.
- Elemi logikai műveletek és összefüggések tanítása.
- Szociális kognitív készségek fejlesztése.
- Egyszerű aktivitásformák kialakítása strukturált keretek között (pl. játék-, használati és taneszközök célszerű használata).
- Általánosítás képességének fejlesztése.
- Az elsajátított képességek önálló használatának tanítása.
- Az elsajátított képességek más összefüggésben való használata.
- Képességek alkalmazása más, elsősorban otthoni környezetben stb.

d) Viselkedésproblémák kezelése

- Viselkedésproblémák megelőzése.

- Alternatív viselkedések kialakítása.
- Meglévő viselkedésproblémák kezelése.

Második szakasz

Egybeeshet az alapfokú nevelés időszakával, de gyakran belenyúlik a középfokú nevelés-oktatás szakaszába. Célja az elsajátított ismeretek bővítése és a változatos aktivitásokban való minél önállóbb részvétel iskolai, otthoni és egyéb iskolán kívüli környezetben.

Fejlesztési területek:

Az előző szakasz területei bővülnek az alábbiakkal:

- képességek szinten tartása az önállóság fejlesztésével,
- a szociális-kommunikációs kompetencia fejlesztése, spontán, funkcionális kommunikáció kiterjesztése ,
- kognitív fejlesztés, különös tekintettel a problémamegoldó gondolkodásra
- ismeretek bővítése
- önellátás körének bővítése,
- házimunka,
- munkára nevelés megalapozása.

Harmadik szakasz

Egybeeshet az alapfokú nevelés időszakával vagy a középfokú nevelés-oktatás szakaszával. Cél a felnőtt korban egyénileg elérhető legmagasabb szintű adaptáció, önállóság és munkavégző képesség elérésének megalapozása.

Fejlesztési területek:

Az előző szakasz területei bővülnek az alábbiakkal:

- képességek szinten tartása,
- tantárgyi ismeretek a Nat-ban és a kerettantervekben meghatározott tartalmak adaptálásával, az egyén képességeinek megfelelően,
- önszervezés, önállóság, táguló szociális integráció,
- munkára nevelés, pályaorientáció.

A Nat és a kerettantervek alkalmazása

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók csoportja rendkívül változatos, de a központi sérülés azonos jellege miatt meghatározhatók közös szükségletek és egységes módszertani javaslatok.

Esetükben számolni kell azzal, hogy a Nat kulcskompetenciáihoz rendelt tudások elsajátításához hosszabb időtartamot szükséges biztosítani, a szociális megértést kívánó attitűdök, képességek fejlődését pedig kognitív stratégiákkal kell támogatni.

A Nat fejlesztési területei, nevelési céljai, műveltségi területei esetükben is alkalmazhatóak a sérülés típusának megfelelő adaptációval. A Nat szakaszaihoz rendelt célok elérésére szükség esetén hosszabb időtartamot kell biztosítani, egyes, az alábbiakban részletezett tartalmak hangsúlyosabban jelennek meg. A többlettartalmakat, mint az önismeretet, társas viselkedést, a spontán, funkcionális kommunikációt, egészségnevelést és munkakészségeket speciális rehabilitációs tantárgyként javasolt tanítani. A kerettantervek adaptálása szempontjából az autizmus súlyosságát, az intelligenciát és a nyelvi képességeket egyaránt figyelembe kell venni. Mivel autizmus spektrum zavar az értelmi képességek bármely szintjén jelen lehet, a többségi iskolák kerettantervét, valamint az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára készült kerettantervet egyaránt adaptálni szükséges autizmusra. A tananyagot mennyiségi és minőségi szempontból módosítani és redukálni kell a tanulók speciális szükségletei szerint. Az egyes műveltségi területekre vonatkozó sajátos eltéréseket a helyi tantervben és az egyéni fejlesztési

tervekben kell rögzíteni. A tananyag elsajátításához speciális módszerek és eszközök használata szükséges.

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

Céljai és feladatai az iskolai nevelés minden szakaszában folyamatosan jelen vannak, és elsősorban egyéni, kisebb részben kiscsoportos formában valósíthatók meg.

Módszertanilag az autizmus-specifikus módszerek és eszközök alkalmazása mellett kognitív és viselkedésterápia, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés, gyógytestnevelés alkalmazása szükséges.

Tartalmilag a hiányzó készségek, a másodlagos fejlődési elmaradás, a másodlagos viselkedésproblémák és tünetek speciális módszerekkel való habilitációs és rehabilitációs célú kezelését soroljuk ide, a következő területeken:

- elemi szociális-kommunikációs készségek,
- viselkedésproblémák (dührohamok, auto- és heteroagresszió, sztereotip viselkedések stb.),
- figyelem, utánzás, gondolkodási készségek, énkép, önismeret stb.,
- érzékszervek és testhasználat, nagy- és finommozgások, testtartás, izomhypotonia korrigálása,
- elmaradt pszichoszomatikus elemi funkciók,
- önkiszolgálás, önellátás,
- saját speciális segédeszközeinek mindennapi helyzetekben való rutinszerű használata,
- lakókörnyezetben való közlekedés, tájékozódás, élethelyzetek begyakorlása,
- szociális tapasztalatszerzés, társas kapcsolatok formáinak kialakítása,
- iskolában, munkahelyen munkavállalóként, illetve hivatalos helyen való viselkedés szabályainak elsajátítása,
- a halmozottan fogyatékos tanulók speciális ellátása.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek integrációja

A tudatosan tervezett, és nem kényszermegoldásként alkalmazott integráció csak akkor indokolt, ha egyértelműen a gyermek javát szolgálja.

Az integráció valamennyi formája (pl. lokális, szociális, fordított) alkalmazható egyénre szabottan. Az integráció szükségességének és lehetőségének megítéléséhez az alábbi tényezők alapos mérlegelése szükséges, úgy, hogy a feltételek együttesen és perspektivikusan legyenek adottak.

Teljes, funkcionális integráció a következő feltételek megléte esetén javasolható: a tanuló részéről átlagos vagy átlag feletti intelligencia, enyhe fokú autisztikus fogyatékoság, jól kompenzált, minimális viselkedésproblémák.

A családtagok részéről egyértelmű szándék a szakemberekkel való szoros együttműködésre és a gyermek intenzív támogatására.

Az iskola részéről

- a) a speciális módszertanban jártas pedagógus és asszisztens,
- b) jól előkészített, ütemezett egyéni fejlesztési terv,
- c) speciális eszközök, módszerek és környezet,
- d) együttműködés a családdal és/vagy a diákotthonnal,
- e) a befogadó gyermekcsoport felkészítése a pozitív hozzáállásra, folyamatos támogatása,
- f) szakértői csoporttal való intenzív kapcsolattartás.

Szakértői csoport, amely rendelkezésre áll a szülők felvilágosításában, a pedagógusoknak nyújtandó szakmai tanácsadásban, problémakezelésben, a fejlesztés irányának kijelölésében, követésében.

Az integrált gyermek legyen elégedett az iskolai élettel, fontos, hogy jól érezze magát.

A fenti feltételek mellett is szükséges az integráció fokozatos megkezdése, a szociális, kommunikációs és kognitív deficitek figyelembevétele, az egyénre szabott mérés, tervezés, fejlesztés, a tananyag szűrése (egyes tantárgyakból, tananyagrészekből felmentés), továbbá a fogyatékosságot kompenzálандó alternatív eszközök, módszerek igénybevétele egyéni szükségletek szerint (pl. kézírás helyett gép használata, szóbeli felelet helyett írásbeli beszámoló vagy fordítva).

XII. A hátrányos helyzetű tanulók integrációs és képesség kibontakoztató programja

Az integrációs felkészítés pedagógiai rendszerének lényege a tapasztalati tanulás és az együttműködés. Ehhez kapcsolódóan jelenik meg a képességek és a hozott tudás, tapasztalat és értékrend szempontjából heterogén intézményi környezet megteremtésének feltételrendszere, amely nem a leszakadók felzárkóztatására épül, hanem az egymástól tanulás pedagógiai erejére.

Az integrációs felkészítés pedagógiai rendszere nem ad meg tanítási tartalmakat, választandó tantervet, tankönyvet, nem nevez meg konkrétan alkalmazandó programokat, hanem olyan struktúrát vázol fel, melynek követése kikerülhetetlenné teszi az integrációs nevelést.

Az alkalmazás feltételei

Célrendszer megfogalmazása az integráció tükrében

Integrációs programunk legfőbb célkitűzése, hogy az eltérő képességű és szociális helyzetű tanulóink együttnevelését-oktatását maradéktalanul megvalósítsuk. Mindennek elérése érdekében a partneri kapcsolatok támogatásával a gyermekek komplex segítségét kívánjuk kidolgozni és bevezetni a készségek fejlesztése, a tanulmányok támogatása, a pedagógusok felkészítése, a szabadidő hasznos eltöltése, valamint a családokkal, szülőkkel tartott kapcsolat fejlesztése révén.

Az iskolába való bekerülés előkészítése

Az általános iskolában a felvételi eljárást az elsősök beiratkozása jelenti, külön felvételit a jogszabályi előírásoknak megfelelően nem tartunk.

A beiratkozás megszervezése, lebonyolítása külön eljárásrend alapján történik.

Az iskolában heterogén osztályok szerveződnek.

Együttműködések – partnerségi kapcsolatok kiépítése

- Szülői házzal
- Gyermeekjóléti és családsegítő szolgálattal
- Szakmai és szakszolgálatokkal
- Középfokú oktatási intézményekkel

- Kisebbségi önkormányzattal
- Civil szervezetekkel

A pedagógiai rendszer tartalmi elemei

A tartalmi elemek a hagyományos értelemben vett pedagógiai rendszerek alkotórészeit egészítik ki azokkal a szempontokkal, melyek az együttnevelés pedagógiai esélyeit jelentősen növelik. Az integráció leginkább a tanulásszervezési formákra hat.

Kulcskompetenciákat fejlesztő programok és programelemek

Az önálló tanulást segítő fejlesztés

- *Tanulás-módszertani ismeretek az osztályfőnöki órákon*
- *tantárgyi levelezős versenyek*
- *önálló ismeretszerzés az iskolai könyvtárban, ahol Internet hozzáférésük is van*
- *a számítógépek használata a tanítási órák után*

Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése

- *kommunikációs képességeket fejlesztő programok*

Szociális kompetenciák fejlesztése

- *drog-prevenációs programok*
- *drámapedagógia*

Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek

- *iskolai sportkör működtetése*
- *ingyenesen igénybe vehető szakkörök*
- *művelődést szolgáló szabadidős programok*

Multikulturális tartalmak

- *multikulturális tartalmak megjelenítése a helyi tantervben (magyar, ének-zene, stb.)*
- *előítéletek kezelését szolgáló tanórán kívüli programok*

Az integrációt elősegítő módszertani elemek

- *differentiálás a tanítási órákon*
- *az egyéni bánásmód elvének az alkalmazása*
- *a kooperatív tanulási technika alkalmazása*
- *a projektmódszer alkalmazása*

Műhelymunka – a tanári együttműködés formái

- *problémamegoldó fórumok*
- *esetmegbeszélések mikro csoportokban*
- *értékelő megbeszélések*

Kompetencia alapú értékelési rendszer

- *a szöveges értékelés rendszerének alkalmazása (háromhavonta kötelező értékelés)*
- *egyéni fejlődési napló vezetése*

A továbbhaladás feltételeinek biztosítása

- *pályaaorientáció a tanórákon és a tanórán kívül*
- *után követés*

Elvárható eredmények

Az iskolai integrációs program alkalmazása esetén a következő eredményekről kell számot adni, melyek az ellenőrzés szempontjait is jelentik:

- A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az oktatási-nevelési intézményben megfelel a jogszabályban előírtaknak.
- Az intézmény képes a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekek fogadására, és együttnevelésére.
- Multikulturális tartalmak beépülnek a helyi tantervbe.
- Az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel.
- Az intézményben létezik tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.

Ezek eredményeként:

- Nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma.
- Csökken az intézményben az iskolarendszerű oktatásból kikerülők száma.
- Csökken az iskolai hiányzások óraszám.
- Csökken a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók körében a magántanulók száma.
- Nő az érettségit adó intézményekben továbbtanuló halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma.
- Az adott intézményben az országos kompetenciamérések eredményei az országos átlagot meghaladó mértékben javulnak.

XIII. Iskolai egészségnevelési program

Mi az egészség?

Az egészségről alkotott nézetek nagyon változatosak, az egészség többféleképpen is definiálható. Az egyszerű megközelítések mellett léteznek átfogó filozofikus, vagy morális felfogások is. Másképp gondolkodnak az egészségről a laikusok és másképp az egészségügy dolgozói, de a különböző kultúrákban, társadalmakban ugyancsak eltérő módon vélekednek és beszélnek róla.

A WHO által megfogalmazott definíció az egészséget a társadalmi és az egyéni teljesítmény felől közelíti meg, és hangsúlyozza az egészség dinamikus és pozitív természetét. Az egészséget alapvető emberi jognak, „az élethez szükséges erőforrásnak tekinti, mely egyben társadalmi befektetés is. Fontos, hogy az egészségfogalom kiterjedt jelentéstartalma miatt az adott helyzethez igazodó szempontok kerüljenek előtérbe, melyek meghatározzák az elsődleges feladatokat is. Az egészség a szervezet és a környezet közötti dinamikus egyensúly állapotát fejezi ki.

Mi az egészségfejlesztés?

Az egészségfejlesztés fogalma viszonylag új keletű, ennek ellenére gyökerei sok-sok évre nyúlnak vissza.

Kezdetben a fő célkitűzés a megfelelő higiénés szokások bevezetése és elterjesztése volt. Később a környezeti és biológiai tényezők változása által okozott betegségek kerültek előtérbe. Így a figyelem középpontjába az életmód változtatás, az átfogó védőoltási és szűrési rendszerek kerültek. Ezekkel az intézkedésekkel a járványok kezelhetőkké váltak.

A krónikus megbetegedések megjelenésével és elterjedésével, különböző egészségnevelési kampányok jöttek létre. Bebizonyosodott azonban, hogy a nevelési folyamatba illeszthető ismeretátadás, az ismeretek bővítése önmagukban nem eredményezik az egyes ember szintjén az életmód tartós megváltozását.

Az ismeret centrikus megközelítések egymagukban nem értek el kedvező eredményt. Nyilvánvalóvá vált, hogy csak újabb eszközök, bevonásával válhat valóban hatékonyá az egészségnevelési munka.

Így napjainkban az egészség – megőrzési tevékenység fő célja, hogy képessé tegye az embereket arra, hogy növekvő kontrollt szerezzenek saját egészségük felett, többet törődjenek az egészségükkel, és mindehhez rendelkezzenek a szükséges információkkal és lehetőségekkel. Olyan életmódbeli alternatívákat kínál, amelyekkel azonosulva az egyéneknek lehetőségük nyílik az egészségesebb életforma kiválasztására. Így az egészségmegőrzés a mindennapi élet részévé válik, mely messzemenően figyelembe veszi az egyén szociális és gazdasági helyzetét, mentális és fizikai kapacitását. Az egészségmegőrző tevékenység magában foglalja az emberi szervezet működésével és a betegségek megelőzésével, az életvezetéssel kapcsolatos egyéni ismeretek bővítését, ezen kívül szakmapolitikai változásokat feltételez, mivel a politikai és környezeti tényezők nagymértékben befolyásolják az egészséget.

Az életmód szerepe:

A népegészségügy mérései kedvezőtlen életkilátási képet mutatnak. Az okokat két téma köré csoportosítják.

- az egészségre ártalmas viselkedési módok gyakoriságának alakulása,
- a gazdasági-társadalmi környezet minősége.

Az életmódot nem kiváltó oknak kell tekintenünk, hanem okozatnak. Az életmód meghatározza az egészségi állapot alakulását. Az egészségi állapot viszont csak akkor változik, ha az életmód megváltozásában szerepet játszó okokat megszüntetjük.

Az egészségi állapotban pozitív változásokat szeretnénk elérni, akkor még az ártalmakkal való találkozás előtt, a döntési szituációkat megelőzően kell segítséget nyújtani. A beavatkozásra legeredményesebb időszak az általános iskolában eltöltött nyolc év, mert ebben a korban a legintenzívebb a tanulási időszak. Ebben a munkában a család és az iskolai környezet támogatását is el kell nyerni.

A harmonikus személyiségtől elválaszthatatlan a kapcsolatok kialakításában, fenntartásában és konfliktusok kezelésében való jártasság. A megfelelő önbizalom a közösséghez való tartozás a párkapcsolatok alakításának képessége nélkül elvesz az önirányítás képessége, az egyén egyre kevésbé érez felelősséget saját sorsának alakításaért. Az egyensúly felborul a labilis személyiség kapaszkodót keres és ideiglenesen talál is a pótszerekben, pótcselekvésekben. A megfelelő prevenció tartalmát a képességek és készségek határozzák meg.

Az iskola szerepe és lehetősége:

Az egészségnevelés egyik legfontosabb színtere az iskola, de közvélemény, valamint a tömegtájékoztatási eszközök is elvárják, hogy az iskola vállaljon főszerepet az egészségfejlesztésben. Különböző elvi megfontolások teszik az iskolát elsődleges fontosságúvá az egészségnevelési munkában. Ezen elvi megfontolások a következőkben foglalhatók össze:

- Minden korosztály hosszú éveken át látogatja az iskolát.
- Az alapfokú iskolák tanulóinak személyiség fejlődése, az értékek és az ismeretek elsajátítása szempontjából még olyan periódusban vannak, amelyek során érdemi hatást lehet elérni a későbbi életideálok, preferenciák kialakításában.
- Ennek a korosztálynak egészségmagatartása határozza meg a jövő felnőtt lakosság egészségi állapotát.
- Az iskola gyerekre gyakorolt hatása többretegű, komplex kommunikációs üzenetként fogható fel. Az egészségtámogató magatartásmódok kialakulásának kitüntetett színtere az iskola.
- Az iskola nem elszigetelten tevékenykedik, hanem más társadalmi intézményekkel és szervekkel állandó kölcsönhatásban létezik. Így egészségnevelésével hatást gyakorol az iskola szűkebb és tágabb környezetére,

Az iskola tehát olyan keretet adhat, melynek segítségével mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és gyakorlására.

Az egészségnevelés a NAT közös követelményeiben áthatja az iskolai élet valamennyi színterét.

- Nagyon fontos, hogy felkeltsük tanulóinkban a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igény elsajátítását az ehhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Tudatosítanunk kell tanulóinkban a saját szervezetük felépítésének, működésének legalább alapfokú tudnivalóit.
- Ki kell alakítani a mindennapi élethez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete,

segítése, a csapatmunka szerepe. Az idegi és fizikai állóképesség, az egészséges önbizalom, a céltudatosság stb.

- o Meg kell ismertetni tanulóinkkal az alapvető erkölcsi követelményeket, az önvédelem alapjaival.

A fenti célok érdekében a következő sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontoknak kell érvényesülniük, megjelenniük a tanítási órákon, egyéb foglalkozásokon:

- Minden tanuló minden tanítási napon részt vesz a testmozgás-programban.
- Minden testnevelési órán és sportfoglalkozáson figyelünk a keringési és légző rendszer megfelelő terhelésére.
- Minden testnevelési órán, foglalkozáson van gimnasztika, valamint a helyes testtartást szolgáló gyakorlatsor, légző-torna.
- A testnevelési tananyag egészségben betartandóak a gerinc- és ízületvédelmi szabályok.
- Fontos feladat a tanulók motorikus képességeinek mérése.
- Minden testnevelésóra, sportfoglalkozás örömet, sikerélményt kell, hogy nyújtson.
- Érvényesülni kell a sport személyiségfejlesztő hatásainak valamennyi foglalkozás alkalmával.

Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv Iskolai terv az alsó tagozat részére (6-10 éves korosztály)

Tanév folyamán környezet órán, kapcsolódva az oktatott tananyaghoz

Testnevelés órán a balesetvédelmi oktatás keretén belül

Rajz és technika órákon az adott munkafolyamathoz kapcsolódva

Délutáni oktató, nevelő munka keretén belül, napközi időben

A foglalkozások ajánlott témái:

Az elsősegély-nyújtás fogalma, célja, általános szabályai

Tájékozódás a baleset helyszínén, helyszínbiztosítás

Mentőhívás megtanítása

Sebellátás megtanítása, fedőkötés

Vérzéscsillapítás (orrvérzés csillapítása helyesen)

Égési sérülések típusai, ellátása

Általános tűzvédelmi ismeretek, füstmérgezés

Szén-monoxid mérgezés tünetei, teendők

Vegyszer okozta sérülések, vegyi anyagok az iskolában

Epilepsziás gyermek az iskolában, teendők

Eszméletvesztés tünetei, ellátása

Életjelenségek, újraélesztés

A foglalkozások tartásában közreműködő személyek:

Pedagógusok

Iskolaorvos

Iskolavédőnő

Mentőszolgálat munkatársai

Kortárs képzésben részt vett diákok

Iskolai terv a felső tagozat részére (10-14 éves korosztály)

Tanév folyamán, természetismeret, biológia, osztályfőnöki óra keretén belül
Testnevelés órán a balesetvédelmi oktatás keretén belül
Rajz és technika órákon az adott munkafolyamathoz kapcsolódva
Szakkör keretében, délutáni órákban, tanítási időn kívül

A foglalkozások ajánlott témái:

Az elsősegély-nyújtás fogalma, célja, általános szabályai
Tájékozódás a baleset helyszínén, helyszínbiztosítás, mentőhívás
Életjelenségek. Az eszméletvesztés tünetei, ellátása
Gyakorlat: keringés és légzés vizsgálata, stabil oldalfekvés tanítása
A klinikai és a biológiai halál jelei, komplex újraélesztés elmélete
Gyakorlat: komplex újraélesztés tanítása
Sebek fogalma, fajtái, elsődleges sebellátás
Gyakorlat: sebellátás, alapvető kötésformák
Vérzések fajtái, ellátásuk, vérzéscsillapítás lehetőségei, artériás nyomópontok helyei és lefogásuk
A törés tünetei, fajtái, rögzítési módok
Rándulás és ficam
Vízi mentés, társmentés
Leggyakoribb mérgezések és azok ellátása
Teendők túlzott alkoholfogyasztás esetén
Teendők kábítószer használata esetén

A foglalkozások tartásában közreműködő személyek:

Pedagógusok
Iskolaorvos
Iskolavédőnő
Mentőszolgálat munkatársai
Kortárs képzésben részt vett diákok

Foglalkozások:

A mindennapi testedzést a következő foglalkozások biztosítják.

1.-4. évfolyamon felmenő rendszerben

- Heti 5 testnevelési óra a tantervi anyag elsajátítására.
- Minden nap 30 perces játékos egészségfejlesztő testmozgást tartunk- a napközi idejében, a tanítási órákat követő 1 órán belül, ha a lehetőség engedi a szabad levegőn.
- Úszás- óra a tanév meghatározott idejében.
- A sportolás, testnevelés helyei: tornaterem. sportudvar, iskolaudvar.

5.-8. évfolyamon felmenő rendszerben

- Heti 5 óra kötelező testnevelés.
- tömegsportórák

- Az iskolai sportkör a testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre. Szabadidős foglalkozások /kirándulások, erdei iskolai programok, nyári táborok/
- Úszás-óra a tanév meghatározott idejében.

A mindennapos testnevelés a tömegsporttal, a szabadidős sportfoglalkozásokkal, a sportegyesületi edzésekkel és az öntevékeny testedzéssel együttesen alkot egységes rendszert az egészséges nemzedék felnevelése érdekében.

Nkt.27.§ (11) Az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban azokban az osztályokban, amelyekben közismereti oktatás is folyik, azokon a tanítási napokon, amelyeken közismereti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést legalább napi egy testnevelés óra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra

a) a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással,

b) iskolai sportkörben való sportolással,

c) versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel,

d) * egyesületben legalább heti két óra sporttevékenységet folytató tanuló kérelme alapján - amennyiben délután szervezett testnevelés órával ütközik - a félévre érvényes, az egyesület által kiállított igazolással váltható ki.

Az egészségnevelés:

- A legszélesebb értelemben vett megelőzés céljait szolgálja,
- Tervszerű, szervezett és rendszeres tevékenység,
- Tömegméretű, mert kiterjed a lakosság minden rétegére.
- Tudományosan megalapozott.
- Helyes cselekvésre serkentő.

Alapelvek:

- Minden tanuló joga és vágya, hogy egészséges és boldog életet éljen.
- Értjük el, hogy az iskola minden tevékenységével szolgálja a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését.
- Váljon az egészségügyi kultúra az általános műveltség szerves részévé, mert az egészséges életmód ismerete éppen annyira fontos, mint bármely más tudomány ismerete.
- Tudatosuljon, hogy az egészség mint meghatározó társadalmi és személyi erőforrás biztos befektetés a társadalom számára.

- Válgjon egyértelművé, hogy az egészség segíti a tanulókat céljaik megvalósításában, igényeik nagyobb fokú kielégítésében, a környezethez való alkalmazkodásukban, valamint a teljesítményük növelésében.
- Legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelét kialakítani, mert az egészség nélkülözhetetlen eszköze, a kiegyensúlyozott, boldog és sikeres életnek.
- Ismerjék fel a környezet, a viselkedés, az életmód és az egészségi állapot ok-okozati összefüggéseit.
- Rendelkezzenek elegendő tudással és ismerettel, hogy képesek legyenek ne csak maguk, de esetleg mások egészségének és életének védelmére is.
- Fejlődjön a beteg, sérült és fogyatékos embertársaik iránti elfogadó és segítőkész magatartásuk.
- Legyenek nyitottak és megértők a különböző szokások, életmódok, kultúrák, a másság iránt, becsüljék meg ezeket.
- Életkoruknak megfelelően ismerjék az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok szervezetre gyakorolt hatását, a betegségek sérülések elkerülését, az egészség megőrzését.
- Legyenek ismereteik a prevenciók eljárások fő formáiról.
- Alapvető igény né válgják a szellemi tevékenységekhez szükséges tanulási módszerek elsajátítása, a munka, a pihenőidő megfelelő arányának, és a munkához szükséges nyugodt rendezett környezet kialakítása.
- Álljon az egészség, mint életvezetési érték a tanórán belül és azon kívüli szabadidős programok középpontjába.

Az egészségnevelés célja:

- Rendelkezzenek a tanulók korszerű ismeretekkel, és azok gyakorlásához szükséges képességekkel, jártasságokkal az egészségük védelme érdekében.
- A tanulók bővítsék az egészségre vonatkozó fogalomkészletüket.
- Ismerjék fel hogy milyen összefüggés van az életmód, a viselkedés, az egészségi állapot között.
- Alakuljon ki a tanulóknak az önmagukkal szembeni felelősség érzet.
- Ismerjék fel, hogy miért szükséges a jövő tervezése, az életút tudatos építése. Lássák be, hogy ebben meghatározó szerepet játszanak az egyéni döntések, helyzetmegoldási, megküzdési technikák.
- A tanulók értelmezzék helyesen azt a tényt, hogy az egészség megőrzése egyéni tetteken, választásokon, személyi kapcsolatok minőségén múlik.
- A beidegzett rossz szokásokkal szemben ismerjék fel a tanulók az egészségi állapot szempontjából fontos viselkedési módokat, szokások kialakulását, feltételeit, valamint az ezeket befolyásoló tényezőket.
- A tanulók készségszinten alkalmazzák azokat a stratégiákat amelyek segítségével megőrizhetik életük egyensúlyát.
- Ismerjék meg a tanulók önmagukat saját fejlődésüket.
- Alakuljon ki bennük az a tudat, hogy ők is részei a természetnek, az életnek és a helyi környezetüknek.
- Ismerjék az egészség szempontjából leginkább kritikus területeket: a táplálkozást, az alkohol és kábítószer fogyasztást, a dohányzást, a családi és kortárs kapcsolatokat, a környezetvédelmet, az aktív életmódot, a személyes higiéniát és szexuális fejlődést.
- Legyenek tisztában a társas kapcsolatok egészségi – etikai kérdéseivel.

- Ezen értékek birtokában legyenek képesek egészségesen élni.

Az egészségnevelés feladatai:

- A legalapvetőbb egészségnevelési alapismeretek megismertetése, ismeretközlés, oktatás egyéb információ útján.
- Az iskola feladata, hogy minden tevékenységével szolgálja a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését.
- Adjon ismeretet a betegségek, balesetek, sérülések elkerülésére, az egészség megőrzésére.
- Személyi, tárgyi környezetével segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak és szokásoknak a kialakítását, amelyek a gyermek, ifjak egészségi állapotát javítják.
- Az egészségnevelés feladata, hogy neveljen az egészséges állapot örömteli megélésére, és a harmonikus élet értéként való tiszteletére.
- Meg kell tanítani a tanulókat arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan, helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani.
- Fejleszteni kell a tanulók elfogadó és segítőkész magatartását a beteg, sérült és fogyatékos embertársaik iránt.
- Az egészségnevelés feladata, hogy a gyermeket – különösen a serdülőket – a káros függőséghez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol és drogfogyasztás, rossz táplálkozás) kialakulásánál megelőzésre nevelni.
- Foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel.
- Fordítson figyelmet a családi élet, a felelős örömteli párkapcsolatra történő felkészítésre.
- Az iskolai környezet mint élettér is biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést. Ebben a pedagógusok életvitelének is jelentős szerepe van.
- Építeni kell a tanulók előismereteire, tájékozottságára.
- Figyelembe kell venni a tanulók életkori jellemzőit, adottságait, szükségleteit, igényeit.

Az egészségnevelés területei:

- Egészség – betegség
- Táplálkozás – mozgás
- Napirend – szabadidő
- Testápolás,- személyi higiénia – öltözködés
- Családi élet
- Kortárskapcsolatok.
- Káros szenvedélyek – helyes döntések
- Szexualitás
- Egészséges környezet és védelme
- Balesetek megelőzése – elsősegélynyújtás

Módszerek, eszközök:

- Előadás hagyományos formája az ismeretterjesztésnek. Soha ne legyen hosszú, legyen érthető, világos, a tanulók életkorához alkalmazkodó.

- Tegyük mozgalmassá a tanulást, az ismeretszerzést. Építsünk a tanulók kíváncsiságára, az ismerkedés és az együttműködés sokféleségére.
- Témától függően rendezzünk játékos formában kerek-asztal – vitákat – orvos, védőnő, jogász, rendőr, szülő, pedagógus közreműködésével.
- A vita – módszere fejleszti a vitakultúrát, a helyes szép beszédet, a meggyőző érvelés technikáját és az együttélés szabályainak betartását.
- Illemteni ismeretek bővítésére, a viselkedési kultúra javítására is lehetőség nyílik.
- Az elbeszélés – legyen színes, motiváló és élményszerű.
- A megfigyelés – a fejlesztési követelményekben hangsúlyos szerepet kap. A tanulók tudjanak ismeretekhez jutni a jelenségek, folyamatok megfigyelése, mérése, kísérleti vizsgálata és modellezése, az ismeretterjesztő irodalom és könyvtár használata révén. Ha a megfigyelés hosszabb idő át tart, akkor megfigyelési naptárt készíthetnek a tanulók. A közvetlen tapasztalás erősíti a bevést, ahol lehet, ezzel színesítsük a tanulást.
- A szerepjátékok – lehetőséget kínálnak a problémás élethelyzetek kipróbálására. Segít a tanulóknak az önmegismerésben, felfedezhetik érzéseiket, belső gondolatvilágukat, cselekedeteik, tetteik mozgatórugóit.
- Kísérletezés – segíti a tanulókat az ok – okozati összefüggések felismerésében. A felismerés világos és meggyőző, fejleszti a természettudományos gondolkodást.
- Az egészségnevelő plakátok – jelentős információhordozók, a mozgósító hatásuk sem elhanyagolható.
- A faliújság – alkalmas arra, hogy az ügyes gyűjtőmunkákat, a jó feladatmegoldásokat a tanulók hosszabb ideig is tanulmányozhassák, így mód nyílik az adott osztály egészségügyi témáinak, problémáinak konkrét feltárására.
- Az egészségnevelési témákkal foglalkozó újságok és folyóiratok segítik az ismeretszerzést, a tanulást.
- Az adott témához a tanulók aktív részvételével rendezett kisebb – nagyobb kiállítások gazdagabb szemléltetést, és erős értelmi és érzelmi motivációt tesznek lehetővé.
- A felsoroltak mellett használhatók a biológiai szertár szemléltető anyagai, a környezetünkben előforduló egyszerű eszközök, diafilmek, videó felvételek, applikációk, az Internet témához kapcsolódó honlapjai, transzparenszek, audió és cd médiahordozók.

Fejlesztési követelmények:

- Támaszkodjunk minden korcsoportban a tanulók meglévő ismereteire.
- Folyamatosan értelmezzük az egészségnevelés fogalmát.
- Az egészségnevelésre vonatkozó fogalomkészletüket bővítjük, tegyük egyre differenciáltabbá.
- Az egészség és a magatartás szempontjából kritikusnak mondható területekkel (táplálkozás, mozgás, biztonság, az alkohol a kábítószer, a dohányzás, a családi és kortárs kapcsolatok, a környezetvédelem, a személyes higiénia, és a szexualitás) nem egymástól elszigetelten, összefüggéseikből kiragadva, hanem kölcsönös kapcsolatrendszerükben foglalkozunk.
- Törekedjünk a test és a lélek harmonikus fejlesztésére, a szocializáció folyamatainak elősegítésére, az alpműveltség továbbépítésére, a tanulási stratégiák fejlesztésére.
- Fejlődjön magabiztosságuk, a jövővel szembeni pozitív beállítódottságuk.
- Fokozatosan fejlődjön mozgásigényük, s ezzel együtt állóképességük.

- Helyes erkölcsi szemlélet fejlesztése (társadalmi, nemi – és családi élettel kapcsolatosan).
- Fejlődjön szociális érzékük.

Ellenőrzés, értékelés:

- A tanulókat az egészségnevelési programokban végzett munkájuk alapján is értékelni kell. Az ellenőrzés rendszeres munkára szoktasson, fejlessze ismereteiket, képességeiket. Neveljen önellenőrzésre, kötelességtudásra, fejlessze a tanulók önértékelő képességét.
- Az értékelés változatos formákban történjen.

Egészségügyi prevenció az iskolában:

A prevenció fő formái:

- Elsődleges prevenció: az egészséget támogató életmód gyakorlása, a környezeti károsító tényezők kiiktatására irányuló tevékenységek (akkreditált programok alkalmazása: egészséges élet, drogprevenció, DADA - program, életvezetési ismeretek és készségek, táplálkozási programok, stb.)
- Másodlagos prevenció: az egészséges emberek között végzett időszakos szűrővizsgálatok.

Az iskolában végzett szűrővizsgálatok:

- A gyermekkori szűrővizsgálatok különböznek a felnőttkoritól. Mivel a gyermekeknél dinamikusban fejlődő szervezetről van szó, náluk nemcsak az egészségi állapot, hanem a gyermek testi, mozgási – mentális, pszichés és szociális fejlődését is vizsgáljuk és értékeljük
- .Az egyedi fejlődési ütem miatt az orvos dönt a vizsgálatok rendjéről.

Minimális követelmények a vizsgálatok rendjéről:

- az iskolás gyermeket két évente és a védőoltások beadása előtt meg kell vizsgálni
- a testnevelési csoportbeosztások elkészítése előtt
- táborozás előtt
- az iskolába lépést megelőzően
- a pályaaalkalmasság véleményezésekor

A szűrővizsgálatok rendje, mely a következő területekre terjed ki:

- a növekedés és a testi fejlődés mérése és minősítése
- vérnyomásmérés
- mozgásszervi vizsgálatok
- látás vizsgálatok
- hallás vizsgálat
- beszédhibák vizsgálata
- pajzsmirigy vizsgálat
- nemi fejlettség vizsgálata
- fogászati szűrővizsgálat

A szakemberek együttműködésének lehetőségei és módszerei:

A tanulók iskolai környezetének alakításában, a közegészségügyi feladatok teljesítésében meghatározott feladatkörrel rendelkeznek:

- az Nemzeti Népegészségügyi Központ (NÉBIK) munkatársai
- az iskolai egészségügyi szolgálat szakemberei (iskolaorvos, védőnő)
- az iskola pedagógusai
- a szülők közössége
- Szakszolgálat (logopédia, nevelési tanácsadás)

Az iskolai – egészségügyi szolgálat feladata:

- Az iskolai egészségügyi szolgálat jogszabályban rögzített feladatai közé tartozik a közegészségügyi követelmények működés közbeni teljesítésének figyelemmel kísérése, az észlelt hiányosságok jelzése.
- Az életkornak megfelelő szűrővizsgálatok szervezése
- Szülői értekezleten tájékoztatást adnak a tanulók körében végzett vizsgálatok eredményeiről
- Bekapcsolódnak a prevenciós munkába

A pedagógusok közegészségügyi feladatai:

A közegészségügyi szabályok betartása elsősorban az intézményben dolgozók feladata. A nevelőknek nemcsak a gyermekek érdekében, de a saját érdekükben is törekedniük kell a tárgyi környezet, valamint a napirendből adódó felesleges terhelések megelőzésére, a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtésére.

A szülők közössége:

Az iskola a gyermekek egészséges testi és lelki fejlődésének elősegítését, a gyermeket nevelő családokkal, a szülőkkel, gondozókkal együttműködve tudja csak eredményesen megvalósítani.

Szakszolgálat:

A gyermekek tanulási képességeit vizsgálja. A tanácsadó feladata, hogy a tanulási zavarokban, részképesség zavarokban szenvedő gyermekek komplex vizsgálatát, a speciális igények felmérését elvégezzék. A továbbhaladás érdekében tanácsokkal látja el a szülőket, a nevelőket. Figyelemmel kísérik a tanulók fejlődését.

Logopédiai szolgálat: A különböző eredetű beszédhibák korrigálását végzik.

Gyermekjóléti szolgálat:

A nehéz szociális körülmények között élő gyermekeknek nyújtanak segítséget. Feladatuk a családok segítése a gyermeknevelésben, a gyermekek veszélyeztetésének megelőzése, a bántalmazott, elhanyagolt gyermekekkel kapcsolatos nehézségek megoldása.

Gyermekpszichiátriai rendelés:

A gyermekek és serdülők pszichés zavarait, betegségeit vizsgáló, kezelő egészségügyi intézmények. Feladatuk a gyermekek pszichés problémáinak, fejlődészavarainak és ezek komplex oki hátterének tisztázása, majd ennek megfelelő terápia végzése.

Az egészségnevelés szakmai programja

Az egészségfejlesztéssel összefüggő iskolai feladatok:

- iskolai étkeztetés,
- mindennapos testmozgás,
- személyiség fejlődése.
- A közlekedési ismeretekkel kapcsolatos tananyag rész oktatása, a tanulók értékelése, minősítése során a miniszter által jóváhagyott elektronikus tanulmányi rendszerben e célra kifejlesztett programot használjuk.

Az egészségnevelési feladatok megoldása:

- a tanórai programon belül (szaktárgyi órák: környezetismeret, biológia, egészségtan modul, osztályfőnöki óra, testnevelés stb.)
- a tanórai programon kívüli tevékenységek,
- akkreditált programok alkalmazása,
- egészségnapok, egészséghetek, sportprogramok szervezése,
- balesetvédelmi rendszabályok megismerése, alkalmazása, KRESZ-alapismeretek,
- kerékpáros közlekedés szabályrendszere és gyakorlata,
- a szülők bevonása a programokba.

XIV. Iskolai környezeti nevelési program

1.1 Helyzetkép

A környezeti nevelés szempontjából különösen fontos, hogy az iskola „nyitott” legyen, azaz szerves, integráns részét képezze az adott lakóközletnek, településnek, régiónak.

Jármi, Papos, Őr lakói mezőgazdasági tevékenységből élnek. A három község a Nyírség keleti részén Mátészalkától 8, illetve 12 km-re, sík területen helyezkedik el.

Papson helyi vonatkozás a középkori, a 14. században épített késő gótikus jellegű templom, amely műemlék. 1997. szeptember 6-i megnyitásától állandó kiállítás helyszíne, jelenleg Nagy Sándor szobrászművész munkásságának egy része tekinthető meg.

A községben lakott, és itt van eltemetve Péchy László. A régi családi kúriában jelenleg óvoda működik, udvarán 3 db óriás, védett platánfával. A község történelméhez kapcsolódik „A paposi vadrózsák és Kápolna-tó legendája”, szájhagyomány rögzített, írásos feljegyzés. A településtől 500 méterre, a Papost, Nyírparasznyával összekötő úton található a Fülöp-tanya Lovas Panzió, ahol az év minden szakaszába lehetőség van a pihenésre. Az igazi tanyasi hangulatot, a lovak, szarvasmarhák, s a szinte érintetlen természeti környezet biztosítja, ahol megrendezésre kerül az Ökofesztivál is. Civil szerveződések.

Jármi község lakóinak száma 1348 fő, a területén lévő fordulók, és azok felszínén található dombok a Kulin család tulajdona volt. A Kulin kastélynak nevezett kúria jellegzetes kismemesi beosztású lakóépület, mely feltehetően a 18. században épült, jelenleg a Sóstó-falumúzeumban tekinthető meg.

Érdemes megtekinteni a 1775-ben épült műemlék jellegű református templomot, előtérben a turulmadárral, s a Millennium tiszteletére emelt Szent István díszkutat, amely a polgármesteri

hivatal udvarán található. A II. világháborúban elesettek emlékműve felett védnökséget vállaltak az iskolások. A községben működik óvoda, iskola, művelődési ház, könyvtár. Közlekedése jó, kerékpárút biztosított. Civil szervezet.

1.2. Erőforrások

1. Belső személyi erőforrásaink:

- Pedagógus:
 - tantárgyában segít a környezeti nevelési célok megtalálásában, tantárgyába beépíti ezeket, tanmenetében jelöli, tanmenetéhez tartja magát
 - odafigyel példamutató magatartására
 - részt vesz a környezeti nevelési programokon, segít azok szervezésében stb.
- Diák:
 - részt vesz a környezeti nevelési programokon
 - magatartásával, aktív részvételével elősegíti a környezeti nevelési célok megvalósulását stb.
- Irodai alkalmazottak:
 - Betartják a hulladékkezelés, energia- és vízgazdálkodás gyerekek számára is előírt szabályait,
 - munkavégzésük, életük példamutató
- Technikai dolgozók:
 - Részt vesznek azokban a környezeti nevelési feladatokban, amelyekben szükség van a segítségükre (pl. madárkalács/odú , saláták, gyümölcslevek készítése, szelektív hulladékgyűjtők megfelelő ürtése stb.)

2. Külső személyi erőforrások

- önkormányzat, iskolaszék, szülők, lakosság, civil szervezetek, egyéb partnerek stb.

3. Anyagi források

Azokat a környezeti nevelési programokat és célokat, melyeket a kötelező tanórai (hagyományos és nem hagyományos) keretek keretekbe építünk be a kormányzat az önkormányzatokon keresztül támogatja. Ezért fontos

- pályázati források
- Önkormányzati és nemzetközi források: működési támogatás, magánalapítványi, EU-s támogatások
- Magánforrások: alapítványok, szponzorok
- Egyéb bevételek

2. Alapelvek, célok

2.1. Alapelvek, jövőkép, hosszú távú célok

Az ember a természettel együtt azzal szoros kapcsolatban képes létezni, boldogulni. A környezet az emberiség közös öröksége, a környezet minőségének megőrzése, fenntartása és javítása az egyén kötelessége.

A környezeti nevelés minden pedagógus feladata. A tantárgyakba foglalt környezeti vonatkozású tartalomnak egységes egésznek kell alkotnia.

Esélyt kell teremteni minden gyermek számára a környezeti kultúra elsajátítására, különös tekintettel a hátrányokkal küzdő gyermekek esetében.

Felelősen gondolkodó, a közéletben aktívan résztvevő környezettudatos állampolgárokat szeretnénk nevelni.

Tanítványainkat szeretnénk megtanítani a természet tiszteletére, arra, hogy minden ember képes életkorának megfelelő szinten hozzájárulni a környezet minőségének megőrzéséhez.

Fontos biztosítani mindenki számára azt a lehetőséget, hogy elsajátíthassa a környezet megvédéséhez szükséges tudást, készséget, értékrendszert, pozitív érzelmi hozzáállást, elkötelezettséget.

A környezeti nevelés élethosszig tartó folyamat, nemcsak az iskolában folyik, hanem az élet más színterein is (család, óvoda, más intézményes és intézményen kívüli terület).

A környezeti problémák igazából soha nem helyi jellegűek, mindig tágabb környezetre hatnak, mégis érzelmileg fontos, hogy a környezeti nevelés helyi problémákra, a helyi természeti-társadalmi jellemzők megismerésére támaszkodjon, miközben megláttatja ezek globális összefüggéseit. Az aktuális problémák szemléletformáló hatásán keresztül eljut a gyermekekben a jövő iránti erkölcsi felelősség kialakításáig.

Cél: olyan emberek nevelése, akik a természetes és a társadalmi környezet szépségeire nyitottak, ezeket tudják értékelni, majd a természettel harmonikusan tudnak együtt élni, életvitelüket harmonikusan tudják vezetni, ezért a nevelésnek a valóságos életben kell gyökereznie.

A problémák egyedül nem megoldhatók, ezért a környezeti nevelés fontos célja az együttműködésre nevelés, az egymásra odafigyelés, az egymás iránti szeretet kialakítása, a társadalomba való beilleszkedés képességének kifejlesztése.

A jövő problémái sok esetben még előre láthatatlanok, ezért fontos feladata a környezeti nevelésnek a kreativitás, az önálló ismeretszerzés és kritikus, problémamegoldó gondolkodás képességének kialakítása, fejlesztése.

2.2. Konkrét célok és feladatok

A természet és a benne lévő emberi társadalom harmóniájának fenntartása, megőrzése a cél.

Alapvető célja az, hogy a felismeréstől a cselekvésig vezesse az embert és a közte és környezete között veszélyessé vált viszony javulását érje el.

A felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet, az épített környezet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését.

- A gyermekekben hajlandóságot kell ébreszteni az aktív részvételre, kialakítani a tenni akarást a problémák megoldására, kifejleszteni az eredményes konfliktuskezelés cselekvő képességét, aktivitást és jó együttműködést.
- Érzékenyvé kell tenni gyermekeinket a harmonikus környezet szépségének befogadására, élvezetére.
- Segíteni kell a környezeti folyamatok, összefüggések megértését, a környezettudatos életvitel kialakítását, lehetővé tenni a természet teljességének, osztatlan egységének megérzését, az ehhez kötődő pozitív emóciók megélését, a környezetérzékenység javulását.

- Meg kell valósítani a helyes döntések meghozatalához szükséges ismeretek átadását, a magatartások, viszonyulások, értékrend, pozitív jövőkép és környezeti etika kialakulásához nélkülözhetetlen élmény-helyzetek biztosítását.
- Lehetővé kell tenni a problémák, jelenségek sokoldalú megközelítésének, látásmódjának kialakítását.
- Fel kell készíteni a gyerekeket, hogy ha lehetőségük van választani, dönteni akkor a környezetkímélő termékeket, technológiákat részesítsék előnyben. Ki kell alakítani a gyerekekben a károsodásokat megelőző gondolkodást, meg kell ismertetni a gyerekekkel a takarékos és mértékletes életvitel lehetőségeit.
- Ki kell alakítani a környezetigényes kultúrát a tantermekben az iskola belső terében az iskola körül /aktuális, derűs hangulatú dekoráció, virágokkal díszített külső-belső terek, ápolt parkok kialakítása/.
- Takarékos, figyelmes anyaghasználatra kell nevelni / energiatakarékosság, papír újrahasznosítás, komposztálás, biokertészet stb./
- Fel kell ismerjék a globális környezeti problémákat, azok elkerülésének lehetőségét életkori sajátosságuknak megfelelően.
- Aktívan részeseivé kell tenni gyermekeinket a környezetük értékeinek megőrzésében, gyarapításában.

Fontos a szülők rendszeres tájékoztatása az iskolai környezeti nevelés jelentőségéről, célkitűzéseiről, és törekedni kell a segíteni akarók bevonására.

3. Tanulásszervezési és tartalmi keretek

3.1. Tanórai keretek

A tanórai tartalom a tanulók számára a kötelezően elsajátítandó tartalmat jelenti. Ennek szervezési formája lehet:

- hagyományos, mely alatt a 45 perces tanórákat értjük, illetve,
- nem hagyományos tanóra, ami lényegében a komplex (keresztntantervi, tantárgyközi) foglalkozásokat öleli fel, s mint ilyen kiemelkedő jelentőségű a környezeti nevelés szempontjából. Ezek olyan tanulásszervezési formák, amelyeknek éppen az- az egyik meghatározó jellege, hogy nem tanórákeretben történnek.

Hagyományos tanórai foglalkozások

A nemzeti alaptanterv és a kerettanterv lehetőségeit kihasználva – a tantárgyi programokból kiindulva – meg kell határozni a környezeti nevelési tananyagot. Minden tantárgyba próbáljuk beépíteni a környezeti nevelés célkitűzéseit. Jelenjenek meg a környezeti nevelési programban itt az egyes tantárgyak elvárásai, céljai környezeti nevelési szempontból

A tanárok a tanmenetben jelölik azokat az órákat, amelyek tananyaga szorosan kapcsolódik a környezeti nevelési célkitűzésekhez.

A tanórán a tananyagon kívül még sok apróság is nevel a környezet megóvására, környezetbarát életmódra.

Alább az egyes tanórákon megvalósítható környezeti nevelési célok, feladatok szerepelnek, amit az iskola megvalósíthatónak tart.

„A céloknak megfelelő feladatok, tevékenységek konkrét meghatározása, minél részletesebb felsorolása, bemutatása nemcsak az áttekinthetőség, a könnyebb gyakorlati alkalmazás, hanem a finanszírozás miatt is nagyon fontos. A tantestületnek el kell döntenie, hogy milyen módon kívánja megvalósítani feladatait, milyen területek azok, amelyek leginkább szolgálják a kitűzött célokat, és nem utolsósorban, hogy melyek azok a területek, amelyekhez az erőforráslistában talál megfelelőt, vagy van reális esélye a megszervezésre.”

Nem hagyományos tanórai foglalkozások

Kötelező tananyag elsajátítása nem hagyományos (45 perces) órakeretek között is történhet. Néhány példa szerepel itt az ilyen típusú tanítási-tanulási keretre. Ezek a környezeti nevelés céljainak kitűnően megfelelnek:

- Jeles Napok: Ide a hagyományosan, minden évben megtartott, állandó programmal rendelkező jeles napokat vegyük listára, melyen kötelező tananyagot sajátítottunk el. Iskolánkban ilyen a Víz Világnapja, a Madarak és Fák Napja.
- Bekapcsolódunk a témahetekbe:
 - A Digitális Témahét fő célja a digitális pedagógia módszertanának népszerűsítése és elterjesztése a köznevelésben. A program fontos törekvése, hogy a digitális kompetencia-fejlesztés az informatikaórán túl kiterjedjen más tantárgyakra is. A részt vevő pedagógusok és diákok változatos és kreatív iskolai projektek keretében fejleszthetik képességeiket technológiával támogatott tanulás során.
 - A Pénz7 program célja, hogy már fiatal kortól segítse a pénzügyek iránt érdeklődő diákokat ismereteik bővítésében, és felhívja a figyelmüket a mindennapi pénzügyi tudatosságra.
 - A fenntarthatósági témahét célja: A környezet védelme és a fenntarthatóság érdekében egyre több civil, szervezet és önkormányzat tesz lépéseket, kezdeményezéseket. A szemléletváltásra a gyermekek a legfogékonyabbak, épp ezért fontos, hogy már iskolás korban megismerjék a téma fontosságát és felfigyeljenek személyes érintettségükre, hiszen kis odafigyeléssel ők is sokat tehetnek a Föld védelméért.
 - Könyvtárpedagógiai órák tartása
A könyvtár-pedagógia a pedagógiának a könyvtárhasználat tanítására irányuló része, a könyvtári dokumentumok felhasználásával való ismeretszerzés elmélete és gyakorlata és a tanulók személyiségének fejlesztése az olvasáson keresztül. Az iskolán belül a könyvtár-pedagógiai program megvalósításáért egyrészt a tantestület, másrészt a könyvtáros felelős.
Az információs társadalom kihívásaira fel kell készíteni a fiatalokat. Meg kell tanulniuk az önálló információszerzést, az információk szelektálását, értékelését, feldolgozását, az önálló tanulás képességét. A tanulással és a tudással kapcsolatban megváltoztak a társadalom elvárásai. Változás következett be a tanulás és a tanítás viszonylatában is. A tanulási környezet kiszélesedett. Mindezek indokolják az iskolai könyvtár további fejlesztését. Így például korszerűbb számítógépek beszerzését, korszerű dokumentumok vásárlását. Fontos, hogy a tanulók elsajátíthassák a legkorszerűbb információs szolgáltatások használatát. (pl.: elektronikus könyvtárak, könyvtári adatbázisok, elektronikus katalógusok használatát, megbízható források felismerésének képességét az interneten) A közeli jövőben az iskola honlapján elérhetővé kell tenni az iskolai könyvtár online katalógusát. Lehetőség szerint több szakórát kell a könyvtárra építeni, valamint projektmunkákat, amelyek sok kutatással, ismeretgyűjtéssel járnak, miközben az 5 információkeresést, szelektálást,

feldolgozást és az önálló ismeretszerzést gyakorolják a könyvtáros segítségével. A könyvtár esélyegyenlőséget biztosít az információk elérésében, mert a könyvtáros a segítségnyújtásban az egyén információkereső szintjét figyelembe véve segíti őt célja elérésében, és a tankönyvön kívül más könyvekkel, esetleg folyóiratokkal is megismerteti őt az adott feladattal kapcsolatban. A könyvtár, mint információs központ egyfajta találkozási pontot is jelent az iskolában: tanulók, tanárok tanórai és tanórán kívüli, találkozásait, és tanulók tanulókkal való találkozásait is.

a kevésbé motivált tanulók felzárkóztatása

- az információhordozók használat közbeni megismertetése
- az információk közötti kritikus válogatás képességének elsajátítása
- az információkezelés jogi és etikai szabályainak megismertetése
- megtanítani az információkeresést, az információ feldolgozását, és alkalmazását
- kialakítani a szellemi munka iránti tiszteletet és megbecsülést
- önálló könyvtárhasználatra, ismeretszerzésre való felkészítés
- az önművelés igényének és képességének megalapozása könyvtári lehetőségek segítségével

A könyvtár-pedagógiai program célja elérni, hogy a tanulók életében természetessé váljék az információs műveltség. A könyvtár és dokumentumhasználat terén a pedagógusok példamutatása elengedhetetlen. Az önálló ismeretszerzés képességének fejlesztésében és az olvasói igényesség formálásában a könyvtáros és a pedagógusok csak együttes munkával érhetnek el eredményt.

- fejleszteni a tanulók kritikus gondolkodását, és ítéliképességét, és az egyre növekvő információtömeg szelektálásának képességét
- felkészíteni az egész életen át tartó tanulásra
- az információs társadalom kihívására való felkészítés, a modern információs források használata
- a forráshasználat etikai szabályainak elsajátítása
- a könyvtárhasználati tudás eszközként való beépítése a tanulók tantárgyi képzésébe
- a könyvtár „forrásközpontként” történő használata (az egykönyvűséggel szemben a többkönyvűség hangsúlyozása)
- megtanítani tanulni, és ezzel önállóan ismereteket szerezni
- az olvasáson keresztül fejleszteni a személyiséget
- elérni, hogy mindennapi szükségletté váljon az olvasás öröme
- kialakítani a tanulóknál a könyvhöz, a könyvtárhoz, valamint az olvasáshoz fűződő pozitív magatartást
- A könyvtárhasználat általános nevelési és oktatási céljai

1.2. Tanórán kívüli lehetőségek - szakkörök:

- | | |
|---------------------|-------------------------------------|
| – gyűjtőmunka | – múzeum, állatkert látogatása |
| – vetélkedő | – pályázatokon való részvétel |
| – nyári tábor | – iskolakert |
| – színház, mozi | – kiállítás (készítés, megtekintés) |
| – akciók, kampányok | – települési környezet szépítése |
| – kirándulás, túra | – köztéri demonstráció |
| – tanulmányút | |

4. Módszerek

Használhatunk hagyományos módszereket, de a környezeti nevelés szempontjából sokkal hatékonyabbak az élményalapú, tevékenységalapú, érzékenyítő, interaktív módszerek. Törekedni kell ezek minél sokoldalúbb alkalmazására.

Biztosítani kell:

- a tanulói kíváncsiság megőrzését,
- az aktivitás fenntartását és megerősítését,
- a belső motivációs bázis fejlesztését,
- az általános és különleges adottságok felismerését, fejlesztését,
- a megismerő és rövid úton célra vezető stratégiák felismerését, lehetőségeit,
- a tanuló jogát véleményének megfogalmazására, a tévedésre, elgondolásainak módosítására az új utak keresésére,
- az igények kialakulását a gondolatmenetek elemzése, a problémamegoldás tervezése, megvalósítása és a következmények számbavétele kövesse.

Kooperatív módszerek:

- kérdésekre adandó válasz páros, kiscsoportos megvitatása, tisztázása,
- problémafelvetéshez kapcsolódó páros és csoportos véleményformálás,
- témához kapcsolódó tanult ismeretek csoportos visszakeresése, koncentrációja,
- szövegértelmezés, lényegkiemelés és annak megvitatása,
- kulcsszó, kulcsmásolat, kulcsemény, kulcsfolyamat keresése, értelmezése,
- páros munka: témaanyag gyűjtése és jegyzetelés,
- jegyzetek, feladatmegoldások összehasonlítása, elemzése,
- új ismeretekhez kapcsolódó kérdések megfogalmazása csoportosan,
- információörögzítés együttműködéssel,
- csoportos asszociációs feladatok,
- esszé kidolgozása csoportosan / ötletgyűjtő, kidolgozó, véleményező feladatok munkamegosztással /
- házi feladatok megvitatása a közös és az eltérő válaszok vagy a legértékesebb részek tükrében,
- tesztkészítés, tesztértékelés,
- követelmények megfogalmazása,
- problémamegoldó gyakorlat ötletrohammal, értékeléssel,
- adatgyűjtés, feldolgozás és azok felhasználásával kiselőadás tartása társas munkamegosztásban,
- fogalmak, jelenségek, összefüggések, törvényszerűségek kollektív definiálása, pontosítása, tisztázása,
- írásbeli értekezések, vitairatok készítése, vélemények beadványok, javaslatok megfogalmazása és értelmezése csoportos munkában,
- vélemények, gondolatok társítása poszttereken,
- könyvtári, adattári kutatás „cédulázás”, adatbázis kezelés, adatfeldolgozás,
- egy téma különböző megközelítésű és nézőpontú feldolgozása,
- adott témának analitikus, analógiás és holisztikus körülménye csoportosan.

5. Taneszközök

- Tankönyvek, nyomtatott és elektronikus anyagok, természetismereti könyvek, mesekönyvek, játékgyűjtemények, hírlevelek, folyóiratok, természetfilmek, dokumentumfilmek, diasorozatok, plakátok.
- Térképek, tájékozási eszközök (iránytű, tájoló), modellek, tablók.
- Fizikai, kémiai mérésekhez megfelelő eszközök, anyagok, biológiai vizsgálatokhoz szükséges eszközök, anyagok (nagyító, mikroszkóp, bonckészlet stb.).
- Játékokhoz szükséges felszerelések (labda, szembekötő stb.)
- Anyagok és eszközök a kézműves foglalkozásokhoz, gyakorlati természetvédelemhez (papír, ragasztó, írószerszámok, faanyag stb.)
- Eszközök és anyagok az életvitel és gyakorlati ismeretek környezeti nevelési célkitűzéseire (pl. megfelelő szerszámok)

6. Az iskolai környezet

1. Az iskolaépület és működtetése

Az iskolai környezet jelentős hatást gyakorol a gyerekek személyiségének formálására. Feladatunk olyan körülményeket létrehozni, mely lehetővé teszi, hogy a gyerekek örömmel érkezzenek az iskolába, úgy érezzék, hogy az iskola értük van. Ugyanakkor tevékenyen vegyenek részt ennek a környezetnek a kialakításában és fenntartásában.

- Ügyeljenek az iskola esztétikusságára, a termék, folyosók díszítettségére, legyenek faliújságok, színes tablók, tárlók, ahol a műveik is kiállíthatóak. Legyenek az iskolában megfelelő termek, helyiségek, ügyeljünk a világosságra és a megfelelő hőmérsékletre.
- Az iskolaudvar zöldítése: A mi iskolánkban minden Madarak és Fák Napján tanulóink ültetnek egy fát, melyet attól kezdve ők gondoznak. Létrehoztunk virágos kertet, sziklakertet, melyet a gyerekek szívesen gondoznak. Az osztályok örökbe fogadnak egy részt az iskola kertjében és annak gondozása az osztály feladata.
- Hulladékkezelés: Papírgyűjtést szervezünk, A papírt és a szerves hulladékot külön gyűjtjük
- Energiagazdálkodás, vízgazdálkodás: fontos, hogy a gyerekek odafigyeljenek arra, hogy a villanyok le legyenek kapcsolva ott ahol nem tartózkodnak, a csapok megfelelően legyenek elzárva, fűtési időnyben az ajtókat zárják be maguk után stb.

2. Az iskola életvitele

Az iskola mindennapi életét is meg kell tervezni a környezeti nevelés szempontjából.

- Pedagógusok, iskola dolgozóinak példamutató magatartással ügyelnek a hulladékkezelésre.
- Étkezés: terítés, étkészlet anyaga, minősége, kulturált étkezés szokásai (asztalnál ülve, csendben, az ételt megköszönve, gyerekek is részt vesznek a terítésben, segítenek a tálalásban stb.)
- Szünetekben szellőztetnek, és az udvaron tartózkodnak.
- Délutáni foglalkozás, szakkörök, könyvtár, korrepetálás, énekkar, szabadfoglalkozás, amikor különböző helyszínekből a gyerekek választhatnak. A következő helyszínek vannak: sport, séta, csoportos és ügyességi játékok, videofilm-vetítés, csendes sarok, ahol beszélgetni, társasozni, sakkozni stb. lehet.

7. Kommunikáció

1. Iskolán belül

- Tanárok–iskolavezetők, tanárok–tanárok: előre kiírt és rögtönzött értekezletek, faliújság, megbeszélések,
- Diákok–tanárok: faliújság, diákönkormányzat, osztályfőnökök tájékoztatása,
- Diákok–diákok: faliújság, diákönkormányzat,
- Iskola–szülők: szülői értekezletek, fogadóórák, levélben való tájékoztatás, szülőkkel közös programok, kiállítások.
- Iskola–fenntartó: iskolagyűlés
- Iskola–partnerek: nyílt programok, levélben való tájékoztatás.

8. Környezeti nevelés feladatai:

A tantárgyakban megjelenő környezeti nevelési lehetőségeket a helyi tanterv tartalmazza. Fontos a kapcsolattartás a helyi szervekkel, intézményekkel. Az iskolai környezeti nevelést erősítik a természet-, környezetvédő helyi közösségi akciók, közös környezetjavító programok.

XV. TEMATIKUS INFORMÁLIS ÉS NEM FORMÁLIS TANULÁSI ALKALMAKHOZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI FORMÁK MÓDSZERTANI MEGALAPOZÁSA

Az EFOP-3.2.15-VEKOP-17-2017-00001 „A köznevelés keretrendszeréhez kapcsolódó mérési-értékelési és digitális fejlesztések, innovatív oktatásszervezési eljárások kialakítása, megújítása” elnevezésű kiemelt projekt „Tematikus informális és nem formális tanulási alkalmakhoz kapcsolódó tanulási formák módszertani megalapozása” című alprojektjének célja, hogy élményalapú, nyitott nevelési-tanulási környezetben megvalósuló tematikus programok kidolgozásával és támogatásával hozzájáruljon a köznevelés minőségének javításához.

Intézményünkben a megvalósításában együttműködő csoportok egy új modellprogramban működhetnek együtt, amely hosszú távon megalapozhatja az informális és nem formális tanulási folyamatok megjelenését és beágyazódását a formális oktatás rendszerébe.

Fontosnak tartjuk a tanórán kívüli programok megvalósítása során:

- Az informális és nem formális tanulási módszertanok alkalmazását a felnövekvő nemzedékek fizikai, érzelmi és társas fejlődésének előmozdítását.

- Az élményalapú tanulás módszertani megalapozását.
- A tanulási közösségek élménnyé formálását, a tanórán kívüli differenciált, személyiségközpontú, informális és nemformális módszertani kultúra megerősítését.
- A nyitott tanulási környezet biztosítását, tevékenységközpontú és módszertani eszköztárunk fejlesztését, valamint az ezt támogató szakmai környezet kialakítását.

Így a megújuló pedagógiai kultúra hatására javul a tanulási folyamat résztvevőinek motiváltsága, elkötelezettsége, hatékonyabbá válik együttműködésük. Az alkalmazott módszertan kreatív eszköztára és munkaformái hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanulás közösségi élménnyé váljon a gyermekek számára. **Az informális és nem formális tanulási alkalmak hozzájárulnak a tanulók eredményességének növeléséhez, támogatják kompetenciáik fejlesztését, elősegítik az iskolai lemorzsolódás csökkenését és az esélykülönbségek mérséklődését.**

XVI. BOLDOGSÁGÓRA PROGRAM

2018. szeptember 1-től intézményünkben bevezetésre kerül a Boldogságóra program, mely szerepel a Mátészalkai Tankerületi Központ Fejlesztési Tervében is. Az órákat az osztályfőnökök tartják, és felhasználják a programhoz járó oktatási csomagot. Tervezzük további kiadványok beszerzését, és azt, hogy intézményünk pedagógusai elvégzik a Boldogságóra akkreditált képzést. A pedagógusok havonta küldik a beszámolókat, amelyek rögzítésre kerülnek az intézményi felületen, illetve a saját oldalukon is. Felelősök az osztályfőnökök, határidő minden hónap utolsó napja.

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit. A pedagógusok havonta tartanak egy boldogságórát az alábbi témakörökben:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömek élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A program célja, hogy a pozitív pszichológia kutatásainak eredményeire építve és annak módszereit alkalmazva az óvodai, alsós, felsős és közép szintjén tanulók csoportosan és egyénileg ismerjék meg a boldogság fő összetevőit. Mindeközben olyan gyakorlatok

elvégzésére inspiráljuk őket, amelyek – a boldogságkutatók tapasztalatai alapján – hozzájárulnak a gyerekek boldogság szintjének növekedéséhez.

XVII. Lázár Ervin Program

A nemzeti identitás erősítését célzó programokról szóló 1042/2019. (II.18.) Korm. határozat alapján Magyarország Kormánya egyetértett azzal, hogy az ezeréves magyar kultúra a jelen állampolgárainak és a jövő nemzedékeinek művelődése, önkifejezése és nemzeti identitása, valamint Magyarország kulturális fennmaradása szempontjából fundamentális jelentőségű érték, ennél fogva kiteljesítése az állam kiemelt felelőssége.

A Kormány fenti határozata alapján a Lázár Ervin Program (továbbiakban: **Program**) szociális helyzettől és lakóhelytől függetlenül minden, az 1-8. évfolyamon tanuló általános iskolai diák részére tanévenként egyszeri alkalommal ingyenesen biztosítja a színházi, tánc- és cirkuszi előadások, komolyzenei hangversenyek, illetve az őshonos állatok bemutatóhelyei látogatásának élményét.

A kiíró Emberi erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkársága meghatározta az egyes évfolyamok esetébe a lehetséges programelemek körét.

1. évfolyam: Bábelőadás bemutatása oktatási intézményekben.
2. évfolyam: Előadó-művészeti produkció bemutatása oktatási intézményekben.
3. évfolyam: Színházi előadás bemutatása saját játszóhelyen (köszínház).
4. évfolyam: Komolyzenei vagy népzenei koncert bemutatása oktatási intézményekben vagy koncerttermekben.
5. évfolyam: Színházi előadás bemutatása saját játszóhelyen (köszínház).
6. évfolyam: Cirkuszművészeti előadás bemutatása saját játszóhelyen (Fővárosi Nagycirkusz).
7. évfolyam: Előadó-művészeti produkció bemutatása oktatási intézményekben.
8. évfolyam: Színházi előadás bemutatása Budapesten – (köszínház)

Az általános iskolai tanulmányok ideje alatt egy alkalommal egy őshonos állatokat bemutató farmot is meglátogatnak a tanulók, ennek időpontjáról, módjáról az intézmény dönt a lehetőségek függvényében. Az 1., 2., 4. és 7. évfolyamos diákok részére szervezett programokat helyben, az iskola vagy a területileg illetékes tankerületi központ által biztosított, kijelölt helyszínen kell megvalósítani.

XVIII. Záró gondolatok:

Pedagógiai programunk alapelvei, cél és feladatrendszere Szent-Györgyi Albert gondolataira épült, mely szerint

Az iskola dolga,

hogyan megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni,

hogyan felkeltse tudás iránti étvágyunkat,

hogyan megtanítsa bennünket a jól végzett munka örömére,

és az alkotás izgalmára,

hogyan megtanítsa szeretni, amit csinálunk,

/Szent-Györgyi Albert/

HA

- *tanítványainknak megtanítottuk, hogyan kell tanulni,*
- *ha felkeltettük bennük a tudás iránti vágyat,*
- *ha megtanítottuk őket arra, hogy a jól végzett munka örömet ad,*
- *ha érzik és tapasztalják, hogy az alkotás, az új dolgok létrehozása, a problémák megoldásának vágya lázban égeti az embert,*
- *és ha jó kedvvel dolgoznak, szeretnek munkálkodni akkor igazi boldog életünk lesz.*

Ha mind ezt sikerült tanítványainkban kialakítani, akkor munkánk elérte eredményét.

XIX. A PEDAGÓGIAI PROGRAMMAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK

I. A pedagógiai program (továbbiakban: program) érvényességi ideje

1. A fenntartó jelen pedagógiai programot 2023.jóváhagyta, így az iskola 2023/2024. tanévtől kezdődően szervezi meg nevelő és oktató munkáját e program alapján.

II. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

1. A programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
A nevelők minden tanév végén írásban értékelik a programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

III. A pedagógiai program módosítása

1. A program módosítására:
 - az iskola igazgatója;
 - a nevelőtestület bármely tagja;
 - az intézményi tanács ;
 - az iskola fenntartója tehet javaslatot.
2. A szülők és a tanulók a program módosítását közvetlenül az intézményi tanács szülői képviselőinek, illetve diákönkormányzati képviselői útján az intézményi tanácsnak javasolhatják.

3. A program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.
4. A módosított programot a jóváhagyást követő tanév első tanítási napjától kell bevezetni.

IV. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

1. Az iskola pedagógiai programja nyilvános, és minden érdeklődő számára megtekinthető.
2. A program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:
 - az iskola nevelői szobájában
 - az iskola igazgatójánél
 - az iskola fenntartójánál
 - az iskolai könyvtárakban

XX. Záró rendelkezések

A Pedagógiai Program hatálya kiterjed a Jármí-Papos-Őr Általános Iskola valamennyi dolgozójára és partneri körére.

A módosításokkal egybeszerkesztett Pedagógiai Program hatályba lépésének ideje 2024.09.05.

A felülvizsgálat határideje:

A program módosításának szükségessége:

- A fenntartó kezdeményezésére, szervezeti átszervezés esetén
- Gyakorlati tapasztalatok, szakmai indoklás, valamint új változások bevezetése esetén a nevelőtestület egyetértésével,
- A törvényi szabályozás megváltozása esetén

A fentiektől függetlenül minden tanévben, az egyes éves munkaprogram elfogadásakor felülvizsgáljuk a pedagógiai program tartalmát.

Nyilvánosságra hozatal módja:

- Szülői értekezleten, munkaközösségi foglalkozásokon, partneri találkozók, honlapon

Elérhetősége: Az intézmény székhelye, vezetői iroda, intézmény honlapja

Véleményezés, elfogadás, felülvizsgálat: A Pedagógiai Programot a Jármí-Papos-Őr Általános Iskola 2024.09.05-én megtartott, határozatképes értekezletén 100%-os szavazataránnyal elfogadta, ezt aényt az igazgató és a jegyzőkönyv hitelesítői aláírásukkal tanúsítják.

Jármi, 2024. szeptember 05.

.....
Onder Éva
jegyzőkönyv hitelesítő



.....
Kövendy Zsolt
igazgató
.....
Pócsi Sándorné
jegyzőkönyv hitelesítő

Kiegészítés:

Jelen Pedagógiai Program módosítását a Jármí-Papos-Ör Általános Iskola nevelőtestületi értekezlete a 2024.09.05-én megtartott határozatképes nevelőtestületi értekezletén 100%-os igen szavazattal elfogadta.

Az elfogadást a jegyzőkönyv tartalmazza, az elfogadás tényét a jegyzőkönyv hitelesítői aláírásukkal tanúsítják:

.....
Onder Éva
jegyzőkönyv hitelesítő

.....
Pócsi Sándorné
jegyzőkönyv hitelesítő

Nyilatkozat:

A székhelyintézmény alsós tagozatos munkaközösségének képviselőjeként nyilatkozom arról, hogy a Pedagógiai Program módosításának elfogadásáról véleményezési jogunkat gyakorolhattuk.

Jármí, 2024. szeptember 05.

.....
Oroszné Gál Marietta
munkaközösség-vezető

A tagintézmény alsós tagozatos munkaközösségének képviselőjeként nyilatkozom arról, hogy a Pedagógiai Program módosításának elfogadásáról véleményezési jogunkat gyakorolhattuk.

Ör, 2024. szeptember 05.

.....
Siposné Szováti Szilvia
munkaközösség-vezető

A székhelyintézmény felsős munkaközösségének képviselőjeként nyilatkozom arról, hogy a Pedagógiai Program módosításának elfogadásáról véleményezési jogunkat gyakorolhattuk.

Jármí, 2024. szeptember 05.

.....
Hermeliné Tóth Erika
munkaközösség-vezető

A tagintézmény felsős munkaközösségének képviselőjeként nyilatkozom arról, hogy a Pedagógiai Program módosításának elfogadásáról véleményezési jogunkat gyakorolhattuk.

Ör, 2024. szeptember 05.

.....
Szücs Judit
munkaközösség-vezető

Nyilatkozat

Alulírott, Kövendy Zsolt, a Jármí-Papos-Őr Általános Iskola igazgatója nyilatkozom, hogy a pedagógiai programot az intézmény nevelőtestületének bevonásával, az irányadó jogszabályokban foglaltaknak megfelelően készítettem el.

Tudomásul veszem, hogy a többletköltséget tartalmazó tervezett programok és egyéb feladatok végrehajtásának megkezdése előtt a fenntartó előzetes írásbeli hozzájárulása szükséges.

Jármí, 2024.09.05.




.....
Kövendy Zsolt
igazgató

1. számú melléklet: A Jármí-Papos-Őr Általános Iskola helyi tanterve

Iskolánk helyi tantervét a NAT-hoz kapcsolódó kerettantervek adaptálásával alakította ki. Az így létrejött új dokumentum határozza meg az intézményünkben folyó nevelő-oktató munkát – felmenő rendszerben. Iskolánk helyi tanterve az emberi erőforrások minisztere által kiadott kerettantervek közül az alábbi kerettantervekre épül: A kerettantervek kiadásáról és jóváhagyásáról szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 1. sz. mellékletében szereplő „Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára”, valamint 2. sz. mellékletében szereplő „Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára”.

Iskolánk helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel. Mivel a kerettantervek által előírt tananyagok a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeretnek csak a kilencven százalékát fedik le, a fennmaradó tíz százalékot iskolánk pedagógusai a kerettantervben szereplő tananyag, követelmények elmélyítésére, gyakorlásra, a tanulói képességek, a tantervben meghatározott kompetenciák fejlesztésére használják fel.

Az iskola és a pedagógus az adott tanulócsoportra igazítva határozza meg a témakörök tananyagának feldolgozásához, az ismételtsre és a gyakorlásra fordított időkeretet.

AZ ALAPFOKÚ NEVELÉS- OKTATÁS SZAKASZA, ALSÓ TAGOZAT, 1-4.

ÉVFOLYAM

Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás első szakasza, az alsó tagozat az iskolába lépő kisgyermekben óvja és továbbfejleszti a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezeti a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Fogékonnyá teszi saját környezetét, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Az iskola teret ad a gyermekjáték és mozgás iránti vágyának, segíti természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában – élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal – fejleszti az alapvető képességeket és alapkészségeket, közvetíti az elemi ismereteket, szokásokat alakít ki.

Ez az iskolaszakasz a kíváncsiságtól és érdeklődéstől motivált, szabályozott és kötetlen tevékenységek célszerűen kialakított rendszerében fejleszti a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot, megalapozza a reális önértékelést. Mintákat és gyakorlóterepet ad, magatartási normákat, szabályokat közvetít a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez. Megerősíti a humánus magatartásformákat, szokásokat, és a gyermek jellemét formálva elősegíti a személyiség érését. Támogatja az egyéni képességek kibontakozását, segíti a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatát.

Törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermek szociális-kulturális környezetéből vagy a szokásostól eltérő ütemű éréséből, fejlesztési szükségleteiből fakadhatnak. A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált

tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoporthoz, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekintve irányadónak.

Az iskola a magyar nyelv és irodalom tantárgyat magyar nyelv, valamint irodalom tantárgyakra bonthatja.

AZ ALAPFOKÚ NEVELÉS- OKTATÁS SZAKASZA, FELSŐ TAGOZAT, 5-8. ÉVFOLYAM

Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás felső tagozatos szakasza szervesen folytatja az alsó tagozatos szakasz nevelő-oktató munkáját. Ez a szakasz a készségek és képességek fejlesztésével olyan pedagógiai munkát igényel, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más színtere, fóruma is. Az 5–6. évfolyamon – az 1–4. évfolyamhoz hasonlóan – továbbra is az alapkészségek fejlesztése kap fő hangsúlyt. Igazodva a gyermeki gondolkodás fejlődéséhez, az életkori sajátosságokhoz figyelembe veszi, hogy a 10–12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz. Az 5–6. évfolyamokon ezért az integratív-képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik, a 7–8. évfolyamon, a serdülőkor kezdetétől viszont hangsúlyossá válik az elvont fogalmi és elemző gondolkodás fejlesztése.

Az általános iskola az 1–4. évfolyamokhoz hasonlóan az 5–8. évfolyamokon is együtt neveli a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú tanulókat. Érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően felkészíti őket a középfokú nevelés-oktatás szakaszában történő továbbtanulásra, illetve az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszára, összességében ezzel is támogatva a társadalomba való beilleszkedést.

Nevelési-oktatási tevékenységével az iskola fejleszti a nevelési célok elérését támogató érzelmi, szociális és kognitív képességeket. Kiemelt figyelmet fordít az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatására, a tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges kompetenciaterületek és koncentrációs képességek, akarat tulajdonságok fejlesztésére. Feladatának tekinti az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztését, a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelését. Mindehhez előnyben részesíti az életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek teremtését az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz. Tantervünk fontos pedagógiai célnak tekinti a játékosság fokozását az iskolába lépő gyermekeknél. Pedagógiai módszereinket és tanmeneteinket olyan irányban módosítjuk, hogy a tanulók iskolai motivációját ezzel az eszközzel is növelhessük. Szükségesnek tartjuk ennek a játékosságnak a révén megkönnyíteni az átmenetet az óvoda és az iskola között, és a tanulás okozta nehézségek oldására is figyelmet kívánunk fordítani ebben az érzékeny és meghatározó életkorban. Tantervünk elengedhetetlen pedagógiai követelménynek tekinti a terhelésnek a képességekhez való igazítását.

Tantervünk - az oktatási folyamatot irányító dokumentumként előírja az egyéni képességek figyelembe vételét, és a differenciálás révén megvalósítható egyéni terhelés követelményét, gyakorlatát.

Intézményünkben fontos a különleges bánásmódot igénylő tanulók állandó és rendszerszerű felzárkóztatása, tehetséggondozása. Ennek érdekében egyéni teljesítményszintekhez igazodva, differenciált oktatás keretében valósítjuk meg a felzárkóztatást illetve tehetséggondozást. Az újszerű tanulásszervezési eljárások bevezetése, a kulcskompetenciák fejlesztését támogató modern pedagógiai módszertan alkalmazása, kooperatív technikák, projekt módszer, témahét, drámapedagógia, múzeumpedagógia, moduláris oktató programcsomag a kijelölt feladatok megvalósítását szolgálják. A beszerzett digitális tartalmak, taneszközök oktatási gyakorlatban való használata, digitális készségek fejlesztése fontos eszköz a kompetenciák fejlesztéséhez.

Tantárgyi struktúra és óraszámok

A tantárgyi struktúra kidolgozása során figyelembe vettük a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendeletet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló rendelkezéseit, valamint az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendeletet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről.

A kiadott kerettantervek két évfolyamra határozzák meg a tananyagot és a követelményeket. A Helyi tantervünk a kerettantervekben szereplő tananyagok és témakörök és az egyes tematikai egységekhez tartozó órakeret, valamint a fejlesztés várt eredményeit évfolyamonkénti bontásban tartalmazza.

Iskolánk helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek a kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel. A felhasználható órakeretet a kerettantervben szereplő tananyag, követelmények elmélyítésére, gyakorlásra, a tanulói képességek, a tantervben meghatározott kompetenciák fejlesztésére fordítjuk.

A választott kerettantervben szereplő tananyagok, témakörök évfolyamonkénti bontása, illetve az egyes témákhoz tartozó órakeretek meghatározása a nevelők szakmai munkaközösségeinek, illetve – amelyik tantárgynál nincs munkaközösség – a szaktanárok feladata volt. A választott kerettantervben szereplő tananyagok, témakörök évfolyamonkénti bontásához, illetve az egyes témákhoz tartozó órakeretek meghatározásához iskolánk pedagógusai az egyes tantárgyak tanításához alkalmazott tankönyvek tankönyvkiadói által összeállított helyi tantervi ajánlásokat használták fel.

Jármi-Őr - Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai 2020-tól																
Az egyes évfolyamoknál a bal oldali óraszám a Nat kötelező óraszámát tartalmazza, a jobb oldali rovatba pedig a szabadon tervezhető órákat lehet bejegyezni.																
Heti óraszám/évfolyam	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.	
Magyar nyelv és irodalom	7	1	7	1	5	1	5	1	4		4		3	1	3	1
Matematika	4	1	4	1	4	1	4	1	4		4		3	1	3	1
Történelem									2		2	1	2		2	
Állampolgári ismeretek															1	
Hon- és népismeret										1						

Etika/hit és erkölcsstan	1		1		1		1		1		1		1	
Környezetismeret					1		1							
Természettudomány							2		2		0		0	
Kémia											1		2	
Fizika											1		2	
Biológia											2		1	
Földrajz											2		1	
Első élő idegen nyelv						2		3		3		3		3
Ének-zene	2		2		2		2		1		1		1	
Vizuális kultúra	2		2		2		1		1		1		1	
Dráma és színház										1				
Technika és tervezés	1		1		1		1		1		1			
Digitális kultúra					1		1		1		1		1	
Testnevelés	5		5		5		5		5		5		5	
Közösségi nevelés (Osztályfőnöki)							1		1		1		1	
Hittan egyházi intézményben														
Kötelező alapóraszám	22		22		22		23		27		26		28	
Szabadon tervezhető óra		2		2		2		2		1		2		2
Összes tervezett óraszám	22	2	22	2	22	2	23	2	27	1	26	2	28	2
Összesített óraszám	24		24		24		25		28		28		30	
Maximális órakeret	24		24		24		25		28		28		30	

A NAT-ban meghatározott szabadon tervezhető órák számával az alábbi tantárgyak óraszámát növeltük meg azzal a céllal, hogy e tárgyból a differenciált készség- és képességfejlesztésre, az ismeretek gyakorlására több idő jusson:

1.o.	Magyar nyelv és irodalom	1 ó.
	Matematika	1 ó.
2.o	Magyar nyelv és irodalom	1 ó.
	Matematika	1 ó.
3.o.	Magyar nyelv és irodalom	1 ó.
	Matematika	1 ó.
4.o.	Magyar nyelv és irodalom	1 ó.
	Matematika	1 ó.
5.o	Hon-és népismeret	1 ó.
6.o.	Történelem	1 ó.
	Dráma és színház	1 ó.

7.o.	Magyar nyelv és irodalom	1 ó.
	Matematika	1 ó.
8.o.	Magyar nyelv és irodalom	1 ó.
	Matematika	1 ó.

1-4. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom, valamint a matematika tantárgyak óraszámát növeltük meg a szabadon tervezhető órakeret terhére. 5. évfolyamon a hon és népismeret tantárgy, 6. évfolyamon a történelem és a dráma és színház, 7-8. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom és a matematika tantárgyak óraszámát növeltük meg a szabadon tervezhető órakeret terhére. **Ezeknek a tantárgyaknak a kerettantervben meghatározottakon felüli kötelező tanórai foglalkozásainak tananyagát és követelményeit a tantárgyak helyi tanterve tartalmazza.**

A nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga

A nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyagát a tantárgyi helyi tantervek tartalmazzák.

A **nem kötelező tanórai foglalkozások** keretében a tehetséggondozást és felzárkóztatást az alábbiakkal segíti az intézmény:

- az 1-8. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyengébb teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére felzárkóztató foglalkozást, a jól teljesítőknél tehetséggondozó, versenyfelkészítő órákat tartunk. A foglalkozások tananyagát és követelményeit a szakmai munkaközösség-vezetők és az igazgató által szignált foglalkozási tervek tartalmazzák.

Kiemelt feladat a hátrányos helyzetű és a kiemelt figyelmet igénylő tanulók esélyegyenlőségének javítása a szegregációmentes együttnevelési környezet kialakításával. A lemorzsolódás és kirekesztődés megelőzését segíti a támogató személyiségközpontú egyéni tanulási utak, komplex végigkísérési folyamatok kialakítása.

2. számú melléklet: A tanulmányok alatti vizsgák

A vizsgaszabályzat hatálya, célja:

A tanuló osztályzatainak megállapítása érdemjegyekkel történhet:

- évközi teljesítménye alapján,
- vagy az osztályozó vizsgán,
- különbözeti vizsgán,
- valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján.

A felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga. A kiskorú tanuló érdemjegyeiről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra vonatkozik, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra.
- pótló vizsgára

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki **osztályozó** vizsgára jelentkezik,

-akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,

-akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

továbbá más intézmények olyan tanulóira, akik átvételüket kérik az intézménybe, és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Az osztályozóvizsga szervezésében és lebonyolításában –ugyanúgy, mint bármely más, a tanulmányok alatt tett vizsga (pl. javító-, vagy különbözeti vizsga) esetén –20/2012 EMMI rendelet előírásait kell alkalmazni. A javítóvizsgák időpontját jogszabály határozza meg: az augusztus 15-től augusztus 31-ig terjedő időszakban kell megszervezni.

A vizsgatárgyak részei és követelményei

- A számonkérés formája tantárgyak esetében írásbeli és szóbeli.

-Az osztályozó vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei megegyeznek az iskola Pedagógiai Programjában rögzített követelményrendszerrel.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha:

-a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve,

- engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,

- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,

-ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

- másik iskolából való átvétel esetén, ha az iskola igazgatója előírja,

Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja. Azon tanulókra vonatkozik, akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból –elégtelen osztályzatot kapott, valamint az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.

A vizsgák időpontját, helyét és követelményeit az érintett tanulók szüleivel osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja előtt legalább egy hónappal, javítóvizsga esetén a tanév végén (bizonyítványosztáskor)közölni kell.

Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit a miniszter által kiadott kerettantervben szereplő követelmények alapján a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve – amelyik tantárgynál nincs munkaközösség – a szaktanárok állapítják meg a helyi tanterv életbelépésének megfelelően évente felmenő rendszerben.

A tanulmányok alatti vizsgákon az alábbi tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak:

Alsós			
Tantárgyak	írásbeli	szóbeli	gyakorlat
Magyar nyelv	x		
Magyar irodalom	x	x	
Idegen nyelv	x	x	
Matematika	x	x	
Etika/ hit-és erkölcsstan		x	
Környezetismeret	x	x	
Ének-zene		x	x
Vizuális kultúra			x
Technika, életvitel és gyakorlat			x
Testnevelés és sport			x

Felső			
Magyar nyelv	x		
Magyar irodalom	x	x	
Idegen nyelvek	x	x	
Matematika	x	x	
Etika/hit és erkölcsstan		x	
Történelem	x	x	
Természetismeret	x		
Fizika	x		
Kémia	x		
Biológia	x		
Földrajz	x		
Ének-zene		x	x
Hon- és népismeret		x	
Vizuális kultúra			x
Informatika/Digitális kultúra		x	x
Technika, életvitel és gyakorlat/Technika és tervezés	x	x	
Testnevelés/Testnevelés és sport			x

Javítóvizsgát tehet:

az a 2-8. évfolyamos tanuló, aki a tanév végén legfeljebb három tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot.

A javítóvizsgák előírásai:

-A javítóvizsgát az iskola pedagógusaiból alakított bizottság előtt kell tenni.

-A bizottság tagjai: legalább két olyan pedagógus, aki jogosult az adott tantárgy tanítására, osztályfőnök, igazgató, vagy helyettese.

-A javítóvizsgáról jegyzőkönyvet kell felvenni.

-A javítóvizsga időpontja: augusztus 25-31-ig terjedhet. Az időpontjáról és helyéről a tanulót illetve a szülőt értesíteni kell.

A javítóvizsga helye az iskola, ahonnan a tanulót javítóvizsgára utasították. Amennyiben más helységbe költözik, új iskolájában is tehet javítóvizsgát. A vizsga eredményét az iskolatávozási bizonyítványon jelzi a vizsgáztató iskola.

A javítóvizsga nem ismételtető.

Azt a tanulót, aki az osztályozó, ill. javítóvizsgán igazolatlanul nem jelent meg, úgy kell tekinteni, mintha sikertelen vizsgát tett volna.

Az osztályozó és javítóvizsga időpontját az igazgató jelöli ki, melyről a tanulót és szülőt írásban értesíteni kell. Az osztályozó és javítóvizsga eredményét az osztályfőnök írja be az anyakönyvbe és a bizonyítványba, a záradékot az osztályfőnök és az igazgató írja alá.

A tanulmányok alatti vizsgák különös – eljárási – szabályai

- Az írásbeli vizsga időtartama – a szakvélemény alapján ettől eltérést lehetővé tevő esetek kivételével – tantárgyanként és évfolyamonként 45 perc, magyar nyelv és irodalom tantárgyból 60 perc.

- Egy napon legfeljebb két írásbeli vizsgát lehet tenni.

- A szóbeli vizsgát az iskola szakos tanáraiból az igazgató által kijelölt vizsgabizottság előtt kell megtartani. A vizsgabizottság kérdező tanára lehetőleg az a tanár legyen, aki a tanulót előzőleg tanította.

- Az elnöki teendőket az igazgató vagy a megbízottja látja el.

- A vizsgán az elnökön és a kérdező tanáron kívül még egy vizsgabizottsági tagnak jelen kell lennie.

- A tanulónak az írásbeli vizsga kidolgozására legalább 20 percet kell biztosítani. A szóbeli feleletek maximális időtartama 15 perc. Ha a tanuló a feladatát nem tudja megoldani, teljes tájékoztatlanságot, árul el az elnök egy alkalommal póttételt húzathat vele. Erre is 20 perc a felkészülési idő, valamint 15 perc a felelet időtartama.

- A vizsgázó osztályzatát a két felelet százalékos átlaga alapján kell megállapítani.

- Azt a vizsgázót, aki akár az írásbeli, akár a szóbeli vizsgán figyelmeztetés ellenére meg nem engedett eszközt használ, az igazgató a vizsga folytatásától eltilthatja, a vizsgaeredménye: elégtelen. Az indokolatlanul félbehagyott vizsgát úgy kell tekinteni, hogy nem sikerült. Az önhibán kívüli; indokolt vizsgamegszakítás esetén módot kell adni annak megismétlésére.

- A vizsga a vizsgázó számára díjtalan

- A szabályosan megtartott vizsga nem ismételhető meg.

- A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában a jogszabályban meghatározott ideig kell őrizni.

- A jegyzőkönyv vezetéséért és hitelességéért a vizsgabizottság elnöke felel.

- A jegyzőkönyvben minden vizsgázót külön jegyzőkönyv nyomtatványon kell jegyezni.

- A jegyzőkönyv melléklete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja, valamint a diák szóbeli felkészülés alatti jegyzetei. Az írásbeli feladatlapot és jegyzetelés (vázlatkészítés) céljára kapott papírlapot az iskola körbelyegzőjével el kell látni. A tanuló és a szülő kérésre, egyeztetett időpontban a vizsgaelnök jelenlétében a vizsgadokumentumokba betekinthez, írásos megjegyzést fűzhet az értékeléshez, melyet jegyzőkönyvbe kell venni.

- Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el. A javítás téves bejegyzéseit látható módon szignálva kell eszközölni.

- A vizsga eredményét a törzslapba és a bizonyítványba a jogszabályban meghatározott záradékokkal be kell vezetni.

- Az vizsgaeredmény kihirdetésének legkésőbb a vizsgát, több vizsga esetén a legutóbb teljesített vizsgát követő második munkanapon meg kell történnie.

Független vizsgabizottság előtt letehető tanulmányok alatti vizsgát a Kormányhivatal szervezi.

A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője aláírásával – az iskola igazgatójának bejelentheti az

osztályzatának megállapítása független vizsgabizottság előtt történjen. A vizsgabizottságnak nem lehet tagja az a pedagógus, aki abban az iskolában tanít, amellyel a vizsgázó tanulói jogviszonyban áll.

TÉR

A pedagógusok teljesítményértékelése

A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény (a továbbiakban: Púétv.) 3. § 21. pontja szerinti munkáltatóra és

b) az értékelendő személyre terjed ki.

A munkáltató a vele jogviszonyban álló értékelendő személyek teljesítményét e rendelet szerint értékeli a Púétv. 98. § (3) bekezdésében meghatározott illetmény-megállapítás végrehajtása érdekében.

2. Értelmező rendelkezések

2. § E rendelet alkalmazásában

1. *értékelendő személy*: a teljesítményértékelési időszak első napján legalább Pedagógus I. besorolással rendelkező, pedagógus munkakörben foglalkoztatott, valamint a Púétv. 98. § (3) bekezdésében meghatározott pedagógus szakképesítéssel vagy szakképzettséggel rendelkező nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott,

2. *értékelő vezető*: értékelendő személy esetében a nevelési-oktatói intézmény igazgatója, főigazgatója (a továbbiakban együtt: igazgató), az igazgató esetében a nevelési-oktatói intézmény fenntartójának kijelölt képviselője,

3. *közreműködő*: a főigazgató-helyettes, az igazgatóhelyettes, a tagintézmény-igazgató, az intézményegység-vezető, tagintézményigazgató-helyettes, intézményegységvezető-helyettes, valamint az értékelendő személy munkaközösségének vezetői és a 3. § (4) bekezdése szerinti igazgató,

4. *pedagógus*: a Púétv. 3. § 29. pontja szerinti személy, valamint a pedagógus szakképesítéssel vagy szakképzettséggel rendelkező nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy,

5. *teljesítményértékelési elektronikus rendszer*: a teljesítményértékelés lebonyolítására, az adatok rögzítésére, valamint azok továbbítására alkalmas informatikai rendszer,

6. *teljesítményértékelési időszak*: a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 7. § (1) bekezdés

a) b)–l) pontja szerinti köznevelési intézményben foglalkoztatott értékelendő személy esetében a szeptember 1-jétől a tanítási év végéig tartó időszak,

b) a) és m) pontja szerinti köznevelési intézményben foglalkoztatott értékelendő személy esetében a szeptember 1-jétől a következő év július 15-éig tartó időszak.

3. A teljesítményértékeléssel kapcsolatos jogkörök

3. § (1) A munkáltató nevében a teljesítményértékeléssel kapcsolatos jogkört az értékelő vezető gyakorolja.

(2) Ha a munkáltató több tagintézménnyel vagy intézményegységgel rendelkező intézmény, és az értékelendő személyek létszáma ezt indokolja, a köznevelési intézmény szervezeti és működési szabályzata rendelkezhet úgy, hogy

a) az igazgató a helyetteseit, valamint a tagintézmények igazgatóit,

b) a tagintézmény igazgatója a tagintézmények tagintézményigazgató-helyetteseit,

c) az intézményegység-vezető az intézményegységvezető-helyetteseit értékeli.

(3) Az igazgató a teljesítményértékelés egészébe vagy egyes részeibe közreműködőket vonhat be.

(4) Ha a Púétv. 68. § (4) bekezdése alapján a tankerületi központ munkáltató az értékelendő személyt a saját szervezeti egységeként működő más nevelési-oktatási intézmény feladatellátási helyén történő munkavégzésre utasította, az értékelésbe közreműködőként bevonja a feladatellátási hely igazgatóját is.

4. A teljesítményértékelés

4. § (1) Az értékelő vezető évente a teljesítményértékelési időszakra vonatkozóan értékeli az értékelendő személy teljesítményét.

(2) A teljesítményt

a) személyre szabott éves teljesítménycélok, valamint

b) a feladatellátás egyes összetevőit megjelenítő egységes értékelési szempontok

alapján kell értékelni.

(3) Az értékelést

a) vezetői megbízással nem rendelkező, pedagógus munkakörben foglalkoztatott értékelendő személy esetében az 1. melléklet,

b) a pedagógus szakképesítéssel vagy szakképzettséggel rendelkező nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott értékelendő személy esetében a 2. melléklet,

c) vezetői megbízással rendelkező értékelendő személy esetében a 3. melléklet

szerinti értékelési szempontok (a továbbiakban: értékelési szempont) alapján kell lefolytatni.

(3a) Az értékelő vezető a (3) bekezdés a) pontja szerinti pedagógus értékelése során az 1. mellékletben foglalt táblázat 2. sora szerinti szempont értékelése során figyelembe veszi a

köznevelésért felelős miniszter által az Nkt. 62. § (5) bekezdése szerint elrendelt képzés teljesítését és eredményét.

(4) A személyre szabott éves teljesítménycélok és értékelési szempontok meghatározásának, teljesülésük nyomon követésének és mérésének részletes módszertanát és szakmai szabályait a köznevelésért felelős miniszter a teljesítményértékelési időszak kezdetét megelőző július 31-ig a Púétv. 1. § (9) bekezdése szerinti hivatal által működtetett honlapon (a továbbiakban: honlap) teszi közzé. A szempontok a honlapról nem távolíthatók el, archiválásukra a digitális archiválás szabályait kell alkalmazni. Az egyedi intézményi értékelési szempontot a teljesítményértékelési időszak kezdetét megelőző augusztus 25-ig az értékelő vezető határozza meg, az adott tanévre vagy nevelési évre szólóan. A közzétett módszertan és szakmai szabályok, valamint az egyedi intézményi értékelési szempontok a teljesítményértékelési időszakban nem módosíthatók.

(5) A teljesítmény értékelésére összesen 100 pont adható, amely

a) vezető megbízással nem rendelkező értékelendő személy esetén

aa) a három, személyre szabott teljesítménycél megvalósulása esetén háromszor 8, összesen legfeljebb 24 pont,

ab) a hét értékelési szempont – az 1. és 2. mellékletben feltüntetett pontszámokkal történő – értékelése alapján, összesen legfeljebb 76 pont,

b) a vezetői megbízással rendelkező értékelendő személy esetében

ba) a négy, személyre szabott teljesítménycél megvalósulása esetén négyszer 10, összesen legfeljebb 40 pont,

bb) a hét értékelési szempont – a 3. mellékletben feltüntetett pontszámokkal történő – értékelése alapján, összesen legfeljebb 60 pont összege.

(6) Az értékelendő személy esetében az értékelés eredménye szerint

a) kiemelkedő teljesítményszintű az az értékelendő személy, akinek pontszáma az elérhető pontszám 80%-a vagy afeletti,

b) átlagos teljesítményszintű az az értékelendő személy, akinek pontszáma az elérhető pontszám 50%-a vagy afeletti, és 80%-a alatti,

c) fejlesztendő teljesítményszintű az az értékelendő személy, akinek pontszáma az elérhető pontszám 50%-a alatti.

5. § (1) Az értékelő vezető az értékelendő személlyel egyeztetve elsősorban június 30-ig, de legfeljebb

a) vezetői megbízással rendelkező értékelendő személy esetén augusztus 31-ig,

b) más értékelendő személy esetén szeptember 30-ig

közösen, az értékelendő személy véleményének mérlegelésével határozza meg a személyes teljesítménycélokat, és ezeket rögzíti a teljesítményértékelési elektronikus rendszerben, azzal, hogy a személyes teljesítménycélok módosítására a meghatározásra vonatkozó eljárás szerint, a munkaköri feladatok jelentős mértékű változását követő 30 napon belül, legkésőbb a naptári év februárjának utolsó munkanapjáig van lehetőség.

(2) Ha a köznevelési foglalkoztatotti jogviszony az (1) bekezdés a) és b) pontjában foglalt időpontot követően jön létre, a teljesítménycélokat a jogviszony kezdetének időpontjától számított 60 napon belül kell meghatározni, kivéve a hat hónapnál rövidebb határozott időre létesült jogviszonyt. Ha a határozott idő meghosszabbítására vagy a jogviszony határozatlan idejűvé módosítására kerül sor, a teljesítménycélokat ezzel egyidejűleg, a teljesítményértékelési időszak hátralévő részére szólóan meg kell határozni, kivéve, ha a teljesítményértékelési időszakból a (4) bekezdés szerinti időpontig kevesebb, mint 90 nap van hátra.

(3) A teljesítménycélok meghatározásába az értékelő vezető a közreműködőket is bevonhatja.

(4) Az értékelendő személy teljesítményének értékelését június 30-ig, óvodában augusztus 15-ig kell elvégezni, amely során az értékelő vezető

a) az értékeléshez szükséges adatok összegyűjtése és áttekintése alapján előzetes értékelési javaslatot készít, amelyet közöl az értékelendő személlyel,

b) értékelő beszélgetést folytat az értékelendő személlyel, és ez alapján véglegesíti a pontszámot,

c) a teljesítményértékelést követően a teljesítményszintek szerint besorolja az értékelendő személyeket, és dönt az illetmény-eltérítésről.

(5) Az értékelendő személy az előzetes értékelési javaslat ismeretében önértékelést készíthet, amelyre az értékelő beszélgetés során ki kell térni. Ha az értékelendő személy a teljesítményértékelésével kapcsolatban észrevételt tesz, az észrevételeit a teljesítményértékelésnek tartalmaznia kell.

(6) Az értékelő megbeszélésen részt vesz

a) az értékelő vezető,

b) az értékelendő személy,

c) az értékelő vezető által felkért közreműködő, valamint

d) ha a c) pontban foglaltak alapján közreműködőként nem kérték fel, akkor az értékelendő személy kérésére annak a munkaközösségnek a vezetője, amelyben az értékelendő személy részt vesz.

(7) A közreműködő javaslatot tehet egy vagy több értékelési szempont vagy a teljes értékelés pontszámára az értékelő vezető számára, aki a javaslatot mérlegeli.

(8) Az értékelő vezető a teljesítményértékelés keretében kikérheti az értékelendő személy tekintetében a szülők, tanulók véleményét is, és a teljesítményértékelés során – a személyre

szabott éves teljesítménycélok és értékelési szempontok meghatározásának, teljesülésük nyomon követésének és mérésének részletes módszertanában és szakmai szabályaiban meghatározottak szerint – a szülői, tanulói véleményeket is figyelembe veszi.

(9) Az értékelő vezető a teljesítményértékelés lefolytatását követően, az önértékelést is mérlegelve, megállapítja az értékelendő személy teljesítményszintjét, és erről őt tájékoztatja. Ennek érdekében

a) a vezetői megbízással rendelkező,

b) a pedagógus munkakörben foglalkoztatott, valamint

c) a pedagógus szakképesítéssel vagy szakképzettséggel rendelkező nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott

értékelendő személyek teljesítményét külön-külön kell összevetni egymással.

(10) A véglegesített pontszámot és a teljesítményszintet az értékelt személlyel való közlését követően rögzíteni kell a teljesítményértékelési elektronikus rendszerben. A véglegesített értékelést az értékelt személynek elektronikus dokumentumként, a teljesítményértékelési elektronikus rendszerben kell kézbesíteni.

6. § Nem lehet teljesítményértékelést lefolytatni, ha

a) az értékelhető időszak nem éri el a 90 napot, vagy

b) az értékelendő személy Gyakornok fokozatba van besorolva.

7. § A 4. § (6) bekezdés c) pontja szerinti teljesítményt nyújtó értékelt személy esetében az értékelő vezető rögzíti a teljesítményértékelési elektronikus rendszerben a fejlesztendő terület megnevezését, valamint az értékelt személlyel közösen meghatározott fejlesztési eszközt.

TARTALOMJEGYZÉK

Intézmény adatai	2
Pedagógiai program jogszabályai.....	2
I. Helyzetértékelés.....	3
1.1. Iskolánkról.....	3
1.2. Tárgyi feltételek a székhelyintézményben és a tagintézményben	5
1.3. Feltételrendszer fejlesztése.....	5
1.4. Gazdálkodás.....	5
1.5. Földrajzi környezet.....	5
II. Intézményünk nevelési programja: az iskolában folyó nevelő – oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eljárásai és eszközei.....	6
II.1. Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai alapelvei.....	8
II.2. Célok az alapfokú nevelés I. szakaszában.....	13
II.3. Célok az alapfokú nevelés II. szakaszában.....	13
II.4. Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai feladatai.....	14
II.5. Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai eljárásai.....	16
II.6. Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai eszközei.....	17
II.7. A kulcskompetenciák és fejlesztési céljaik.....	17
II.8. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	19
II.09. A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák	20
III. A képzés rendje.....	26
III.1. A képzés szakaszai.....	26
III.2. Képzési specializációk.....	27
III.3. A magasabb évfolyamba lépés feltételei.....	27
III.4. Az iskolába jelentkező tanulók felvételének, iskolaválasztásának, valamint a tanuló átvételének szabályai, elvei.....	28
IV. Az iskolai élet és munka rendje.....	29
IV.1. Iskolai munkarend.....	29
IV. 2. Tájékoztató a választható tantárgyakról, illetve ezek esetében a pedagógusválasztás szabályairól	30
IV.3. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei	31
V. Esélyegyenlőség.....	38
VI. A nevelő-oktató munka értékelési rendszere.....	41
VI.1. A tanulók tanulmányi munkájának értékelése.....	41
VI.2. A tanulók magatartásának értékelése.....	45
VI.3. Iskolánkban a magatartás és a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei.....	47
VI.4. Az iskolai jutalmazás formái.....	48
VI.5. Az iskolai büntetések formái.....	49
VII. Iskolahasználók a közéletben.....	49
VII.1. A szülők és pedagógusok együttműködése.....	50

VII.2. A tanulók és pedagógusok együttműködésének formái	51
VII.3. Kapcsolat a nevelésben az együttműködő intézményekkel.....	53
VII.4. Az iskola külső-belső partnerei.....	53
VII.5. Nevelőtestület.....	54
VII.6. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.....	55
VIII. Tankönyvek-és más taneszközök kiválasztásának elvei	56
IX. Fejlesztések: Álmaink, vágyaink.....	56
X. Mindennapos testedzés.....	57
XI. Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei.....	58
XI.1. A Nemzeti alaptanterv alkalmazása a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásában.....	58
XI.2. A sajátos nevelési igényű tanulók rehabilitációs, rehabilitációs célú ellátása.....	59
XI.3. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók iskolai fejlesztése.....	62
XI.4. A beszéd fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének elvei	66
XI.5. A pszichés fejlődészavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének elvei.....	72
XII. A hátrányos helyzetű tanulók integrációs és képesség kibontakoztató program.....	86
XIII. Iskolai egészségnevelési program.....	89
XIV. Iskolai környezeti nevelési program.....	99
1.1. Helyzetkép.....	99
1.2. Erőforrások.....	100
2. Alapelvek, célok.....	101
3. Tanulásszervezési és tartalmi keretek	102
4. Módszerek.....	105
5. Taneszközök.....	106
6. Az iskolai környezet.....	106
7. Kommunikáció.....	107
8. A környezeti nevelés feladatai.....	107
XV. Tematikus informális és nem formális tanulási alkalmakhoz kapcsolódó tanulási formák módszertani megalapozása.....	107
XVI. Boldogságóra program	108
XVII. Lázár Ervin Program.....	109
XVIII. Záró gondolatok.....	110
XIX. A pedagógiai programmal kapcsolatos egyéb intézkedések.....	110
XX. Záró Rendelkezők.....	112

Mellékletek/ Jelen dokumentum elválaszthatatlan részét képezik:

1. sz. melléklet: Jármű – Páros – Ór Helyi tanterv.....	114
2. sz. melléklet: Tanulmányok alatti vizsgák.....	118
3. sz. melléklet: Teljesítményértékelési rendszer	123